<u>અસ્વીકરણ:</u> સ્થાનિક ભાષામાં અનુવાદિત આ ચુકાદા/હુકમનો હેતુ પક્ષકારોને તેમની ભાષામાં જાણકારી ઉપલબ્ધ કરાવવા માત્રનો છે અને તેનો અન્યથા ઉપયોગ થઇ શકશે નહિ. અન્ય તમામ વ્યવહારિક તેમજ સરકારી ઉદ્દેશો માટે મૂળ અંગ્રેજી ચુકાદો/હુકમ જ પ્રમાણિત અને માન્ય રહેશે.

<u>DISCLAIMER:</u> The translated judgement in vernacular language is meant for the restricted use of the litigant to understand it in his/her language and may not be used for any other purpose. For all practical and official purposes, the English version of the judgement shall be authentic and shall hold the field for the purpose of execution and implementation.

==

અમદાવાદ ખાતે ગુજરાતની ઉચ્ચ અદાલતમાં

ઓ.જે.અપીલ નં. ૧૬૫/૨૦૦૮ માં

સિવિલ એપ્લિકેશન નં. ૩૬૧/૨૦૦૮

સાથે સિવિલ એપ્લિકેશન નં. ૫૦૪/૨૦૦૯ માં

ઓ.જે.અપીલ નં. ૧૬૫/૨૦૦૮

સાથે

સિવિલ એપ્લિકેશન નં. ૧૪૩/૨૦૧૦ માં

ઓ.જે.અપીલ નં. ૧૬૫/૨૦૦૮

સાથે

મિસ. સિવિલ એપ્લિકેશન નં. ૭૫/૨૦૧૧ માં

સ્ટેમ્પ નંબર નં. ૪૦૯/૨૦૧૦

સાથે

સ્ટેમ્પ નંબર નં. ૪૦૯/૨૦૧૦

મંજૂરી અને સહી માટે:

માનનીય ન્યાયમૂર્તિશ્રી જયંત પટેલ

માનનીય ન્યાયમૂર્તિશ્રી એચ.બી. અંતાણી

===

૧. શું સ્થાનિક અખબારોના પત્રકારોને ચુકાદો જોવા માટે અનુમતિ આપવામાં આવી શકે કે કેમ ?

૨. રિપોર્ટરને સંદર્ભિત કે નહીં ?

૩. શું ન્યાયમૂર્તિશ્રીઓ ચુકાદાની આખરી નકલ જોવા ઇચ્છે છે ?

૪. શું આ કેસમાં ભારતના બંધારણના અથવા તે હેઠળ કરવામાં આવેલા કોઈ હુકમના અર્થઘટન અંગે કાયદાનો કોઇ મહત્વપૂર્ણ પ્રશ્ન સમાવિષ્ટ છે?

૫ શું ચુકાદો સિવિલ જજને પરિપત્રિત કરવામાં આવે?

==

સુગમ કન્સ્ટ્રક્શન પ્રાઈવેટ લિ. અને ૧ – અપીલકર્તા(ઓ)

વિરુદ્ધ

ઉષાકાંત નારણભાઈ પટેલ અને ૩ – પ્રતિવાદી(ઓ)

==

ઉપસ્થિતિ :

અપીલકર્તા(ઓ) : ૧ – ૨ તરફે શ્રી મિહિર જોશી સાથે શ્રી એ.એસ. વકીલ

સામાવાળા(ઓ) : ૧ – ૪ માટે રૂલની બજવણી કરવામાં આવી.

શ્રી નવીન પહવા સાથે શ્રી પાર્થિવ બી. શાહ, સામાવાળા(ઓ) : ૧ – ૨ માટે

શ્રી શાલીન એન મહેતા સામાવાળા(ઓ) : ૩ માટે,

શ્રી પ્રણવ જી દેસાઈ સામાવાળા(ઓ) : ૪ માટે,

==

કોરમ :માનનીય ન્યાયમૂર્તિશ્રી જયંત પટેલ

અને

માનનીય ન્યાયમૂર્તિશ્રી એચ.બી. અંતાણી

તારીખ : ૨૯/૦૬/૨૦૧૧

મૌખિક ચુકાદો

(માનનીય ન્યાયમૂર્તિશ્રી જયંત પટેલ ના દ્વારા)

૧. મુખ્ય ઓ.જે. અપીલ કંપની કાયદા બોર્ડ, પ્રિન્સિપલ બેંચ, ન્યૂ દિલ્હી [પછીથી 'સી.એલ.બી.' તરીકે ઉલ્લેખિત] દ્વારા કંપની અરજી નં. ૭૯/૨૦૦૭ માં પસાર કરાયેલા તા. ૧૦/૧૨/૨૦૦૮ના ચુકાદા અને આદેશ વિરુદ્ધ કરવામાં આવી છે, જેના દ્વારા બોર્ડે વિગતવાર આદેશ પસાર કર્યો, જેના અમલકારી ભાગ નીચે મુજબ વાંચાય છે:

> "૧૩. આક્ષેપો અને પ્રતીઆક્ષેપો છે. અરજદારો દ્વારા નાણાંની ઉચાપત કરવાના આક્ષેપો, જેનો પ્રતિવાદ થયો નથી, તેને ધ્યાનમાં લેતાં, હું આથી આર–૧ કંપનીને ૧.૪.૦૬ થી ૧૩.૩.૦૭ દરમિયાન ઉચાપત કરાયેલ રકમ નિર્ધારિત કરવા માટે સ્વતંત્ર હિસાબપરીક્ષકની નિમણૂક કરવા આદેશ કરું છું; આ રીતે નિર્ધારિત કરાયેલ રકમ આવી હિસાબપરીક્ષા પછીના બે મહિનાની અંદર અરજદારો દ્વારા પ્રતિવાદી કંપનીના ખાતામાં પરત

જમા કરાવવાની રહેશે. જો અરજદારો નિર્ધારિત અવધિની અંદર નિર્ધારિત કરાયેલ રકમ જમા કરાવવામાં નિષ્ફળ જાય, તો પ્રતિવાદીઓને પક્ષકારોની સંમતિથી આ હેતુ માટે નિમણૂક કરાયેલ સ્વતંત્ર મૂલ્યાંકનકર્તા દ્વારા નિર્ધારિત કરવામાં આવનાર મૂલ્યે અરજદારોના શેર ખરીદવાની સ્વતંત્રતા રહેશે.

૧૪. આ કેસના તથ્યો અને પરિસ્થિતિઓને ધ્યાનમાં રાખીને, પક્ષકારો વચ્ચે તાત્વિક ન્યાય થાય અને ભવિષ્યમાં કંપનીના કારોબારનું સંચાલન નિયમિત રહે તે માટે, હું આથી નીચે મુજબ આદેશ કરું છું:

૧. શેર મૂડીમાં કરાયેલ ગેરકાયદેસર વધારો અને તે પછી પ્રતિવાદીઓને ૪૦,૦૦૦ શેરોનું ગેરકાયદેસર નિર્ગમન તથા ફાળવણી આથી રદબાતલ અને અમાન્ય જાહેર કરવામાં આવે છે અને ૧૧.૧૨.૦૬ની સ્થિતિ મુજબની યથાવત્ પૂર્વસ્થિતિ આથી પુનઃસ્થાપિત કરવામાં આવે છે. આર–૧ કંપનીની અધિકૃત મૂડી ૧૧.૧૨.૦૬ની સ્થિતિ મુજબ પુનઃસ્થાપિત માનવામાં આવશે અને ૧૧.૧૨.૦૬ની સ્થિતિ મુજબની શેરહિસ્સેદારી પણ તેમ જ પુનઃસ્થાપિત માનવામાં આવશે. આ બાબતે ૧૧.૧૨.૦૬ પછી આર.ઓ.સી. સમક્ષ પસાર કરાયેલા તમામ ઠરાવો

અને દાખલ કરાયેલા તમામ નિવેદનો આથી રદબાતલ અને અમાન્ય જાહેર કરવામાં આવે છે અને રદ ગણાશે.

૨. પી–૧ અને પી–૨ કંપનીમાં નિયામકો તરીકે યથાવત્ ચાલુ રહેશે; તેમને ગેરકાયદેસર રીતે દૂર કરવાનું આથી રદબાતલ અને અમાન્ય જાહેર કરવામાં આવે છે.

૩. આર–૪ ને આથી નિર્દેશ આપવામાં આવે છે કે આર–૧ કંપનીના બેંક ખાતાં, જેમ તે ૧૧.૧૨.૦૬ પહેલાં અસ્તિત્વમાં હતાં, તેમનું સંચાલન કરવાની મંજૂરી આપે.

૪. પ્રતિવાદીઓને આથી આદેશ આપવામાં આવે છે કે તેઓએ પ્રાપ્ત કરેલો વધારાનો લાભાંશ પ્રતિવાદી કંપનીના ખાતામાં પરત જમા કરાવે, જેથી ૧૧.૧૨.૦૬ ની સ્થિતિએ રહેલા શેરહિસ્સા અનુસાર તેનું વિતરણ કરવામાં આવે."

૨. હાલની અપીલ દાખલ કરવાની પૃષ્ઠભૂમિરૂપ સંબંધિત હકીકતો નીચે મુજબ છે:

સીએલબીના તબક્કા સુધીની હકીકતો:

૧૩/૦૩/૧૯૮૪ના રોજ, સુગમ કન્સ્ટ્રક્શન પ્રા. લિ. [આગળથી જેને 'કંપની' તરીકે ઓળખવામાં આવશે]ની સ્થાપના કંપનીઝ અધિનિયમ [આગળથી જેને 'અધિનિયમ' તરીકે ઓળખવામાં આવશે]ની જોગવાઈઓ હેઠળ, તેનું નોંધાયેલ કાર્યાલય ૪થા માળે, અરુણ કોમ્પ્લેક્સ, સી.યુ. શાહ કોલેજ પાછળ, આશ્રમ રોડ, અમદાવાદ ખાતે રાખી, બિલ્ડર્સ અને કોન્ટ્રાક્ટરોનો વ્યવસાય ચલાવવાના મુખ્ય હેતુ સાથે કરવામાં આવી હતી. કંપનીના પ્રમોટર્સ શ્રી ઉષાકાંત નારણભાઈ પટેલ અને શ્રી નરેશ પી. મોદી હતા. કંપનીની અધિકૃત શેર મૂડી રૂ.૫,૦૦,૦૦૦/– હતી, જે રૂ.૧૦૦/–ના દરની ૧૦૦૦ ઇક્વિટી શેરોમાં અને રૂ.૧૦૦/–ના દરની ૪૦૦૦ અવર્ગીકૃત શેરોમાં તથા રૂ.૧૦૦/–ના દરની ૪૦૦૦ અવર્ગીકૃત શેરોમાં વહેંચવામાં આવી હતી. ૧૧/૦૪/૧૯૮૪ના રોજ, કંપનીની પ્રથમ બેઠકમાં, શ્રી ભાઈલાલભાઈ બાબાભાઈ પટેલ અને શ્રી સુરેન્દ્ર સી. પટેલને ડિરેક્ટર તરીકે નિયુક્ત કરવામાં આવ્યા હતા. તે સમયે, ભાઈલાલભાઈ દિલ્હી ખાતે નિકોલિયન ઇન્ડિયા પ્રા. લિ. નામ અને શૈલી હેઠળ વ્યવસાય કરતા હતા અને દિલ્હી ખાતે તેમનું પોતાનું કાર્યાલય હતું. શ્રી પ્રદીપ શ્રિંગારપુરે, જે લાંબા સમયથી કંપની સાથે કામ કરી રહ્યા હતા અને તેમને ૨૧/૦૫/૧૯૯૦ના રોજ કંપનીના

ડિરેક્ટર તરીકે નિયુક્ત કરવામાં આવ્યા હતા. એક શ્રી અરુણ શાંતિલાલ પટેલને પણ ૧૬/૦૧/૧૯૯૬ના રોજ કંપનીના નિયામક તરીકે નિયુક્ત કરવામાં આવ્યા હતા. ૧૮/૦૫/૧૯૯૬ના રોજ, શ્રી નરેશ મોદી અને શ્રી સુરેન્દ્ર સી પટેલે નિયામકમંડળમાંથી રાજીનામું આપ્યું હતું અને શ્રી રાહુલ ભાઈલાલભાઈ પટેલને નિયામક તરીકે નિયુક્ત કરવામાં આવ્યા હતા. ૧૨/૦૮/૧૯૯૭ના રોજ, અધિકૃત મૂડી રૂપિયા ૫,૦૦,૦૦૦/- માંથી વધારીને રૂપિયા ૧૦,૦૦,૦૦૦/- કરવામાં આવી હતી, જે રૂપિયા ૧૦૦/- મૂલ્યના ૮૦૦૦ ઇક્વિટી શેરો અને રૂપિયા ૧૦૦/- મૂલ્યના ૨૦૦૦ પ્રેફરન્સ શેરોમાં વિભાજિત હતી. વર્ષ ૨૦૦૧ દરમિયાન ક્યાંક ભાઈલાલભાઈ પટેલે કંપનીને દિલ્હીમાં આવેલું પોતાનું કચેરીસ્થળ કોઈ ભાડું વસૂલ કર્યા વગર ઉપયોગ માટે આપ્યું હતું. ૨૮/૦૪/૨૦૦૩ના રોજ, દીપેન પટેલને કંપનીના નિયામક તરીકે નિયુક્ત કરવામાં આવ્યા હતા. ૦૫/૦૮/૨૦૦૩ના રોજ, શ્રી અરુણ પટેલ કંપનીના નિયામક રહ્યા નહોતા. પરિસ્થિતિને યોગ્ય રીતે સમજવા માટે, ઉપરોક્ત વિગતો અહીં નીચે કોષ્ટક સ્વરૂપે દર્શાવવામાં આવે છે:

તારીખ	**નિર્દેશકો તરીકે નિમણૂક કરવામાં આવ્યા**	**નિર્દેશકો પદેથી નિવૃત્ત થયા**	**કાર્યરત નિર્દેશકોની યાદી**
૧૩.૦૩.૮૪	કંપનીના પ્રમોટરો ઉષાકાંત		૧. ઉષાકાંત નારણભાઈ

	નારણભાઈ પટેલ નરેશ પી. મોદી		પટેલ ૨. નરેશ પી. મોદી
૧૧.૦૪.૮૪	ભાઈલાલભાઈ બાબાભાઈ પટેલ સુરેન્દ્ર સી. પટેલ		૧. ઉષાકાંત નારણભાઈ પટેલ ૨. નરેશ પી. મોદી ૩. ભાઈલાલભાઈ બાબાભાઈ પટેલ ૪. સુરેન્દ્ર સી. પટેલ
૨૧.૦૫.૯૦	પ્રદીપ શૃંગારપુરે		૧. ઉષાકાંત નરણભાઈ પટેલ ૨. નરેશ પી. મોદી ૩. ભાઈલાલભાઈ બાબાભાઈ પટેલ ૪. સુરેન્દ્ર સી. પટેલ ૫. પ્રદીપ શ્રીંગારપુરે
૧૬.૦૧.૯૬	અરુણ શાંતિળાલ પટેલ		૧. ઉષાકાંત નરણભાઈ પટેલ ૨. નરેશ પી. મોદી ૩. ભાઈલાલભાઈ બાબાભાઈ પટેલ ૪. સુરેન્દ્ર સી. પટેલ ૫. પ્રદીપ શ્રુંગારપુરે ૬. અરુણ શાંતિલાલ પટેલ
૧૮.૦૫.૯૬	રાહુલ	સુરેન્દ્ર સી	૧. ઉષાકાંત નારણભાઈ

	ભાઈલાલભાઈ પટેલ	પટેલ નરેશ પી. મોદી	પટેલ ૨. ભાઈલાલભાઈ બાબાભાઈ પટેલ ૩. પ્રદીપ શ્રીંગારપુરે ૪. અરુણ શાંતિભાઈ પટેલ ૫. રાહુલ ભાઈલાલભાઈ પટેલ
૨૮.૦૪.૦૩	દીપેન ઉષાકાંત પટેલ		૧. ઉષાકાંત નારણભાઈ પટેલ ૨. ભાઈલાલભાઈ બાબાભાઈ પટેલ ૩. પ્રદીપ શ્રૃંગારપુરે ૪. અરુણ શાંતિલાલ પટેલ ૫. રાહુલ ભાઈલાલભાઈ પટેલ ૬. દીપેન ઉષાકાંત પટેલ
૦૫.૦૮.૦૩		અરુણ શાંતિલાલ પટેલ	૧. ઉષાકાંત નારણભાઈ પટેલ ૨. ભાઈલાલભાઈ બાબાભાઈ પટેલ ૩. પ્રદીપ શ્રીંગારપુરે ૪. અરુણ શાંતિલાલ પટેલ ૫. રાહુલ ભાઈલાલભાઈ

			પટેલ ૬. દીપેન ઉષાકાંત પટેલ

હિસ્સેદારીના સંદર્ભમાં, ઉષાકાંત નારણભાઈ પટેલે પોતાના મિત્રો, સગાંઓ અને સહયોગીઓ સાથે મળી ૪૩૧૦ ઇક્વિટી શેરો ધારણ કર્યા હતા, જે કંપનીના મતાધિકારોના ૫૩.૮૮%નું પ્રતિનિધિત્વ કરતા હતા, જ્યારે ભાઈલાલભાઈ બાબાભાઈ પટેલે પોતાના મિત્રો, સગાંઓ અને સહયોગીઓ તથા પ્રદીપ જી. શ્રીગારપુરે સાથે મળી ૩૬૯૦ ઇક્વિટી શેરો ધારણ કર્યા હતા, જે કંપનીના મતાધિકારોના ૪૬.૧૨%નું પ્રતિનિધિત્વ કરતા હતા. આથી, ભાઈલાલભાઈ બાબાભાઈ પટેલ પોતાના મિત્રો, સગાંઓ અને સહયોગીઓ તથા પ્રદીપ જી. શ્રીગારપુરે સાથે મળીને કંપનીમાં બહુમતી મતશક્તિ ધરાવતા નહોતા. ઉષાકાંત નારણભાઈ પટેલ કંપનીની ગુજરાત સ્થિત કામગીરીના પ્રભારી હતા, જ્યારે ભાઈલાલભાઈ બાબાભાઈ પટેલ કંપનીની દિલ્હી સ્થિત કામગીરીના પ્રભારી હતા અને પ્રદીપ જી. શ્રીગારપુરે કંપનીની મુંબઈ સ્થિત કામગીરીના પ્રભારી હતા. વર્ષ ૨૦૦૧માં, પ્રતિવાદી કંપનીએ સ્ટેટ બેંક ઓફ સૌરાષ્ટ્ર, કોનોટ પ્લેસ, નવી દિલ્હી સાથે એક ખાતું ખોલ્યું હતું

.

૩. કંપનીના નિયામકો વચ્ચે વિવાદ ઊભો થયો. કંપનીના નિયામકો જૂથોમાં વહેંચાઈ ગયા હતા અને હકીકતોને વધુ સ્પષ્ટ રીતે રજૂ કરવા માટે એવું જણાવવું યોગ્ય રહેશે કે બે જૂથો ઊભાં થયા હતા, જેઓને (૧) ઉષાકાંત જૂથ અને (૨) ભાઈલાલભાઈ જૂથ તરીકે ઓળખાવી શકાય.

આ જૂથોએ એકબીજા સામે આક્ષેપો અને પ્રતિઆક્ષેપો કર્યા હતા. ઉષાકાંત જૂથએ એવો આક્ષેપ કર્યો હતો કે દિલ્હી અને મુંબઈના કારોબારમાં ભારે ખોટ થઈ રહી હતી, જેના કારણે કંપનીના વ્યવસાય, પ્રતિષ્ઠા અને સદ્‌ભાવનાને નુકસાન થઈ રહ્યું હતું, જ્યારે માત્ર ગુજરાતના કારોબારમાં નફો થઈ રહ્યો હતો. ભાઈલાલભાઈ જૂથએ એવો આક્ષેપ કર્યો હતો કે ઉષાકાંત જૂથએ વર્ષ ૨૦૦૬ અને ૨૦૦૭ દરમિયાન કંપનીના ખાતામાંથી મોટી રકમ ઉપાડી લીધી હતી. ભાઈલાલભાઈને ઉષાકાંત જૂથ દ્વારા કંપનીના નાણાંના ગેરવહીવટ, ભટકાવ અને ગેરરીતે ઉપાડ અંગે શંકા હતી અને તેથી, લગભગ ઑક્ટોબર ૨૦૦૬ના મધ્યકાળ દરમિયાન, ભાઈલાલભાઈ બાબાભાઈ પટેલ અમદાવાદ સ્થાયી થયા.

ભાઈલાલભાઈએ પોતાની કામગીરી અમદાવાદ ખાતે સ્થાનાંતરિત કરી ત્યાં સુધી, અમદાવાદ ખાતેનું કંપનીનું બેંક ખાતું શ્રી ઉષાકાંત પટેલ, દીપેન પટેલ અને ભાઈલાલભાઈ પટેલ પૈકી કોઈ એક દ્વારા સંચાલિત કરવામાં આવતું હતું.

૪. નિયામક મંડળની બેઠક તા. ૧૧/૧૨/૨૦૦૬ ના રોજ યોજાઈ હતી, જેમાં ઉષાકાંત, ભાઈલાલભાઈ અને પ્રદીપ શ્રૃંગારપુરે હાજર રહ્યા હતા. રાહુલ પટેલ અને દીપેનને ગેરહાજરીની રજા મંજૂર કરવામાં આવી હતી. ઉક્ત બેઠકમાં વિવિધ ઠરાવો પસાર કરવામાં આવ્યા હતા. તા. ૧૧/૧૨/૨૦૦૬ ના રોજ યોજાયેલી આ બેઠકમાં પસાર કરાયેલા ઠરાવ મુજબ, બેંક ખાતા સંબંધે, તે કોઈપણ બે નિયામકો, ભાઈલાલભાઈ, ઉષાકાંત અને/અથવા અરુણ દ્વારા સંયુક્ત રીતે સંચાલિત કરવાના હતા. ઉક્ત ઠરાવ દ્વારા દીપેનની બેંક સંચાલનની સત્તા દૂર કરવામાં આવી હતી. ઉક્ત બેઠકમાં આ પણ ઠરાવવામાં આવ્યું હતું કે નવા કરારો/ઉપ–કરારો/સંયુક્ત સાહસો અને/અથવા કેન્દ્ર અથવા રાજ્ય સરકાર સાથેના કરારો રજૂ કરતા પહેલાં ભાઈલાલભાઈની પૂર્વ સંમતિ આવશ્યક રહેશે. આ પણ ઠરાવવામાં આવ્યું હતું કે કંપનીના કોઈપણ નિયામકને કંપનીના હિતો સાથે

વિરોધાભાસ ધરાવતા સમાન અથવા સરખા સ્વરૂપના વ્યવસાયમાં પ્રત્યક્ષ અથવા પરોક્ષ રીતે પોતાને સંકળાવાની મંજૂરી આપવામાં આવશે નહીં. ઉક્ત ઠરાવો અનુસાર, ઓછામાં ઓછા ૨૦૦ ચેક્સ પર ઉષાકાંત તેમજ ભાઈલાલભાઈએ સંયુક્ત રીતે હસ્તાક્ષર કર્યા હતા. જોકે, ઉષાકાંત જૂથનો કેસ એવો છે કે વાસ્તવમાં તા. ૧૧/૧૨/૨૦૦૬ ના રોજ કોઈ નિયામક મંડળની બેઠક યોજાઈ જ નહોતી અને આવી કોઈ બેઠક બોલાવવા માટે કોઈ નોટિસ જારી કરવામાં આવી નહોતી. ઉષાકાંત જૂથનો એવો પણ કેસ છે કે આ સ્પષ્ટ ખામીઓ હોવા છતાં, ભાઈલાલભાઈએ નિયામક મંડળની બેઠકની અધ્યક્ષતા કરી અને વિવિધ ઠરાવો પસાર કર્યા. ઉષાકાંત જૂથનો વધુ એવો પણ કેસ છે કે આ બેઠકમાં પસાર કરાયેલા ઠરાવોના સ્વરૂપે ભાઈલાભાઈ પટેલને વ્યાપક સત્તાઓ આપવામાં આવી હતી અને એ જ ભાઈલાલભાઈ દ્વારા કંપનીના કારોબારમાં દમન અને કુકાવટના પ્રારંભબિંદુ સમાન છે.

૫. તા. ૧૫/૦૧/૨૦૦૭ અને ૦૧/૦૩/૨૦૦૭ના રોજ, ભાઈલાલભાઈએ ઉષાકાંત અને દીપેનને પત્રો લખીને અગાઉથી સૂચનાઓ લીધા વગર કોઈપણ આર્થિક બાંહેધરીમાં પ્રવૃત્ત ન થવા

અને કંપનીના હિતમાં ન હોય તેવી કોઈપણ પ્રવૃત્તિઓ ન કરવા અથવા કોઈ બાંહેધરીઓ ન કરવા જણાવ્યું હતું. તા. ૦૮/૦૩/૨૦૦૭ના રોજ, ભાઈલાલભાઈએ ઉષાકાંતને પત્ર લખીને મનસ્વી વર્તન, કંપની સાથે છેતરપિંડી કરવાના તથા અન્ય વિવિધ બનાવો દર્શાવીને, ચાર દિવસની અંદર કારણ દર્શાવવા જણાવ્યું હતું, નહિતર તેને નિયામકના પદ પરથી દૂર કરવામાં આવશે એવું જણાવાયું હતું. તા. ૦૮/૦૩/૨૦૦૭ના રોજ, ભાઈલાલભાઈએ દીપેનને પણ એક પત્ર મોકલ્યો હતો જેમાં એવો આક્ષેપ કરવામાં આવ્યો હતો કે તેણે કંપનીના ગ્રાહકો, મેસર્સ રિલાયન્સ પેટ્રોલિયમ લિમિટેડનો સંપર્ક કરીને, કંપનીનો કામનો આદેશ/કરાર રદ કરવા અને તે તેની કુટુંબની માલિકીની મેસર્સ અક્ષર પાવર પ્રા. લિ.ના નામે બદલી આપવા વિનંતી કરી હતી. એ પણ આક્ષેપ કરવામાં આવ્યો હતો કે રિલાયન્સ પેટ્રોલિયમ લિમિટેડ દ્વારા કંપનીના નામે આપવામાં આવેલ રૂપિયા ૬૪,૬૨,૧૯૫-૦૦ નો ચેક કંપનીના ખાતામાં જમા કરવામાં આવ્યો નહોતો અને તે ચેક મેસર્સ અક્ષર પાવર પ્રા. લિ.ના નામે જારી કરાવવાનો પ્રયત્ન કરી રહ્યો છે. જણાવેલ પત્રમાં, ભાઈલાલભાઈએ દીપેનને જાણ કરી હતી કે તેને કંપનીના નિયામકપદેથી દૂર કરવામાં આવે છે અને તેને કંપની તરફથી કોઈ કાર્યવાહી ન કરવાની સલાહ આપવામાં આવી હતી. તા.

૦૮/૦૩/૨૦૦૭ના રોજ કંપનીના નિયામક મંડળની બેઠકમાં એક ઠરાવ પસાર થયાનો કથિત દાવો કરવામાં આવ્યો હતો, જેના દ્વારા ભાઈલાલભાઈને કંપનીના સમગ્ર કાર્યોનું સંચાલન અને દેખરેખ રાખવા તથા કંપની વતી હસ્તાક્ષર કરવા, અમલમાં મૂકવા વગેરે માટે અધિકૃત કરવામાં આવ્યા હતા.

૬. તા. ૧૦/૦૩/૨૦૦૭ ના રોજ, ૧૫/૦૩/૨૦૦૭ ના રોજ બોર્ડ ઑફ ડિરેક્ટર્સની બેઠક બોલાવવા બાબતની નોટિસ ભાઈલાલભાઈ દ્વારા જારી કરવામાં આવી છે. તા. ૧૦/૦૩/૨૦૦૭ ની નોટિસના નીચે મુજબ એજન્ડા હતા:

૧. છેલ્લા બોર્ડ બેઠકની કાર્યવાહી નોંધને મંજૂરી આપવી.

૨. બેન્ક ખાતાઓના સંચાલનની રીત નક્કી કરવી.

૩. કંપનીના નિયામક તરીકે શ્રી દીપેન યુ પટેલની પદસમાપ્તિ અંગેની નોટિસને મંજૂરી આપવી

૪. કંપનીના કાર્યની વર્તમાન પ્રગતિની સમીક્ષા કરવી.

૫. કંપનીના ભાવિ કારોબારનું આયોજન કરવા માટે.

૬. કંપનીની વર્કિંગ કેપિટલની જરૂરિયાત માટે નાણાંકીય વ્યવસ્થાની પદ્ધતિ નક્કી કરવા.

૭.	અધ્યક્ષ દ્વારા અન્ય કોઈ કાર્ય.

ઉક્ત તારીખ ૧૦/૦૩/૨૦૦૭ ની નોટિસ યુ.એન. પટેલ, પી.જી. શૃંગારપુરે, શ્રી ભરત શાહને વૈકલ્પિક નિર્દેશક તરીકે તથા શ્રી રાહુલ બી પટેલને સંબોધિત છે.

તા. ૧૧/૦૩/૨૦૦૭ ના રોજ, કંપનીને એમ/એસ. નિકોલિયન ઈન્ડિયા પ્રા. લિ., ન્યૂ દિલ્હી તરફથી કંપનીના ડિરેક્ટરપદ પરથી ઉષાકાંત અને દીપેનને દૂર કરવા માટે બે માંગણીઓ પ્રાપ્ત થઈ હતી. આ બન્ને પત્રો પર એમ/એસ. નિકોલિયન ઈન્ડિયા પ્રા. લિ., ન્યૂ દિલ્હીના ડિરેક્ટર તરીકે ભાઈલાલભાઈએ હસ્તાક્ષર કર્યા છે.

તે દરમ્યાન, વિવિધ વિવાદોના કારણે, મામલો મધ્યસ્થ સમક્ષ મોકલવાનો નિર્ણય કરવામાં આવ્યો અને તે અનુસંધાને, પક્ષકારોની સંમતિથી, શ્રી ઉદય ભટ્ટની ૨૩/૦૧/૨૦૦૭ના રોજ મધ્યસ્થ તરીકે નિમણૂક કરવામાં આવી. ઉષાકાંત ગૃપનો આ આરોપ છે કે ભાઈલાલભાઈ ગૃપે મધ્યસ્થતાની કાર્યવાહી સાથે સહકાર આપ્યો નહોતો, જ્યારે ઉષાકાંત ગૃપ મધ્યસ્થ દ્વારા માંગવામાં આવેલી તમામ વિગતો રજૂ કરવા સંમત થયો હતો.

ઉષાકાંત જૂથ દ્વારા વધુમાં એવો આક્ષેપ કરવામાં આવે છે કે પ્રતિવાદી નં. ૨ ભાઈલાલભાઈ બાબાભાઈ પટેલે ઉષાકાંત નારણભાઈ પટેલને જાણ કરી કે મધ્યસ્થે તેને પ્રતિવાદી કંપનીના સંચાલન ઉપરનો કાર્યભાર અને નિયંત્રણ સંભાળવાની મંજૂરી આપી છે, તેની પાસેથી કંપનીનું વાહન પરત કરવાની માંગણી કરી અને તેને કંપનીના કાર્યાલયમાં હાજર ન રહેવાની ધમકી આપી. ઉષાકાંત નારણભાઈ પટેલ અને તેમના સહયોગીઓ મુખ્ય હિસ્સેદારો હોવા છતાં, તેણે કંપનીનું વાહન પરત કર્યું.

૭. મધ્યસ્થ શ્રી ઉદય એમ. ભટ્ટે ભાઈલાલભાઈને પત્ર લખી સૂચવ્યું હતું કે ભાઈલાલભાઈ મધ્યસ્થ તથા કંપનીના અન્ય નિયામકોની સંમતિ વિના તમામ સત્તાઓ પોતાને હસ્તગત કરવાનો પ્રયાસ કરી રહ્યા છે, જે અયોગ્ય છે. તેમાં આ પણ ઉલ્લેખિત છે કે બોર્ડની બેઠક અંગેની નોટિસ કાયદેસર નથી, કારણ કે તે તારીખે નોટિસ બોર્ડના તમામ સભ્યોને જારી/બજાવવાની હોવા છતાં તેમણે તે માત્ર બે નિયામકોને જ આપી હતી અને શ્રી ભરત શાહનું નામ શ્રી રાહુલ બી પટેલ [ભાઈલાલભાઈના પુત્ર] ના વૈકલ્પિક નિયામક તરીકે બોર્ડ તથા મધ્યસ્થની સંમતિ વિના દર્શાવવામાં આવ્યું હતું.

૮. તા. ૧૦/૦૩/૨૦૦૭ ની નોટિસના અનુસંધાને, બોર્ડ ઓફ ડિરેક્ટર્સની બેઠક તા. ૧૫/૦૩/૨૦૦૭ ના રોજ યોજાઈ હતી, જેમાં ભાઈલાલભાઈ, પ્રદીપભાઈ શ્રીનાગરપુરે અને ધનજીભાઈ એ પટેલ હાજર રહ્યા હતા, અને ઉષાકાંત તથા દીપેન હાજર રહ્યા નહોતા. નોંધ લેવા જેવી બાબત એ છે કે તા. ૧૦/૦૩/૨૦૦૭ ની નોટિસમાં ધનજીભાઈ એ પટેલનું નામ ઉલ્લેખિત નથી. તા. ૧૫/૦૩/૨૦૦૭ ના રોજ યોજાયેલી બોર્ડ ઓફ ડિરેક્ટર્સની બેઠકમાં લેવાયેલા નિર્ણયોની સંક્ષિપ્ત વિગતો નીચે મુજબ છે:

૧. કંપનીના નિયામકો તરીકે શ્રી અરુણ એસ પટેલ અને શ્રી ભરત કે શાહના રાજીનામા સ્વીકારવામાં આવ્યા હતા. [આ મુદ્દાઓ કાર્યસૂચીમાં સામેલ નહોતા].

૨. ધનજીભાઈ પટેલની ભારતમાંથી ગેરહાજરી દરમિયાન શ્રી રાહુલ બી પટેલના વિકલ્પ નિર્દેશક તરીકે નિમણૂક કરવામાં આવી હતી. [આ મુદ્દો પણ કાર્યસૂચિમાં સામેલ નહોતો].

૩. ભાઈલાલભાઈને અમદાવાદ તથા દિલ્હી બંને સ્થાનો પર કંપનીની બેંકને એકલહાથે સંચાલિત કરવા માટે અધિકૃત કરવામાં આવ્યા હતા.

૪. પ્રદીપ શ્રીંગારપુરેને મુંબઈ ખાતે બેંક ખાતું સંપૂર્ણપણે સંચાલિત કરવા માટે અધિકૃત કરવામાં આવ્યો હતો.

૫. ઉષાકાંતને કંપનીના ડાયરેક્ટરના પદ પરથી દૂર કરવામાં આવ્યો હતો. [આ મુદ્દો પણ કાર્યસૂચીમાં નહોતો].

૬. દીપેનને કંપનીના નિયામકના પદ પરથી દૂર કરવામાં આવ્યો હતો.

૭. સામાન્ય સભામાં હિસ્સેદારોની મંજૂરીના આધીન રહી, કંપનીની અધિકૃત શેર મૂડી રૂપિયા ૧૦ લાખથી [જે રૂપિયા ૧૦૦/–ના દરની ૮૦૦૦ ઇક્વિટી શેરો અને રૂપિયા ૧૦૦/–ના દરની ૨૦૦૦ પ્રેફરન્સ શેરોમાં વહેંચાયેલ હતી] વધારીને રૂપિયા ૫૦ લાખ કરવામાં આવી, જે રૂપિયા ૧૦૦ના દરની ૪૮૦૦૦ ઇક્વિટી શેરો અને રૂપિયા ૧૦૦/–ના દરની ૨૦૦૦ પ્રેફરન્સ શેરોમાં વહેંચાયેલ હતી. વધુમાં એવો પણ ઠરાવ કરવામાં આવ્યો કે કંપનીની એક અસાધારણ સામાન્ય સભા તા. ૧૦/૦૪/૨૦૦૭ના રોજ યોજવામાં આવે.

તા. ૧૫/૦૩/૨૦૦૭ના રોજ બોર્ડની બેઠક પૂર્ણ થયા પછી, ઉષાકાંતે ભાઈલાલભાઈને એક પત્ર લખ્યો જેમાં જણાવ્યું કે તે અને

દીપેન કંપનીના કચેરીના જમા માળે હાજર હતા, અને જ્યારે ઉષાકાંતે ભાઈલાલભાઈને બોર્ડ બેઠક અંગે પૂછપરછ કરી, ત્યારે ભાઈલાલભાઈએ જણાવ્યું કે મધ્યસ્થ શ્રી ઉદય ભટ્ટના પત્રને ધ્યાનમાં રાખીને બેઠક રદ કરવામાં આવી છે. આ પરિસ્થિતિઓને ધ્યાને લઈ, ઉષાકાંતે દાવો કર્યો કે તા. ૧૫/૦૩/૨૦૦૭ના રોજ કોઈ બેઠક યોજાઈ જ નહોતી અને ભાઈલાલભાઈને વિનંતી કરી કે તા. ૧૫/૦૩/૨૦૦૭ની બોર્ડ બેઠકમાં લેવાયા હોવાનો દાવો કરવામાં આવેલા નિર્ણયો પર કોઈ કાર્યવાહી ન કરે. આ પત્રના જવાબમાં, ભાઈલાલભાઈએ ઉષાકાંતને પત્ર લખી જણાવ્યું કે બેઠક તા. ૧૫/૦૩/૨૦૦૭ના રોજ યોજાઈ હતી અને ઉષાકાંત તથા દીપેન બેઠકમાં શા માટે ઉપસ્થિત રહ્યા ન હતા તે તેમની જ સારી રીતે જાણમાં છે. પત્રમાં વધુમાં એમ પણ જણાવવામાં આવ્યું છે કે શ્રી ઉદય ભટ્ટને કંપનીનો વ્યવસાય ચલાવવાથી બોર્ડને રોકવાનો કોઈ હક નથી, કારણ કે શ્રી ઉદય ભટ્ટે મધ્યસ્થ તરીકે કાર્ય કરવાની ના પાડી હતી અને તે બાબતની પુષ્ટિ તેમણે શ્રી એમ.એસ. છાજેડ, ચાર્ટર્ડ અકાઉન્ટન્ટ અને શ્રી પી.જી. શ્રીંગારપુરેની હાજરીમાં તા. ૧૩/૦૩/૨૦૦૭ પૂર્વે અનેક વખત તેની સમક્ષ કરી હતી.

૯. ૧૫/૦૩/૨૦૦૭ના રોજ કંપનીની ૧૦/૦૪/૨૦૦૭ના રોજ અસાધારણ સામાન્ય સભા બોલાવવા માટેની નોટિસ જારી કરવામાં

આવી અને તે યુ.પી.સી. દ્વારા ઉષાકાંત અને દીપેન સહિત તમામ શેરહોલ્ડરોને મોકલવામાં આવી.

૧૫/૦૩/૨૦૦૭ના રોજ યોજાયેલી બોર્ડ બેઠકમાં લેવાયેલા નિર્ણયોના અનુસંધાને, ભાઈલાલભાઈએ બેંકને ઉષાકાંત અને દીપેનના પક્ષમાં અપાયેલ અધિકૃતતા કાઢી નાખવા માટે પત્ર લખ્યો. ઉષાકાંતે ૧૯/૦૩/૨૦૦૭ના રોજ બેંકને પત્ર લખીને જણાવ્યું કે ભાઈલાલભાઈને બેંકને કોઈ નોટિસ/પત્ર જારી કરવાનો અધિકાર નથી અને ભાઈલાલભાઈના પત્રના અનુસંધાને કોઈ કાર્યવાહી ન કરવા વિનંતી કરી.

૦૭/૦૪/૨૦૦૭ના રોજ, ઉષાકાંતે કંપનીના લેટરહેડ પર બેંકને પત્ર લખ્યો જેમાં ઉષાકાંતે જણાવ્યું કે ભાઈલાલભાઈ કંપનીના માત્ર એક સામાન્ય ડિરેક્ટર છે અને કંપનીએ તેમને કંપનીના ચેરમેન તરીકે નિયુક્ત કર્યા નથી. ઉક્ત પત્રમાં ૧૫/૦૩/૨૦૦૭ની બેઠક અંગે વિવિધ વાંધાઓ પણ ઉઠાવવામાં આવ્યા હતા. અંતે, ઉષાકાંતે બેંકને વિનંતી કરી કે તમામ ડિરેક્ટરોની સંમતિ વિના સુવિધાઓનું

નવીનીકરણ ન કરવું અને તેની રહેણાંક મિલકતની સહ–ગિરવે સુરક્ષા મુક્ત કરવી તેમજ કંપનીને અપાયેલ સુવિધાઓ સામે બેંકને આપેલી તેની વ્યક્તિગત જામીનદારીમાંથી પણ તેને મુક્ત કરવો.

૧૫/૦૩/૨૦૦૭ની નોટિસ અનુસાર, કંપનીની અસાધારણ સામાન્ય સભા ૧૦/૦૪/૨૦૦૭ના રોજ યોજાઈ હતી. કાર્યવાહી નોંધ અનુસાર, નીચેના વ્યક્તિઓ હાજર હતા:

૧. ભાઈલાલભાઈ બી. પટેલ

૨. પ્રદીપભાઈ બી. શૃંગારપુરે

૩. ધનજીભાઈ એ પટેલ

૪. અન્ય ૧ સભ્ય જાતે હાજર

૫. અન્ય સભ્ય એમ/એસ. નિકોલિયન ઇન્ડિયા પ્રા. લિ. ૧૦૨૦ ઇક્વિટી શેર્સ ધારક, પ્રતિનિધિ દ્વારા હાજર અને ૪ પ્રોક્સી દ્વારા.

શ્રી ભાઈલાલભાઈએ બેઠકની અધ્યક્ષતા કરી. કંપનીના ડિરેક્ટરપદ પરથી ઉષાકાંત અને દીપેનને દૂર કરવા માટે ઠરાવો પસાર કરવામાં

આવ્યા. કંપનીની અધિકૃત શેર મૂડી રૂ.૧૦ લાખ [રૂ.૧૦૦/- ના ૮૦૦૦ ઈક્વિટી શેર અને રૂ.૧૦૦/- ના ૨૦૦૦ પ્રેફરન્સ શેરમાં વિભાજિત] માંથી વધારીને રૂ.૫૦ લાખ કરવામાં આવી, જે રૂ.૧૦૦ ના ૪૮૦૦૦ ઈક્વિટી શેર અને રૂપિયા ૧૦૦/- પ્રતિ દરેક ૨૦૦૦ પ્રેફરન્સ શેરમાં વિભાજિત હતી અને તે મુજબ કંપનીના એસોસિએશનના મેમોરેન્ડમમાં સુધારો કરવાનો પણ ઠરાવ કરવામાં આવ્યો હતો.

૧૦. ઉપરોક્ત અસાધારણ સામાન્ય સભા પછી, એવો આક્ષેપ કરવામાં આવે છે કે ઉષાકાંત અને દીપેને તારીખ ૧૩/૦૪/૨૦૦૭ ના રોજ કંપનીના વૈધાનિક હિસાબી દસ્તાવેજો લઈ ગયા હતા. તેથી ભાઈલાલભાઈએ તારીખ ૧૯.૦૪.૦૭ નો પત્ર લખી ઉષાકાંતને જાણ કરી કે વારંવાર વિનંતીઓ કરવા છતાં, તેણે માત્ર હિસાબો આપ્યા નથી એટલું જ નહીં, પરંતુ કંપનીના હિતના વિરોધમાં પણ વર્તન કર્યું છે. તેને વધુમાં જાણ કરવામાં આવી કે, કારણ કે તેને પહેલેથી જ ડિરેક્ટરના પદ પરથી હટાવવામાં આવ્યો છે, તેથી તેને કોઈપણ સત્તાધિકારીઓ સમક્ષ કોઈપણ રીતે કંપનીનું પ્રતિનિધિત્વ કરવાની સત્તા નથી. આવો જ એક સમાન પત્ર ભાઈલાલભાઈએ દીપેનને પણ તારીખ ૧૯/૦૪/૨૦૦૭ ના રોજ લખ્યો હતો.

૧૧. ૦૭/૦૫/૨૦૦૭ના રોજ યોજાઈ હોવાનું કથિત બોર્ડ ઓફ ડિરેક્ટર્સની બેઠકમાં, ઉષાકાંત અને દીપેનને તેમની વ્યક્તિગત જામીનદારીઓ પાછી ખેંચવાની તથા બેંકને સુરક્ષા તરીકે આપવામાં આવેલી તેમની અચલ મિલ્કતો પણ પાછી ખેંચવાની મંજૂરી આપવામાં આવી હતી.

૧૮/૦૫/૨૦૦૭ના રોજ, અસાધારણ સામાન્ય સભામાં લેવાયેલા નિર્ણય અનુસાર કંપની દ્વારા ૪૦૦૦ શેરો જારી કરવામાં આવ્યા હતા, પરંતુ બંને વિભાગો/જૂથોના તમામ હાલના શેરધારકોને અનુપાતસર તે શેરો જારી કરવામાં આવ્યા નહોતાં.

૧૨. ૦૬/૦૬/૨૦૦૭ના રોજ, ઉષાકાંત અને દીપેનએ કંપની કાયદા બોર્ડ, નવી દિલ્હી સમક્ષ કંપની અરજી નં ૭૯/૨૦૦૭ દાખલ કરીને અભિગમ કર્યો હતો અને પ્રિન્સિપલ બેન્ચ, કંપની કાયદા બોર્ડ, નવી દિલ્હી એ બંને પક્ષોને સાંભળ્યા બાદ ૧૦/૧૨/૨૦૦૮ના રોજ વિવાદિત ચુકાદો અને આદેશ પસાર કર્યો હતો, જેના કારોબારી ભાગનો અમે આ આદેશના પરિચ્છેદ ક્રમાંક ૧ માં ઉલ્લેખ કર્યો છે.

<u>સી.એલ.બી. દ્વારા પડકારાયેલો આદેશ પસાર કર્યા પછીની હકીકતો:</u>

૧૩. બોર્ડે ઉપરોક્ત આદેશ ઉચ્ચાર્યા પછીના થોડાક દિવસોમાં, ઉષાકાંત અને દીપેને, કંપનીના ડિરેક્ટરો તરીકેની તેમની હિસ્સેદારીમાં, ઔડા ને નિર્નયનગર અન્ડરપાસના બાંધકામ અંગે અને બોર્ડ દ્વારા પસાર કરાયેલા આદેશની જાણ કરતાં તથા તેમની સંમતિ વિના અને જ્યાં સુધી તેઓમાંથી કોઈ એક અથવા બન્ને સહી ન કરે ત્યાં સુધી કોઈ ચેક અથવા ડ્રાફ્ટ જારી ન કરવા વિનંતી કરતાં, તા. ૧૩/૧૨/૨૦૦૮નો પત્ર લખ્યો. સમાન પ્રકારનો એક પત્ર નાગપુરના રાઈટ્સ ને, પ્રસ્તાવિત કેનાલ ક્રોસિંગ માટે પુશ–થ્રૂ ટેકનોલોજી દ્વારા આર.સી.સી. બોક્સ કલ્વર્ટના બાંધકામ અંગે, પણ લખવામાં આવ્યો હતો. સમાન પ્રકારનો એક પત્ર મુંબઈની ગેમન ઈન્ડિયા લિમિટેડ ને, પશ્ચિમ રેલ્વેના વડોદરા વિભાગના સુરત–વડોદરા વિભાગના પુલોના પુનર્નિર્માણ અંગે, પણ લખવામાં આવ્યો હતો. ઉષાકાંત અને દીપેને સ્ટેટ બેંક ઑફ ઈન્ડિયા, ભદ્રા, અમદાવાદ ને પણ તા. ૧૩/૧૨/૨૦૦૮નો પત્ર લખી કંપનીના ચલણી ખાતા ક્રમાંક ૫૬૦૦૫૦૦૨૬૦૦ના સંચાલન અંગે ૧૧/૧૨/૨૦૦૬ પહેલાં જે સત્તાધિકરણ અસ્તિત્વમાં હતું તે મુજબ તેમના રેકોર્ડ સુધારવા વિનંતી કરી અને બેંકને એ પણ વિનંતી કરી કે કંપનીના કોઈપણ વ્યક્તિ/કર્મચારી/અન્ય ડિરેક્ટર તરફથી મૌખિક અથવા લેખિત રીતે આપવામાં આવેલી એવી કોઈ સૂચના પર કાર્યવાહી ન કરે, જેના પર

તેઓમાંથી કોઈ એક અથવા બન્નેની સહી ન હોય. ઉષાકાંત અને દીપેને સ્ટેટ બેંક ઑફ ઇન્ડિયા, કનોટ પ્લેસ શાખા, નવી દિલ્હી ને પણ ચલણી ખાતા ક્રમાંક ૫૬૧૩૯૦૦૨૪૦૫ના સંબંધમાં પત્ર લખી, બોર્ડ દ્વારા પસાર કરાયેલા આદેશની જાણ કરી અને કંપની તરફથી તેઓમાંથી કોઈ એક અથવા બન્નેની સહી હેઠળ ઉક્ત ખાતાના સંચાલન માટે સત્તાધિકરણ બાબતનો બોર્ડ ઑફ ડિરેક્ટર્સનો નવો ઠરાવ બેંકને પ્રાપ્ત ન થાય ત્યાં સુધી કંપનીનું ઉક્ત ખાતું સ્થગિત રાખવા વિનંતી કરી. સમાન પ્રકારનો તા. ૧૫/૧૨/૨૦૦૮નો પત્ર ઉષાકાંત દ્વારા સ્ટેટ બેંક ઑફ ઇન્ડિયા, ભદ્રા, અમદાવાદ ને પણ લખવામાં આવ્યો હતો, જેમાં ઉષાકાંત અને દીપેનમાંથી કોઈ એક અથવા બન્નેની સહી હેઠળ કંપની તરફથી ઉક્ત ખાતાના સંચાલન માટે સત્તાધિકરણ બાબતનો બોર્ડ ઑફ ડિરેક્ટર્સનો નવો ઠરાવ બેંકને પ્રાપ્ત ન થાય ત્યાં સુધી કંપનીના ચલણી ખાતાઓ સ્થગિત રાખવા વિનંતી કરવામાં આવી હતી.

૧૪. તા. ૧૯/૧૨/૨૦૦૮ના રોજ, કંપનીના ચેરમેન તરીકે પોતાને દર્શાવીને ઉષાકાંતે કંપનીના લેટરહેડ પર ભાઈલાલભાઈ પટેલને તેમના દિલ્હી સ્થિત સરનામે નોટિસ પાઠવી હતી, જેમાં અમદાવાદ ખાતે તા. ૨૨/૧૨/૨૦૦૮ના રોજ સવારે ૧૦.૦૦ વાગ્યે બોર્ડ ઑફ

ડિરેક્ટર્સની બેઠક બોલાવવામાં આવી હતી, અને તેનો કાર્યસૂચિ નીચે મુજબ હતો:

૧. ગેરહાજરીની રજા, જો હોય તો, મંજૂર કરવી.

૨. છેલ્લી બોર્ડ બેઠકની કાર્યવાહી મંજૂર કરવી.

૩. માનનીય કંપની લો બોર્ડ, પ્રિન્સિપલ બેન્ચ, નવી દિલ્હી ના આદેશના અમલીકરણના મુદ્દાને વિચારવા માટે.

૪. ૩૦/૦૬/૨૦૦૮ના રોજ પૂર્ણ થયેલ નાણાકીય વર્ષ માટેના વાર્ષિક હિસાબોના મુદ્દા પર વિચાર કરવા.

૫. અધ્યક્ષ દ્વારા રજૂ કરવામાં આવી શકે તેવો કોઈપણ અન્ય મુદ્દો.

ભાઈલાલભાઈનો એવો કેસ છે કે તેમને બેઠક માટે નિર્ધારિત સમય પસાર થયા બાદ, એટલે કે આશરે બપોરે ૨.૦૦ વાગ્યે, ૨૨/૧૨/૨૦૦૮ના રોજ નોટિસ પ્રાપ્ત થઈ હતી. ભાઈલાલભાઈ પક્ષનું એ પણ કહેવું છે કે પ્રદીપ શ્રીંગારપુરેને પણ બેઠક માટે નિર્ધારિત સમય પસાર થયા બાદ, એટલે કે આશરે સાંજે ૫.૩૦ વાગ્યે, ૨૨/૧૨/૨૦૦૮ના રોજ નોટિસ પ્રાપ્ત થઈ હતી. તેથી,

ભાઈલાલભાઈ પક્ષનો એવો કેસ છે કે તેઓ ઉક્ત બેઠકમાં હાજરી આપી શક્યા નહોતા. ૧૯/૧૨/૨૦૦૮ની તારીખની નોટિસના અનુસંધાને ૨૨/૧૨/૨૦૦૮ના રોજ યોજાયેલી બોર્ડ ઓફ ડિરેક્ટર્સની બેઠકમાં માત્ર ઉષાકાંત અને દીપેન હાજર હતા અને તે બેઠકમાં ઉષાકાંતે બે વધારાના નિયામકો, એટલે કે પ્રમુખભાઈ આર. પટેલ અને રિતેશ પટેલની નિમણૂક કરી હતી.

૧૫. તા. ૧૯/૧૨/૨૦૦૮ના રોજ, ભાઈલાલભાઈએ કંપની અરજી નં. ૭૯/૨૦૦૭માં કંપની લો બોર્ડ, પ્રિન્સિપલ બેન્ચ, નવી દિલ્હીએ તા. ૧૦/૧૨/૨૦૦૮ના રોજ આપેલ ચુકાદો અને આદેશને પડકારતી હાલની ઓ.જે. અપીલ નં. ૧૬૫/૨૦૦૮ દાખલ કરી હતી. શરૂઆતમાં, આ અદાલતે [કોરમ: ન્યાયમૂર્તિશ્રી ડી.એ. મહેતા અને ન્યાયમૂર્તિ શ્રીમતી અભિલાષા કુમારી,] તા. ૨૬/૧૨/૨૦૦૮ના રોજ નીચેનો આદેશ કર્યો હતો:–

> "પ્રતિવાદી નં ૧, ૨ અને ૪ અંગેની નોટિસ ૨૯/૧૨/૨૦૦૮ ના રોજ પરતફેરયોગ્ય. શ્રીમતી સ્વાતિ સોપારકર, વિદ્વાન વકીલ, પ્રતિવાદી નં ૧ અને ૨ માટે નોટિસની બજવણીનો ત્યાગ કરે છે. પ્રતિવાદી નં ૪ અંગે પ્રત્યક્ષ બજવણી."

૨૯/૧૨/૨૦૦૮ ના રોજ, આ અદાલતે [કોરમ: આર.એમ. દોશિત અને કે.એમ. ઠાકર, ન્યાયાધીશો] ઉપરોક્ત ઓ.જે. અપીલમાં નીચે મુજબનો આદેશ કર્યો હતો.

> "મંજૂર કરવામાં આવે છે.
>
> પ્રતિવાદી નં ૧ અને ૨ તરફથી વિદ્ધાન વકીલ શ્રી સોપારકર હાજર થાય છે અને મંજૂરીની નોટિસની બજવણી વેવ (જતી) કરે છે."

ભાઈલાલભાઈએ ઉપરોક્ત ઓ.જે. અપીલ સાથે સિવિલ અરજી નં ૩૬૧/૨૦૦૮ પણ દાખલ કરી હતી, નીચે મુજબની પ્રાર્થનાઓ કરતાં:

> ઉપરોક્ત મૂળ અધિકારક્ષેત્ર અપીલની સુનાવણી તથા અંતિમ નિકાલ બાકી રહેલા દરમિયાન, નવી દિલ્હી સ્થિત કંપની મુખ્ય પીઠ સમક્ષ કંપની અરજી નં. ૭૯/૨૦૦૭ માં કંપની કાયદા બોર્ડ દ્ધારા તા. ૧૦/૧૨/૨૦૦૮ના રોજ આપવામાં આવેલ વિવાદિત ચુકાદા અને આદેશની અમલવારી, અમલીકરણ અને તામિલ, વિવાદિત ચુકાદા અને આદેશના પરિચ્છેદ ૧૩ માં સમાવાયેલ અવલોકનો અને નિર્દેશોને બાદ કરતાં, સ્થગિત રાખવા માટે.

૨૯/૧૨/૨૦૦૮ના રોજ અપીલ દાખલ સ્વીકારતાં, આ અદાલતે [કોરમ: આર.એમ. દોશિત અને કે.એમ. ઠાકર, ન્યાયાધીશો] એ પણ ઉક્ત સિવિલ એપ્લિકેશનમાં નીચેનો આદેશ પસાર કર્યો:

> "નિયમ તા. ૩૦મી જાન્યુઆરી, ૨૦૦૯ના રોજ પરતફેરપાત્ર. વિદ્ધાન વકીલ, શ્રી સોપારકર હાજર થાય છે અને વિરોધી નંબર ૧ અને ૨ તરફથી રૂલની નોટિસની બજવણીનો હક જતો કરે છે.
>
> અપીલના નિરાકરણ સુધી, "***આર-૪ ને આથી આર-૧ કંપનીના બેંક ખાતાઓનું સંચાલન, જે ૧૧.૧૨.૦૬ પહેલાં અસ્તિત્વમાં હતું તે મુજબ, કરવાની પરવાનગી આપવા માટે નિર્દેશ આપવામાં આવે છે***" એવા નિર્દેશ અંગે વચગાળાનો સ્ટે રહેશે, આ શરતે કે અરજદાર ક્રમાંક ૧ કંપનીનું પ્રતિવાદી ક્રમાંક ૪ બેંકમાં આવેલ બેંક ખાતું કંપનીના નિંયામકો એવા અરજદાર ક્રમા ક ૨ અને પ્રતિવાદી ક્રમાંક ૩ દ્ધારા સંયુક્ત રીતે સંચાલિત કરવામાં આવશે. અરજદારો બેંકિંગ કારોબારનો રેકોર્ડ અત્યંત કાળજીપૂર્વક જાળવી રાખશે. જો કોઈ નગદ રકમ ઉપાડવામાં આવે, તો તેવી નગદ રકમના વિનિયોગનો હિસાબ પરતફેરલાયક તારીખે રજૂ કરવામાં આવશે. વધુમાં, એ પણ સ્પષ્ટ કરવામાં આવે છે કે હાલની અપીલના પક્ષકાર એવા કંપનીના તમામ ચાર નિયામકોને કચેરીના પરિસરમાં પ્રવેશનો અધિકાર રહેશે. તેમ છતાં, તેમનામાંથી કોઈને પણ કચેરીના પરિસરમાંથી કંપનીના

કોઈપણ રેકોર્ડ દૂર કરવાની પરવાનગી આપવામાં આવશે નહીં. બેંકિંગ વ્યવહારોનો સંપૂર્ણ હિસાબ અરજદારો દ્વારા જાળવવામાં આવશે અને તેની નકલ પ્રતિવાદી ક્રમાંક ૧ અને ૨ દર ૧૫ દિવસે એકવાર પૂરી પાડવામાં આવશે.."

આ અદાલતે સિવિલ એપ્લિકેશન નં. ૩૬૧/૨૦૦૮ માં તા. ૨૯/૧૨/૨૦૦૮ના રોજ આપેલા આદેશથી વ્યથિત થઈને, ઉષાકાંતે ઉક્ત આદેશમાં ફેરફાર કરવા માટે સિવિલ એપ્લિકેશન નંબર ૩/ ૨૦૦૯ ની દાખલ કરી હતી.

ઉક્ત સિવિલ એપ્લિકેશન નં. ૩/૨૦૦૯ માં અદાલતે નીચે મુજબ આદેશ કર્યો:

સિવિલ અરજી ક્રમાંક ૩૬૧/૨૦૦૮ માં પ્રતિવાદી ક્રમાંક ૧ અને ૨ એ ઉપરોક્ત સિવિલ અરજી ક્રમાંક ૩૬૧/૨૦૦૮ માં તા. ૨૯મી ડિસેમ્બર, ૨૦૦૮ ના રોજ કરાયેલા આદેશમાં ફેરફાર કરવા માટે હાલની અરજી રજૂ કરી છે [કોરમ: ***સુશ્રી આર.એમ. દોશિત અને શ્રી કે.એમ. ઠાકર, ન્યાયાધીશો***].

ઉપરોક્ત આદેશ દ્વારા અદાલતે નિર્દેશ આપ્યો હતો કે, "..***અરજદાર નં. ૧–કંપની*** *[અહીં પ્રતિવાદી નં. ૧]* ***નું પ્રતિવાદી નં. ૪–બેંક પાસેનું બેંક ખાતું અરજદાર નં. ૨ તથા પ્રતિવાદી નં. ૩*** *[અહીં પ્રતિવાદી નં. ૨ અને ૩]*, ***જે***

કંપનીના નિર્દેશકો છે, દ્વારા સંયુક્ત રીતે સંચાલિત કરવામાં આવશે." અરજદારોએ એવો ફેરફાર માગ્યો છે કે અરજદારોમાંથી કોઈ એક પણ પ્રતિવાદી નં. ૨ અને ૩ સાથે જોડાઈ શકે, અર્થાત્ બેંક ખાતું અરજદારોમાંથી કોઈ એક તથા પ્રતિવાદી નં. ૨ અને ૩ દ્વારા સંયુક્ત રીતે સંચાલિત થઈ શકે.

ઉપરોક્ત આદેશ પક્ષકારોને સાંભળ્યા બાદ કરવામાં આવ્યો હતો. માંગ્યા મુજબનો ફેરફાર મંજૂર કરી શકાય તેમ નથી. જો અરજદારોને કોઈ ફરિયાદ હોય, તો તેમના માટે એકમાત્ર ખુલ્લો ઉપાય એ છે કે તેઓ તે આદેશ વિરુદ્ધ અપીલ કરે.

અરજદારોએ વધુમાં આવી ફરિયાદ પણ કરી છે કે, ભલે તેમને કચેરીમાં હાજરી આપવા મંજૂરી આપવામાં આવી છે, તેમ છતાં અરજદારોને કચેરીના પરિસરમાં પ્રવેશ કરવાની મંજૂરી આપવામાં આવતી નથી અને તેમને અભિલેખ સુધી પહોંચ મેળવવાની પણ મંજૂરી આપવામાં આવતી નથી.

વિવાદનો વિરોધ કરવામાં આવે છે. વિદ્વાન વકીલ શ્રી મિહિર જોશી પ્રતિવાદી ક્રમાંક ૧ અને ૨ તરફથી હાજર રહ્યા છે. તેમણે રજૂ કર્યું છે કે અરજદારોને કાર્યાલયના પરિસરમાં પ્રવેશ કરવા સામે કશી જ મનાઈ નથી, પરંતુ તેમણે કાર્યાલયના કામકાજમાં વિક્ષેપ કરવો નહીં. નોંધપોથી અંગે, શ્રી જોશીએ રજૂ કર્યું છે કે સંબંધિત નોંધપોથી અરજદારોએ એપ્રિલ, ૨૦૦૭ માસમાં દૂર કરી હતી. ઉક્ત રજૂઆત કંપની

કાનૂન બોર્ડ સમક્ષ પણ કરવામાં આવી હતી. શ્રી જોશી ખાતરી આપે છે કે અન્ય કોઈ આદેશના અભાવે, પ્રતિવાદીઓમાંથી કોઈપણ અરજદારોને કાર્યાલયના પરિસરમાં પ્રવેશ કરતા અટકાવશે નહીં. જો અરજદારોને કોઈ નોંધપોથીનું નિરીક્ષણ કરવું હોય, તો પ્રતિવાદી ક્રમાંક ૧ અને ૨ ને લેખિત જાણ કરવી. પ્રતિવાદી ક્રમાંક ૧ અને ૨ કોઈપણ વાંધા વિના તેવી નોંધપોથી ઉપલબ્ધ કરાવશે. જો કોઈ નોંધપોથી ઉપલબ્ધ નહીં હોય, તો તેની લેખિત જાણ અરજદારોને કરવામાં આવશે.

શ્રી જોશી દ્વારા આપવામાં આવેલ ઉપરોક્ત ખાતરીને ધ્યાનમાં લેતા, આ અરજી પર હવે વધુ કોઈ આદેશ કરવાની આવશ્યકતા રહેતી નથી. તેથી, અરજીનો નિકાલ કરવામાં આવે છે."

૧૬. આ અદાલતે સિવિલ એપ્લિકેશન નં. ૩૬૧/૨૦૦૮ માં પસાર કરવામાં આવેલા તારીખ ૨૯/૧૨/૨૦૦૮ ના આદેશ તેમજ સિવિલ એપ્લિકેશન નં. ૩/૨૦૦૯ માં તા. ૦૪/૦૨/૨૦૦૯ના રોજ પસાર કરાયેલ આદેશ ના આદેશથી નારાજ થઈને, ઉષાકાંતે માનનીય સર્વોચ્ચ અદાલત સમક્ષ સ્પેશિયલ લીવ ટુ અપીલ (સિવિલ) નંબર ૬૧૬૮/૦૯ અને ૬૧૬૯/૦૯ દાખલ કરી હતી, અને તેના પરનો સર્વોચ્ચ અદાલત ૦૫/૦૫/૨૦૦૯ના રોજ નીચેનો આદેશ પસાર કરવામાં આવ્યો:

"અમને થોડો સમય સંબોધ્યા બાદ, બંને પક્ષોના વિદ્વાન વકીલો રજૂ કરે છે કે, અરજીઓમાં પડકારવામાં આવેલા બે આદેશોના ગુણદોષમાં પ્રવેશ કર્યા વગર અને હાલની અરજીઓમાં ઉઠાવવામાં આવેલા તમામ મુદ્દાઓ ઉઠાવવાના પ્રતિસ્પર્ધી પક્ષોના હકોને અકબંધ રાખીને, જો વડી અદાલત સમક્ષ અપીલના નિકાલ સુધી પ્રતિવાદી ક્રમાંક ૧ કંપનીના સુચારુ સંચાલન માટે એક વચગાળાની વ્યવસ્થા કરવામાં આવે, તો તેઓ તેનાથી સંતોષ માનશે. અનુરૂપ, પક્ષકારોના વિદ્વાન વકીલો વચ્ચે એવો સમજૂતીભર્યો કરાર થયો છે કે સરકાર તેમજ અન્ય કાયદેસરના બાકી લેણાં, જેમાં કર્મચારીવર્ગના વેતન, કોઈપણ જાહેર ક્ષેત્રના ઉપક્રમ પાસેથી કાચા માલની ખરીદી માટેની ચુકવણીઓ અને અન્ય કંપનીઓ, એટલે કે, એ.સી.સી. અને ટાટા સ્ટીલ્સને કરવાપાત્ર ચુકવણીઓનો સમાવેશ થાય છે, તે સિવાય, એક લાખ રૂપિયા કરતાં વધુનો કોઈપણ અન્ય ખર્ચ, વડી અદાલત દ્વારા નામાંકિત કરવાનાર સ્વતંત્ર લેખાપરીક્ષકને યોગ્ય જાણ અને તેની સંમતિ વગર, પ્રતિવાદી ક્રમાંક ૧ દ્વારા કરવામાં આવશે નહીં. વધુમાં એ બાબતે પણ સહમતિ છે કે કંપની લેખાપરીક્ષકની નિમણૂક માટે તરત જ વડી અદાલત સમક્ષ અરજી કરશે. વધુમાં એ બાબતે પણ સહમતિ છે કે, વડી અદાલતના તા. ૪ ફેબ્રુઆરી ૨૦૦૯ના આદેશથી નિર્દેશિત પ્રમાણે, પખવાડિયાવાર હિસાબી વિવરણો હાલના અરજદારોને પુરાં પાડતા રહેશે. એવો નિર્દેશ આપવામાં આવે છે કે, લેખાપરીક્ષક દ્વારા ઉઠાવવામાં આવેલા વાંધાના

કારણે અથવા અન્યથા, કોઈપણ રકમના વિતરણ અંગે જો કોઈ અડચણજન્ય સ્થિતી ઊભી થાય, તો યોગ્ય આદેશો માટે પક્ષકારોને વડી અદાલતનો આશરો લેવાનો અધિકાર ખુલ્લો રહેશે.

ઉપરોક્ત શરતો મુજબ બન્ને અરજીઓનો નિકાલ કરવામાં આવે છે.

મામલામાં સંકળાયેલા વિવાદોના સ્વરૂપને ધ્યાનમાં લેતાં, વડી અદાલતને મુખ્ય અપીલના નિકાલની પ્રક્રિયા ઝડપી કરવાની વિનંતી કરવામાં આવે છે."

૧૭. ઉપરોક્ત સર્વોચ્ચ અદાલત દ્વારા પસાર કરાયેલા આદેશ અનુસાર અદાલત, કંપનીએ દિવાણી અરજી દાખલ કરી સ્વતંત્ર હિસાબ નિરીક્ષકોની નિમણૂક માટે ક્રમાંક ૨૧૯/૨૦૦૯, અને બંને પક્ષોને સાંભળ્યા પછી, આ અદાલત [કોરમ: આર.એમ. દોશિત અને એસ.ડી. દવે, ન્યાયાધીશો] એ ૧૫/૦૬/૨૦૦૯ના રોજ નીચેનો આદેશ પસાર કર્યો:

"ઉપરોક્ત ઓ.જે. અપીલ નં. ૧૬૫/૨૦૦૮ માં અપીલકર્તાઓ દ્વારા આ અરજી, માનનીય સર્વોચ્ચ અદાલતે આપેલ નિર્દેશ મુજબ સ્વતંત્ર લેખાપરીક્ષકની નિમણૂક માટે, રજૂ કરવામાં આવી છે [અરજી સાથેનું અનુબંધ–જ].

વિદ્વાન વકીલો એ બાબતે સહમત છે કે એમ/એસ. અમલ દત્ત એન્ડ એસોસિયેટ્સ, "વાત્સલ્ય", ૩, બ્રાહ્મણ મિત્ર મંડળ સોસાયટી, મંગળદાસ રોડ, એલિસબ્રિજ, અમદાવાદ ખાતે કચેરી ધરાવતા ચાર્ટર્ડ એકાઉન્ટન્ટ શ્રી અમલ ધ્રુને સ્વતંત્ર હિસાબપરિક્ષક તરીકે નિયુક્ત કરવામાં આવે. વિદ્વાન વકીલો આ બાબતે પણ સહમત છે કે ઉપરોક્ત નામિત સ્વતંત્ર હિસાબપરિક્ષકનું મહેનતાણું અરજદાર–કંપની દ્વારા ચૂકવવામાં આવશે.

ઉપરોક્ત પરિસ્થિતિના દૃષ્ટિકોણથી, આ સિવિલ એપ્લિકેશન મંજૂર કરવામાં આવે છે. આ અદાલત સ્વતંત્ર હિસાબ તપાસકર્તા તરીકે કાર્ય કરવા માટે ચાર્ટર્ડ એકાઉન્ટન્ટ શ્રી અમલ ધ્રુની નિમણૂક કરે છે."

૧૮. અનુસરે, સિવિલ એપ્લિકેશન ક્રમાંક ૩૬૧/૨૦૦૮નો આ અદાલતે [કોરમ: એસ.જે. મુકોપાધ્યાય, સીજે અને કે.એમ. ઠાકર, જે] દ્વારા ૧૪/૦૭/૨૦૧૦ના રોજ નિકાલ કરવામાં આવ્યો હતો, કારણ કે સિવિલ એપ્લિકેશનમાં આ અદાલત દ્વારા પસાર કરવામાં આવેલ વચગાળાના આદેશમાં સર્વોચ્ચ અદાલતે ફેરફાર કર્યો હતો, અને એવું અવલોકન કર્યું હતું કે પક્ષકારો સર્વોચ્ચ અદાલત દ્વારા પસાર કરવામાં આવેલા ફેરફારિત વચગાળાના આદેશથી શાસિત થવાના હોવાથી, આ કેસમાં વધુ કોઈ આદેશ પસાર કરવાની જરૂરિયાત નથી.

૧૯. બોર્ડ દ્વારા તેના આદેશના પરિછેદ ૧૩ માં કરવામાં આવેલી ટિપ્પણીઓથી વ્યથિત થઈ, ઉષાકાંતે પણ આ અદાલત સમક્ષ ઓ.જે. અપીલ નં. ૫/૨૦૦૯ અને સિવિલ અરજી નં ૩૩/૨૦૦૯ દાખલ કરી હતી, અને આ અદાલત [કોરમ: આર.એમ. દોશિત અને એચ.બી. અંતાણી, ન્યાયાધીશો] એ નીચેનો આદેશ તા. ૧૨/૧૬-૨-૨૦૦૯ પસાર કર્યો:-

> "કંપનીઝ અધિનિયમ, ૧૯૫૬ ની કલમ ૧૦ (એફ) હેઠળ દાખલ કરવામાં આવેલી આ અપીલ [આગળ ચાલીને 'અધિનિયમ' તરીકે ઉલ્લેખિત] કંપની કાયદા બોર્ડ, પ્રિન્સિપલ બેન્ચ, નવી દિલ્હી [આગળ ચાલીને 'બોર્ડ' તરીકે ઉલ્લેખિત] દ્વારા કંપની અરજી નં. ૭૯/૨૦૦૭ માં તા. ૧૦મી નવેમ્બર ૨૦૦૮ ના રોજ આપવામાં આવેલ ચુકાદા અને આદેશમાંથી ઉત્પન્ન થાય છે, જેટલા અંશે બોર્ડે નીચે મુજબના નિર્દેશો આપ્યા છે કે:
>
> > "પ્રતિવાદી કંપનીને ૦૧/૦૪/૨૦૦૬ થી ૩૦/૦૩/૨૦૦૭ દરમ્યાન ગેરરીતે ઉપાડી લેવામાં આવેલ રકમ નિર્ધારિત કરવા માટે સ્વતંત્ર હિસાબ તપાસકર્તાની નિમણૂક કરવા, અને એમ નિર્ધારિત થયેલી રકમ અરજદાર દ્વારા આવી હિસાબ તપાસના

> બે મહિનાની અંદર પ્રતિવાદી કંપનીના ખાતામાં પરત જમા કરાવવાની રહેશે. જો અરજદારો નિર્ધારિત અવધિમાં નિર્ધારિત રકમ જમા કરાવવામાં નિષ્ફળ જાય, તો પ્રતિવાદીને પક્ષકારોની સંમતિથી આ હેતુ માટે નિયુક્ત કરાયેલા સ્વતંત્ર મૂલ્યાંકનકાર દ્વારા નિર્ધારિત થનારી કિંમતે અરજદારના શેર ખરીદવાની સ્વતંત્રતા રહેશે".

વિદ્વાન વકીલ શ્રી પહવા અપીલકર્તા માટે હાજર થાય છે. તેમણે રજૂ કર્યું છે કે હાલના અપીલકર્તાઓ વિરુદ્ધ આપવામાં આવેલ વિવાદિત દિશાનિર્દેશ અનાવશ્યક હતો. ઉપરોક્ત દિશાનિર્દેશ એ પૂર્વધારણા પર આપવામાં આવ્યો હતો કે કંપનીના નાણાં અપીલકર્તાઓ દ્વારા અપહરિત કરવામાં આવ્યા હોવાનો પ્રતિવાદી નં. ૨ દ્વારા કરાયેલ આક્ષેપ અપીલકર્તાઓએ નકાર્યો નહોતો. તેમણે વધુમાં રજૂ કર્યું છે કે પ્રતિવાદી નં. ૧ અને ૨ વિરુદ્ધ, જણાવેલ પ્રતિવાદીઓએ પોતાને જ ગેરકાયદેસર રીતે ૪૦,૦૦૦ શેરોની ફાળવણી કરી હોવા અને કંપની પાસેથી વધારાની ડિવિડન્ડ રકમ વસૂલ કરી હોવા અંગે, બોર્ડ સમક્ષ અરજી કરનાર અપીલકર્તાઓ જ હતા. તેમણે રજૂ કર્યું છે કે અપીલકર્તાઓ દ્વારા કરવામાં આવેલી અરજીમાં બોર્ડ અપીલકર્તાઓ વિરુદ્ધ દિશાનિર્દેશ આપી શક્યું હોત નહીં. શ્રી પહવાના મતે, ખોટી પૂર્વધારણા પર આપવામાં આવેલ દિશાનિર્દેશ કાયદાનો એવો પ્રશ્ન છે, જે આ અદાલત દ્વારા વિચારણા માટે પાત્ર છે. તેમની રજૂઆતોના સમર્થનમાં, શ્રી પહવાએ માનનીય સર્વોચ્ચ અદાલતના એન્ડ કેરિંગ્ટન

ઇન્વ્ટ. (પી) લિ. વિ. પી.કે. પ્રથાપન, [(૨૦૦૫) ૧ એસસીસી ૨૧૨], વી.એસ. કૃષ્ણન વિ. વેસ્ટફોર્ટ હાઇ–ટેક હોસ્પિટલ લિ. [(૨૦૦૮) ૨ કમ્પ. એલ.જે ૧ (એસસી)] તથા સંગ્રામસિંહ પી. ગાયકવાડ વિ. શાંતાદેવી પી. ગાયકવાડ [(૨૦૦૫) ૧૧ એસસીસી ૩૧૪] ના ચુકાદાઓ પર આધાર રાખ્યો છે.

તેમણે વધુમાં રજૂ કર્યું છે કે પ્રતિવાદી ક્રમાંક ૧ અને ૨ દ્વારા પ્રતિ–આક્ષેપ કરવામાં આવ્યા હોય તેવા મામલે, બોર્ડને આક્ષેપોની તપાસ કરવા અને યોગ્ય દિશાનિર્દેશો જારી કરવા પૂરતી સત્તા હતી. પ્રતિવાદી ક્રમાંક ૧ અને ૨ દ્વારા કોઈ પ્રતિ–ફરિયાદ અથવા અરજી કરવામાં આવી ન હોય, નોંધપર ઉપલબ્ધ કોઈ સામગ્રી વગર અને બોર્ડ દ્વારા કોઈ તપાસ કરવામાં આવી ન હોય તેવી સ્થિતિમાં, અપીલકર્તાઓ વિરુદ્ધ જારી કરવામાં આવેલ વિવાદિત દિશાનિર્દેશ અધિકારક્ષેત્ર વિના અને કાયદાની સત્તા વિના છે.

અપીલનો શ્રી જોશી દ્વારા વિરોધ કરવામાં આવ્યો છે. તેમણે સંગ્રામસિંહ પી. ગાયકવાડ વિ. શાંતાદેવી પી. ગાયકવાડ [(૨૦૦૫) ૧૧ એસ.સી.સી. ૩૧૪] ના ઉપરોક્ત ઉલ્લેખિત ચુકાદા પર પણ આધાર રાખ્યો છે. તેમણે રજૂ કર્યું છે કે હકીકતોની પરિસ્થિતિને અનુરૂપ જરૂરી હોય તેવી દિશાનિર્દેશો આપવા માટે બોર્ડની સત્તાઓ પૂરતી વ્યાપક છે. વર્તમાન અપીલમાં કાયદાનો પ્રશ્ન સંકળાયેલો નથી અને તે સ્વીકારવા યોગ્ય નથી. તેમણે અધિનિયમની કલમો

૩૯૭, ૩૯૮ અને ૪૦૨ તથા કંપની કાયદા બોર્ડ નિયમો, ૧૯૯૧ પર પણ આધાર રાખ્યો છે.

<u>૧૬ મી ફેબ્રુઆરી, ૨૦૦૯</u>

શ્રી જોષીએ એ પણ રજૂ કર્યું છે કે બોર્ડ દ્વારા આદેશિત તપાસ પહેલેથી જ પ્રારંભ થઈ ચૂકી છે. તપાસ હાથ ધરવા માટે બે ચાર્ટર્ડ અકાઉન્ટન્ટો, સ્વતંત્ર વ્યવસાયિકો, ની નિમણૂક કરવામાં આવી છે અને તેમને સંબંધિત તમામ દસ્તાવેજો સોંપવામાં આવ્યા છે.

જવાબમાં, શ્રી પહવાએ રજૂ કર્યું છે કે, વૈકલ્પિક રીતે, અપીલકર્તાઓને પ્રતિવાદી નં. ૧ અને ૨ દ્વારા નિયુક્ત કરવામાં આવેલા ચાર્ટર્ડ અકાઉન્ટન્ટોની જોડી સાથે જોડાવવા માટે એક સ્વતંત્ર વ્યવસાયિકની નિમણૂક કરવાની મંજૂરી આપવામાં આવે.

અમે શ્રી પહવાના આ રજૂઆત સાથે સહમત થઈ શકતા નથી. અધિનિયમની કલમો ૩૯૭ અને ૩૯૮ ને કલમ ૪૦૨ સાથે વંચાતાં બોર્ડને પ્રદાન કરવામાં આવેલ અધિકારક્ષેત્ર એટલું વ્યાપક છે કે બોર્ડ યોગ્ય આદેશો આપી શકે. આવું આવશ્યક નથી કે આદેશો માત્ર અરજદારોના હિતમાં જ કરવામાં આવી શકે અથવા માત્ર અરજદારો દ્વારા કરવામાં આવેલી ફરિયાદના જવાબરૂપે જ કરવામાં આવી

શકે. હકીકતોની પરિસ્થિતિને અનુરૂપ આદેશો આપવા બોર્ડ સશક્ત છે. અમારા મત મુજબ, બોર્ડ દ્વારા કરવામાં આવેલ વિવાદિત આદેશ તેની અધિકારક્ષેત્રની અંદર છે. ઉપરાંત, અમારી દૃષ્ટિએ, વિવાદિત દિશાનિર્દેશમાં એવો કોઈ કાનૂની પ્રશ્ન સામેલ નથી કે જે અધિનિયમની કલમ ૧૦.એફ હેઠળ દાખલ કરાયેલ અપીલમાં વિચારણા માટે સ્વીકારવો જરૂરી થાય.

અપીલકર્તાઓને, આ બાબતમાં પહેલેથી તપાસ કરી રહેલા ચાર્ટર્ડ અકાઉન્ટન્ટોની જોડી સાથે જોડાવવા માટે, એક સ્વતંત્ર વ્યવસાયિકને નામિત કરવાની મંજૂરી આપવામાં આવે એવી રજૂઆત પણ સ્વીકાર્ય બની શકતી નથી, કારણ કે તપાસ પહેલેથી જ શરૂ થઈ ચૂકી છે અને વધુ એક વ્યવસાયિકની નિમણૂક કરવાથી પરિસ્થિતિનું નિરાકરણ આવવાને બદલે તે વધુ જટિલ બનશે. વધુમાં, આવી અહેવાલ તેમની વિરુદ્ધ જાય તો, અપીલકર્તાઓને તેના વિરોધમાં પૂરતો ઉપાય ઉપલબ્ધ રહેશે.

ઉપરોક્ત કારણોસર, અપીલ રદ કરવામાં આવે છે

ઓ.જે. અપીલમાં ઉપરોક્ત આદેશ પસાર કરવામાં આવેલ હોવાથી, સિવિલ અરજીનો નિકાલ કરવામાં આવે છે."

૨૦. એસ.એલ.પી. નં. ૬૧૬૮/૦૯ અને ૬૧૬૯/૦૯ દાખલ કર્યા પછી, દીપેન અને તેની માતા કુસુમ ઉષાકાંત પટેલે અધિનિયમની ધારા

૧૬૯ હેઠળ ૧૨/૦૩/૨૦૦૯ના રોજ નીચેના મુદ્દાઓ પર વિચારણા કરવા માટે અસાધારણ સામાન્ય સભા બોલાવવા બાબતે અધિનિયમની ધારા ૧૬૯ અંતર્ગત પુનઃ વિનંતી કરી:

૧. કંપનીના ડિરેક્ટર તરીકે શ્રી રાહુલ બી. પટેલને દૂર કરવા માટે.

૨. કંપનીના નિયામક તરીકે શ્રી જીનલ મહેન્દ્રભાઈ કોઠારીની નિમણૂક કરવી.

૩. કંપનીના ડિરેક્ટર તરીકે શ્રી ધવલ હરિશભાઈ અમીનની નિમણૂક કરવી.

૪. ચંદુભાઈ જી. પટેલને કંપનીના ડિરેક્ટર તરીકે નિયુક્ત કરવા.

૫. શ્રી વિજય એ પટેલને કંપનીના નિર્દેશક તરીકે નિયુક્ત કરવા માટે.

૬. કંપનીના નિયામક તરીકે શ્રી કેશુભાઈ વી. મોઢવાડિયાની નિમણૂક કરવી.

૭. જોડાયેલ નોટિસમાં દર્શાવેલા ઠરાવ મુજબ ગુજરાતની વડી અદાલતના નિવૃત્ત ન્યાયાધીશ અને વરિષ્ઠ પ્રેક્ટિસ કરતા

કંપની સેક્રેટરીનો સમાવેશ કરતી એક સમિતિની રચના કરવી."

તત્કાળ બીજા જ દિવસે, અર્થાત્ ૧૩/૦૩/૨૦૦૯ ના રોજ, ઉષાકાંતે કંપનીના ચેરમેન તરીકે, વિકલ્પ નિયામકોમાંથી એક એવા ધનજીભાઈ પટેલને ૧૩/૦૩/૨૦૦૯ તારીખની નોટિસ પાઠવી અને નીચેનો વ્યવસાય હેતુસર ૧૮/૦૩/૨૦૦૯ ના રોજ સવારે ૧૦.૦૦ વાગ્યે કંપનીના નિયામક મંડળની બેઠક બોલાવી.

(૧). જો કોઈ હોય તો, ગેરહાજરી માટે રજા મંજુર કરવી.

(૨). છેલ્લી બોર્ડ બેઠકની કાર્યવાહી મંજૂર કરવી.

(૩) કંપનીના શેરધારકોની માંગણી પર કંપની અધિનિયમ, ૧૯૫૬ ની કલમ ૧૬૯ હેઠળની સૂચનામાં ઉલ્લેખિત બાબતોના વ્યવહાર માટે અસાધારણ સામાન્ય બેઠક બોલાવવાના મુદ્દાનો વિચાર કરવો".

સિવિલ એપ્લિકેશન નં. ૩૬૧/૨૦૦૯ માં વધારાનું સોગંદનામું દાખલ કરીને, ભાઈલાલભાઈએ તા. ૧૨/૦૩/૨૦૦૯ની માંગપત્રિકા અને તા. ૧૩/૦૩/૨૦૦૯ની નોટિસ રેકોર્ડ પર મૂકી.

ત્યારબાદ, આ અદાલતે તા. ૧૮/૦૩/૨૦૦૯ના રોજ નીચેનો આદેશ કર્યો:

"વિદ્વાન વકીલોને સાંભળ્યા. મુખ્ય અપીલ સાથે સાંભળવામાં આવે.

પ્રતિવાદી નં. ૧ અને ૨ તરફથી વિદ્વાન વકીલ શ્રી પહવા હાજર છે. તેઓ જણાવે છે કે અપીલ બાકી રહેલી હોય ત્યાં સુધી, ૧૮મી માર્ચ ૨૦૦૯ના રોજ યોજાયેલી તેની બેઠકમાં બોર્ડ ઑફ ડિરેક્ટર્સ દ્વારા પસાર કરાયેલ ઠરાવ, શ્રી દીપેન પટેલ અને શેરહોલ્ડર શ્રીમતી કુસુમ પટેલ દ્વારા કરવામાં આવેલી માંગણીને અનુસરીને, અમલમાં મૂકવામાં આવશે નહીં.

અપીલ લંબિત રહેલી અવધિ દરમિયાન, બંને પક્ષકારો પાસેથી અપેક્ષા રાખવામાં આવે છે કે તેઓ બાબતોને વધુ જટિલ બનાવે નહીં."

૨૧. ત્યારબાદ, દીપેને કંપનીના લેટરહેડ પર તા. ૨૪/૦૬/૨૦૦૯નું એક સંપ્રેષણ જારી કરી, તેમાં સૂચિબદ્ધ વિવિધ કાર્યસૂચિ મુદ્દાઓ માટે કંપનીના બોર્ડ ઓફ ડિરેક્ટર્સની બેઠક તા. ૩૦/૦૬/૨૦૦૯ના રોજ સવારે ૧૦.૦૦ વાગ્યે બોલાવવામાં આવે તેવી માંગણી કરી. નોંધનીય છે કે તા. ૧૨/૦૩/૨૦૦૯ની સમાન માગણી ઉષાકાંત જૂથના અન્ય એક સભ્ય દ્વારા અગાઉથી જ કરવામાં આવી હતી. તેથી ભાઈલાલભાઈ જૂથે નીચે મુજબની પ્રાર્થનાઓ સાથે દિવાણી અરજી નં. ૨૫૬/૨૦૦૯ દાખલ કરી:

(એ). આ સિવિલ અરજીની સુનાવણી અને અંતિમ નિકાલ બાકી હોય તે દરમ્યાન, પ્રતિવાદી નં. ૧ અને ૨ ને તા. ૨૪/૦૬/૨૦૦૯ ના પત્રવ્યવહાર/નોટિસ (પરિશિષ્ટ–૧) ના અનુસંધાને કોઈપણ રીતે કાર્યવાહી કરવાથી રોકવા તથા ઉક્ત તા. ૨૪/૦૬/૨૦૦૯ ના પત્રવ્યવહાર/નોટિસ (પરિશિષ્ટ–૧) ના અમલ, અમલીકરણ અને બજવણી પર સ્થગિતી આપવાની.

(બી). હાલની સિવિલ અરજી તથા ઓ.જે. અપીલ ક્રમાંક ૧૬૫/૨૦૦૮ની સુનાવણી અને અંતિમ નિરાકરણ બાકી રહેલી અવધિ દરમિયાન, કંપની લૉ બોર્ડ, ન્યૂ દિલ્હી દ્વારા કંપની અરજી નં ૭૯/૨૦૦૭માં તા. ૧૦/૧૨/૨૦૦૮ના રોજ પારિત થયેલા અંતિમ ચુકાદા અને આદેશના પરિછેદ ૧૪(૨)માં સમાવાયેલ દિશાનિર્દેશને સ્થગિત રાખવા".

૨૨. વર્ષ ૨૦૦૯ની સિવિલ એપ્લિકેશન નં ૨૫૬ માં, આ અદાલતે પ્રારંભે નીચેનો આદેશ ૨૯/૦૬/૨૦૦૯ના પસાર કર્યો હતો:

નિયમ તા. ૬ઠ્ઠી જુલાઈ, ૨૦૦૯ ના રોજ પરત ફરવા લાયક.પ્રતિવાદી નં ૧, ૨ અને ૩ સામે નિયમ બહાર પાડવામાં આવે. વિદ્ધાન વકીલ શ્રી પહવા પ્રતિવાદી નં ૧ અને ૨ તરફથી હાજર થાય છે અને નિયમની સૂચનાની બજવણીનો ત્યાગ કરે છે. પ્રતિવાદી નં ૩ને સીધી બજવણી કરવાની પરવાનગી આપવામાં આવે છે.

અરજી બાકી રહેલી હોય ત્યાં સુધી, ફકરા ૧૯ [એ] મુજબ અસ્થાયી વચગાળાનો સ્થગન અમલમાં રહેશે. પ્રતિવાદી નં ૧ અને ૨ આ અરજીના ખર્ચરૂપે રૂપિયા ૧૦,૦૦૦/= ની રકમ આ અદાલતની રજિસ્ટ્રીમાં પરત ફરવાની તારીખે અથવા તે પહેલાં જમા કરશે."

ત્યારબાદ, ૧૪/૦૭/૨૦૧૦ના રોજ, ઉપરોક્ત દિવાણી અરજી નં. ૨૫૬/૨૦૦૯માં આ અદાલતે નીચેનો આદેશ કર્યો હતોઃ

"પક્ષકારોના વિદ્ધાન વકીલની દલીલો સાંભળ્યા બાદ, ૨૯/૦૬/૨૦૦૯ના રોજ પસાર કરવામાં આવેલ અંતરિમ તદર્થ આદેશને નિરપવાદ બનાવવામાં આવે છે. ઓ.જે. દીવાની અરજી નં. ૨૫૬/૨૦૦૯નો નિકાલ કરવામાં આવે છે."

૨૩. અહીં આ નોંધવું પણ પ્રાસંગિક છે કે અરજદાર નં. ૧ કંપની દ્વારા તા. ૧૦/૧૨/૨૦૦૮ના બોર્ડના અંતિમ ચુકાદાના પરિછેદ ૧૩માં સમાવિષ્ટ અવલોકનો અને દિશાનિર્દેશોના અનુસંધાને નિયુક્ત કરાયેલા હિસાબ તપાસકર્તાઓ / ચાર્ટર્ડ એકાઉન્ટન્ટ્સે તેમનો અહેવાલ કંપનીને રજૂ કર્યો હતો અને ઉક્ત અહેવાલ મુજબ, ઉષાકાંત જૂથે કંપનીના ભંડોળમાંથી રૂપિયા ૮૮,૦૮,૪૯૪/- ની રકમ ગેરરીતે ઉપાડી લીધી છે.

બીજી તરફ, ઉષાકાંત જૂથે સિવિલ એપ્લિકેશન નં ૫૦૪/૨૦૦૯ દાખલ કરી છે અને તેમાં એવું જણાવ્યું છે કે સર્વોચ્ચ અદાલતે ૬૧૬૮/૨૦૦૯ અને ૬૧૬૯/૨૦૦૯ માં તા. ૦૫/૦૫/૨૦૦૯ ના રોજ પસાર કરેલા પોતાના આદેશમાં સ્પષ્ટપણે એવું ઠરાવ્યું હોવા છતાં કે વડી અદાલત દ્વારા નિમણૂક કરવાના સ્વતંત્ર ઓડિટરને યોગ્ય જાણ અને સંમતિ વિના પ્રતિવાદી નં ૧ દ્વારા એક લાખ રૂપિયાથી વધુનો કોઈ અન્ય ખર્ચ કરવામાં આવશે નહીં, પ્રતિવાદી નં ૧ એ રૂપિયા ૧,૦૦,૦૦૦/- થી વધુની અનેક ચુકવણીઓ કરી છે, જેના માટે સ્વતંત્ર ઓડિટરની પૂર્વ જાણ અને સંમતિ મેળવવામાં આવી નથી. તેમણે સિવિલ એપ્લિકેશન સાથે વિવિધ હિસાબી નિવેદનો જોડ્યા છે, જેમાં રૂપિયા ૧ લાખથી વધુની ચુકવણીઓ દર્શાવવામાં આવી છે. ઉક્ત સિવિલ એપ્લિકેશન નં ૫૦૪/૨૦૦૯

માં આ અદાલતે તા. ૧૪/૦૭/૨૦૧૦ ના રોજ નીચેનો આદેશ કર્યો હતો:

> "સુનાવણીના સમયે બાબત પીઠ દ્વારા વિચારવામાં આવશે. વધુમાં, એ હકીકતને ધ્યાનમાં લેતાં કે મામલો પહેલેથી જ એક દ્વારા સાંભળવામાં આવ્યો છે. ખંડપીઠ તથા સર્વોચ્ચ અદાલતે વહેલી નિષ્ઠાપૂર્વક નિકાલ માટે આદેશ પસાર કર્યો હોવાથી, ઓ.જે. અપીલ નં. ૧૬૫/૨૦૦૮ ને ૦૨/૦૮/૨૦૧૦ ના રોજ યાદીબદ્ધ કરવા નિર્દેશ આપવામાં આવે છે."

૨૪. આ તમામ બાબતો આને સોંપવામાં આવેલ હોઈ, આ માનનીય મુખ્ય ન્યાયમૂર્તિશ્રીની ખંડપીઠ સમક્ષ, અમે બંને પક્ષોની તરફથી હાજર થયેલ વિદ્વાન વકીલોને સાંભળ્યા છે.

૨૫.બંને પક્ષોની તરફથી હાજર વિદ્વાન વકીલની દલીલ પર વિચાર કરીએ તે પહેલાં. તેના કલમ ૩૯૭, ૩૯૮ અને ૪૦૨ ના વિસ્તાર અને વ્યાપને ધ્યાનમાં લેવું પ્રસ્તુત રહેશે કંપનીઝ અધિનિયમ (સંક્ષેપમાં "અધિનિયમ").

> ***"૩૯૭. દમનના કિસ્સાઓમાં રાહત માટે અદાલતમાં અરજી.***—*(૧) કંપનીનો કોઈપણ સભ્ય, જે ફરિયાદ કરે છે*

કે કંપનીના કાર્યો કોઈપણ સભ્ય અથવા સભ્યો (જેમાં પોતે એક અથવા વધુનો પણ સમાવેશ થાય છે) પ્રત્યે દમનકારી રીતે ચલાવવામાં આવે છે, તે આ કલમ હેઠળ આદેશ મેળવવા અદાલતમાં અરજી કરી શકે છે, શરતે કે એવા સભ્યોને કલમ ૩૯૯ના બળે એવી અરજી કરવાનો અધિકાર હોય.

(૨) જો ઉપકલમ (૧) હેઠળની કોઈપણ અરજી પર અદાલતનો એવો અભિપ્રાય હોય કે—

(એ) કે કંપનીના કારોબારોનું સંચાલન જાહેર હિતને હાનિકારક રીતે અથવા કોઈ સભ્ય કે સભ્યો પ્રત્યે દમનકારી રીતે કરવામાં આવી રહ્યું છે; અને

(બી) કે કંપનીનું સમાપન કરવાથી એવા સભ્ય અથવા સભ્યોને અન્યાયપૂર્ણ નુકસાન થશે, પરંતુ અન્યથા તથ્યો એ આધાર પર સમાપનનો આદેશ કરવાની યોગ્યતા દર્શાવતા હોય કે કંપનીનું સમાપન કરવું ન્યાયસંગત અને સમન્યાયપૂર્ણ છે, તો અદાલત, કરવામાં આવેલી ફરિયાદોના મુદ્દાઓનો અંત લાવવાના હેતુથી, તેને યોગ્ય લાગે એવો આદેશ કરી શકે છે.

૩૯૮. કુવ્યવસ્થાપનના કેસોમાં રાહત માટે અદાલતમાં અરજી.—(૧) કંપનીના કોઈપણ સભ્યો, જેઓ ફરિયાદ કરે છે—

(એ) કે કંપનીના હિતોને હાનિકારક રીતે કંપનીના કારોબાર ચલાવવામાં આવ્યા છે; અથવા

(બી) કે, કંપનીના સંચાલન અથવા નિયંત્રણમાં એવું મહત્ત્વપૂર્ણ પરિવર્તન થયું છે, જે પરિવર્તન કંપનીના કોઈપણ ઋણદાતાઓ, જેમાં ડિબેન્ચરધારકોનો સમાવેશ થાય છે, અથવા શેરધારકોના કોઈપણ વર્ગના હિતમાં, અથવા તેમના દ્વારા લાવવામાં આવેલું નથી, ભલે એવું પરિવર્તન તેના નિયામક મંડળમાં ફેરફાર થવાથી, અથવા કંપનીના શેરોના માલિકીમાં ફેરફાર થવાથી, અથવા જો તેની પાસે શેર મૂડી ન હોય તો તેની સભ્યતામાં ફેરફાર થવાથી, અથવા અન્ય કોઈપણ રીતે થયું હોય; અને આવા પરિવર્તનના કારણે કંપનીના કાર્યો કંપનીના હિતોને હાનિકારક રીતે ચલાવવામાં આવે તેવી શક્યતા હોય, તો આવા સભ્યો, જો તેમને કલમ ૩૯૯ના બળે એવી અરજી કરવાનો અધિકાર હોય, તો આ કલમ હેઠળ આદેશ મેળવવા માટે અદાલતમાં અરજી કરી શકે છે.

(૨) જો ઉપકલમ (૧) હેઠળ કરવામાં આવેલી કોઈ અરજી પર અદાલતનું એવું મત બને કે કંપનીના કારોબારો ઉપરોક્ત મુજબ ચલાવવામાં આવી રહ્યા છે અથવા કંપનીના સંચાલન અથવા નિયંત્રણમાં ઉપરોક્ત મુજબ કોઈ તાત્વિક ફેરફાર થવાને કારણે કંપનીના કારોબારો ઉપરોક્ત મુજબ ચલાવવામાં આવશે તેવી સંભાવના છે, તો અદાલત, ફરિયાદ કરાયેલ અથવા આશંકિત બાબતોનો અંત લાવવા અથવા તેને અટકાવવાના હેતુથી, તેને યોગ્ય લાગે તેવો આદેશ કરી શકે છે.

૪૦૨. **કલમ ૩૯૭ અથવા ૩૯૮ હેઠળ અરજી પર અદાલતની સત્તાઓ.—**કલમ ૩૯૭ અથવા ૩૯૮ હેઠળ અદાલતની સત્તાઓની સામાન્ય વ્યાપકતાને અક્ષુન્ન રાખીને, પૈકીની કોઈપણ કલમ હેઠળનો કોઈપણ આદેશ નીચે મુજબની જોગવાઈ કરી શકે છે—

(એ) ભવિષ્યમાં કંપનીના કારોબારના સંચાલનનું નિયમન;

(બી) કંપનીના કોઈપણ સભ્યોના હિસ્સા અથવા હિતોની ખરીદી તેના અન્ય સભ્યો દ્વારા અથવા કંપની દ્વારા;

(સી) ઉપરોક્ત મુજબ કંપની દ્વારા તેના શેરોની ખરીદીના કિસ્સામાં, તેના પરિણામે થતો તેના શેર મૂડીમાં ઘટાડો;

(ડી) કંપની એક બાજુએ અને બીજી બાજુએ નીચે દર્શાવેલ પૈકીના કોઈપણ વ્યક્તિ વચ્ચે, જેમ રીતે પણ કરવામાં આવેલ હોય તેવા કોઈપણ કરારનું સમાપન, રદ કરવું અથવા તેમાં ફેરફાર, એટલે કે:
—

(૧) વ્યવસ્થાપક નિયામક,

(૨) અન્ય કોઈપણ નિયામક,(૫) મેનેજર / વ્યવસ્થાપક

એવા શરતો અને નિયમોને આધીન રહીને , જે કેસની તમામ પરિસ્થિતિઓમાં અદાલતના મત અનુસાર ન્યાયસંગત અને સમતાસંગત હોય;

(ઈ) કલમ (ડી) માં ઉલ્લેખિત ન હોય તેવી કોઈપણ વ્યક્તિ અને કંપની વચ્ચેના કોઈપણ કરારનો અંત, રદ કરવું અથવા ફેરફાર, પરંતુ તે શરતે કે સંબંધિત પક્ષકારને યોગ્ય નોટિસ આપ્યા વિના એવો કોઈ કરાર સમાપ્ત, રદ અથવા ફેરફાર કરવામાં આવશે નહીં અને વધુમાં તે શરતે કે સંબંધિત પક્ષકારની સંમતિ મેળવ્યા વિના એવા કોઈ કરારમાં ફેરફાર કરવામાં આવશે નહીં;

(એફ) કલમ ૩૯૭ અથવા ૩૯૮ હેઠળની અરજીની તારીખ પહેલાંના ત્રણ મહિનાની અંદર કંપની દ્વારા અથવા કંપની વિરુદ્ધ કરવામાં આવેલ અથવા થયેલ સંપત્તિ સંબંધિત કોઈપણ હસ્તાંતરણ, માલની સોંપણી, ચુકવણી, અમલ અથવા અન્ય કૃત્યને રદ કરવું, જે, જો કોઈ વ્યક્તિ દ્વારા અથવા તેની વિરુદ્ધ કરવામાં આવેલ અથવા થયેલ હોત, તો તેની દેવાળિયાપણાની સ્થિતિમાં કપટપૂર્ણ પ્રાધાન્ય ગણાત;

(જી) કોઈપણ અન્ય બાબત, જેના માટે અદાલતના અભિપ્રાય મુજબ જોગવાઈ કરવી ન્યાયસંગત અને સમતાસંગત છે."

૨૬. અધિનિયમની કલમ ૩૯૭ જોગવાઈ કરે છે કે જો કંપનીના કારોબાર જાહેર હિતને હાનિકારક રીતે અથવા કોઈ સભ્ય અથવા સભ્યો, જેમાં સભ્ય પૈકી કોઈ એક અથવા વધુનો પણ સમાવેશ થાય છે, તેમના પ્રત્યે દમનકારી રીતે ચલાવવામાં આવે, તો આ કલમ હેઠળના આદેશ

માટે કંપનીના કોઈપણ સભ્ય દ્વારા અદાલત સમક્ષ અરજી કરી શકાય છે, અને આવી અરજી પર, જો અદાલત એવો નિષ્કર્ષ કરે કે કંપનીના કારોબાર જાહેર હિતને હાનિકારક રીતે અથવા કોઈ સભ્ય અથવા સભ્યોના કોઈ હિતના પ્રત્યે દમનકારી રીતે ચલાવવામાં આવ્યા હતા; તો ફરિયાદ કરાયેલા મુદ્દાઓનો અંત લાવવા માટે, તે યોગ્ય આદેશો આપી શકે છે, જેમાં કંપનીનું વિસર્જન પણ સામેલ હોઈ શકે છે, જો અદાલત કેસના તથ્યો અને પરિસ્થિતિઓને ધ્યાને લઈને વિસર્જનનો મામલો બને છે એવું યોગ્ય માને.

૨૭. અધિનિયમની કલમ ૩૯૮માં જોગવાઈ કરવામાં આવી છે કે કોઈપણ સભ્ય કુપબંધ માટે અરજી કરી શકે છે, જેમાં કંપનીના કારોબારનું સંચાલન જાહેર હિતને હાનિકારક રીતે અથવા કંપનીના હિતને હાનિકારક રીતે કરવામાં આવતું હોય તે સમાવેશ પામે છે; અને આવી રીતે કરવામાં આવેલી અરજી ઉપર, કેસના તથ્યો અને પરિસ્થિતિઓને ધ્યાનમાં લઈને, અદાલત ફરિયાદ કરવામાં આવેલી અથવા આશંકિત બાબતોનો અંત લાવવા અથવા તેને અટકાવવા યોગ્ય આદેશ આપી શકે છે.

૨૮. અધિનિયમની કલમ ૪૦૨ કંપનીના કારોબારના સંચાલનને નિયંત્રિત કરવા માટે અદાલતની સત્તાનો ઉપયોગ કરવાની વિવિધ પદ્ધતિઓ માટે જોગવાઈ કરે છે, કંપનીના સભ્યોના શેરો અથવા હિતો અન્ય સભ્યો દ્વારા અથવા કંપની દ્વારા ખરીદવા માટે જોગવાઈ કરે છે, જેમાં શેર મૂડીમાં ઘટાડો કરીને કંપની દ્વારા શેરોની ખરીદી કરવાની જોગવાઈનો સમાવેશ થાય છે, તેમજ કંપની અને તેના મેનેજિંગ ડિરેક્ટરો અથવા અન્ય કોઈ ડિરેક્ટરો અથવા મેનેજર વચ્ચે થયેલા હોય તો પણ કોઈ કરારનો અંત લાવવો અથવા તેમાં ફેરફાર કરવો અથવા તેને રદ કરવો, જો અદાલતને મામલાની પરિસ્થિતિઓમાં તે ન્યાયસંગત અને સમચિત લાગે. તે અદાલતને ખંડ (ડી) માં ઉલ્લેખિત ન હોય તેવી કોઈ વ્યક્તિ અને કંપની વચ્ચેના કોઈપણ કરારનો અંત લાવવા અથવા તેને રદ કરવા અથવા તેમાં ફેરફાર કરવાની સત્તા પણ આપે છે, પરંતુ આ શરત સાથે કે એવી સત્તાનો ઉપયોગ સંબંધિત પક્ષકારને યોગ્ય નોટિસ આપ્યા પછી જ કરવામાં આવશે, અને સંબંધિત પક્ષકારની સંમતિ મેળવ્યા વિના એવો કોઈ કરાર ફેરફારિત કરવામાં આવશે નહીં. તે અદાલતને આ સત્તા પણ આપે છે કે કલમ ૩૯૭ અથવા ૩૯૮ હેઠળની અરજીની તારીખથી ત્રણ મહિનાની અંદર કંપની દ્વારા અથવા કંપની વિરુદ્ધ કરાયેલ અથવા થયેલ સંપત્તિ સંબંધિત કોઈપણ હસ્તાંતરણ, માલની

સોંપણી અથવા ચુકવણી, અમલવારી અથવા અન્ય કૃત્યને, જો તે કોઈ વ્યક્તિ દ્વારા અથવા તેના વિરુદ્ધ કરવામાં આવ્યું હોત તો તેની દિવાલિયાપણાની કાર્યવાહી દરમિયાન કપટપૂર્ણ હસ્તાંતરણ ગણાત, તે રદ કરી શકે; અને અંતે તે જોગવાઈ કરે છે કે જો અદાલતનું એવું મત હોય કે એવો આદેશ પસાર કરવો ન્યાયસંગત અને સમચિત છે, તો અદાલત આવી સત્તાનો ઉપયોગ કરી શકે છે.

૨૯. ક્લિપેસ્ટ પ્રા. લિ. વિ. શેખર મેહરા, જેનો અહેવાલ ૧૯૯૬(૧) એસ.સી.સી. ૬૯૬ માં પ્રકાશિત થયો છે, તેમાં સર્વોચ્ચ અદાલતે અવલોકન કર્યું હતું કે, અદાલતની વ્યાપક સત્તાઓને ધ્યાનમાં લેતાં, અધિનિયમની કલમો ૩૯૭ અને ૩૯૮ હેઠળ દાખલ કરાયેલી અરજીમાં કોઈ કંપનીને વિસર્જિત કરવી બહુ જ દુર્લભ રીતે આવશ્યક બનશે.

૩૦. સંગ્રામસિંહ પી. ગાયકવાડ અને અન્ય વિ. શાંતાદેવી પી. ગાયકવાડ અને અન્ય, જેનો અહેવાલ (૨૦૦૫)૧૧ એસ.સી.સી. ૩૧૪ માં પ્રકાશિત થયો છે, તે પ્રકરણમાં સર્વોચ્ચ અદાલતે નિરીક્ષણ કર્યું હતું કે ડિરેક્ટરોને વધારાની મૂડીના શેરો જારી કરવાની સત્તા હોય છે અને એવી પ્રક્રિયામાં તેઓને કેટલાક આર્થિક લાભ પ્રાપ્ત થઈ શકે, પરંતુ

જ્યારે એવો આર્થિક લાભ ગૂઢ હેતુ દ્વારા પ્રાપ્ત કરવામાં આવે છે, ત્યારે તેઓ શેરધારકો સમક્ષ જવાબદાર બનશે; પરંતુ ડિરેક્ટરના કૃત્યોની કસોટી ત્રણ દષ્ટિકોણથી થવાની રહે છે –

(૧) શું નિયામકોએ કંપનીના હિતમાં કાર્ય કર્યું હતું;

(૨) શું તેઓએ ખોટા સિદ્ધાંત પર કાર્ય કર્યું હતું; અને,

(૩) શું તેઓએ વાંકી મનશાથી અથવા ગૌણ હેતુસર કાર્ય કર્યું હતું.

આગળ વધુમાં નોંધવામાં આવ્યું હતું કે તેની કાર્યવાહી જો તે જ કાર્ય દમનકારી રીતે, મનસ્વી રીતે અથવા અન્ય કોઈ રીતે દુર્ભાવનાપૂર્વક કરવામાં આવ્યું હોય, તો નિયામકને દૂર કરવાનું પગલું રદ કરવું આવશ્યક છે. સર્વોચ્ચ અદાલતે વધુમાં ફકરા ૧૮૦, ૧૮૧, ૧૮૨, ૧૮૩ અને ૧૮૪ માં નીચે મુજબ અવલોકન કર્યું હતું:

> *"૧૮૦. <u>'દમનકારી' અભિવ્યક્તિનો અર્થ, હવે સુસ્થાપિત રીતે, ભારરૂપ, કઠોર અને અયોગ્ય એવો થાય છે.</u> તેથી, જે 'દમન' અંગે ફરિયાદ કરવામાં આવી છે તે કંપનીના કારોબાર જે રીતથી ચલાવવામાં આવી રહ્યા છે તે રીત સાથે સંબંધિત હોવું જોઈએ, અને જે વર્તન અંગે ફરિયાદ કરવામાં આવી છે તે એવું હોવું જોઈએ કે અલ્પમત સભ્યોનું દમન*

થાય. આવા દમનકારી કૃત્યોના પરિણામે, એ દર્શાવવું આવશ્યક છે કે બહુમતી સભ્યોએ કંપનીના કારોબારના સંચાલનમાં પ્રભુત્વશાળી મતાધિકાર પ્રાપ્ત કર્યો હતો.

૧૮૧. કંપની અધિનિયમની કલમ ૩૯૭ હેઠળ યોગ્ય રાહત મંજૂર કરવાની અદાલતની અધિકારિતા નિર્વિવાદ રીતે વ્યાપક છે. આ બાબત પણ કોઈ વિવાદથી પર છે કે અદાલત પોતાની વિવેકસત્તાનો ઉપયોગ કરતી વખતે કંપની અધિનિયમની કલમ ૪૦૨ માં સમાવિષ્ટ શરતોથી બંધાયેલ નથી, જો કોઈ નિશ્ચિત હકીકતી પરિસ્થિતિમાં અદાલતને યોગ્ય અને વાજબી લાગે તેવી વધુ રાહત અથવા રાહતો આપવી આવશ્યક બને. (જુઓ બેનેટ કોલમેન એન્ડ કો. વિ. યુનિયન ઑફ ઈન્ડિયા અને અન્ય અને સૈયદ મહોમેદ અલી વિ. આર. સુંદરમૂર્તિ અને અન્ય.) પરંતુ તેનો અર્થ એવો નથી કે કલમ ૩૯૭ બોર્ડ ઑફ ડિરેક્ટર્સ તરફથી થયેલ દરેક કૃત્યલોપ અથવા કૃત્ય માટે ઉપાય પ્રદાન કરે છે. પરિસ્થિતિની તાત્કાલિક જરૂરિયાતોને ધ્યાનમાં રાખીને રાહતો મંજૂર થવી જોઈએ અને અદાલતે નોંધ પર લાવવામાં આવેલી સામગ્રીનું વિશ્લેષણ કરીને એવો નિષ્કર્ષ પર પહોંચવું જોઈએ કે કંપનીના કારોબારો એવા હતા કે તેની સમાપ્તિ કરવાનો આદેશ આપવો ન્યાયસંગત અને સમતાસંગત હતો અને બોર્ડ ઑફ ડિરેક્ટર્સ મારફતે કાર્યરત બહુમતીએ પોતાની પ્રબળ સ્થિતિનો દુરુપયોગ કરીને લઘુમતી શેરધારકો પર દમન આચર્યું હતું. તેથી, જે વર્તન અંગે ફરિયાદ કરવામાં આવે છે તે એવું હોવું જોઈએ કે જે શેરધારકોની

સરખામણીએ અરજદારો સહિત સભ્યોની લઘુમતી પર દમન કરે અને જે વધુ બળપૂર્વક કહીએ તો બહુમતીનું કૃત્ય હોવું જ જોઈએ. વધુમાં, કેસમાં પ્રાપ્ત હકીકતી પરિસ્થિતિ એવી હોવી જોઈએ કે જેથી અદાલત ન્યાયસંગત અને સમતાસંગત સિદ્ધાંતોનો આશ્રય લઈ શકે, ભલે કંપનીને સમાપ્ત કરવા માટેનો આદેશ પસાર કરવા હેતુએ સમાપ્તિનો કેસ ઉભો થયો હોય, પરંતુ એવો સમાપ્તિનો આદેશ લઘુમતી સભ્યો માટે અન્યાયકારક બને. ઉપરોક્ત કંપની અધિનિયમ, ૧૯૫૬ ની જોગવાઈઓ હેઠળ રાહત મંજૂર કરતી વખતે અદાલતના મનમાં કંપનીના હિતને, શેરધારકોની સરખામણીએ, સર્વોપરી સ્થાન આપવું જોઈએ.

૧૮૨. દુર્ભાવના, અયોગ્ય હેતુ અને તેવા અન્ય સમાન આક્ષેપો અંગેનું કાનૂની સિદ્ધાંત સુપ્રતિષ્ઠિત છે કે તેઓ નાગરિક પ્રક્રિયા સંહિતામાં અનુમાનિત મુજબ રજૂ કરવામાં આવવા અને સાબિત કરવામાં આવવા આવશ્યક છે. દુર્ભાવનાપૂર્ણ કૃત્યો યોગ્ય રાહત પ્રાપ્ત કરી શકાય તે માટે સંપૂર્ણ વિગતવાર વિગતો સાથે રજૂ કરવામાં આવવા જરૂરી છે.

૧૮૩. કંપનીઝ અધિનિયમની કલમ ૩૯૭ હેઠળનો ઉપાય સામાન્ય પ્રકારનો નથી. દમનના કૃત્યો કઠોર અને ગેરકાયદેસર હોવા આવશ્યક છે. રાહત મંજૂર કરવા માટે એકલદોકલ ઘટના પૂરતી ન હોઈ શકે અને તેથી બહુમતી શેરહોલ્ડરો દ્વારા દમનાત્મક વર્તનની સતત શ્રેણી સાબિત

કરવી આવશ્યક છે. <u>જે કૃત્યો અંગે ફરિયાદ કરવામાં આવી છે તે અથવા તો દમન કરનારાઓના હિતને હાનિ પહોંચે તે રીતે નાણાકીય લાભ મેળવવા માટે રચાયેલા હોઈ શકે અથવા સત્તાનું ગેરકાયદેસર હડપ કરવું હોઈ શકે.</u>

૧૮૪. હેલ્સબરીઝ લૉઝ ઑફ ઇંગ્લૅન્ડ, ૪થી આવૃત્તિ, ખંડ ૭, અનુચ્છેદ ૧૦૧૧ માં, આ મુજબ જણાવવામાં આવ્યું છે:

> *"૧૦૧૧. દમન સમાન વર્તન. આ સંદર્ભમાં, "દમનકારી" નો અર્થ ભારરૂપ, કઠોર અને ગેરયોગ્ય એવો થાય છે. તેમાં એવું વર્તન સમાવેશ પામતું નથી કે જે માત્ર અકાર્યક્ષમ અથવા બેદરકાર હોય. તેમજ, તેમાં કોઈ એકલદોકલ ઘટના પણ આવરી લેવામાં આવતી નથી: દમનકારી વર્તનનો સતત ચાલતો ક્રમ હોવો આવશ્યક છે, અને તે અરજીની સુનાવણીની તારીખે પણ ચાલુ હોવો જોઈએ. <u>વધુમાં, એવું વર્તન અરજદાર માટે તેના સભ્ય તરીકેના હિસ્સેદારમાં દમનકારી હોય તેવું હોવું જોઈએ: કર્મચારી અથવા નિર્દેશક તરીકે તેને હટાવી દેવાના કારણે કંપનીના વ્યવસાયમાંથી બહાર રાખવામાં આવ્યા બાબતે તેને જે ઉપાયો ઉપલબ્ધ હોય તે હોય, દમન સંબંધિત જોગવાઈઓ હેઠળ તેને કોઈ ઉપાય ઉપલબ્ધ નહીં હોય.</u>*

બીજી તરફ, આ જોગવાઈઓ ફક્ત દમનકારીઓને આર્થિક લાભ પ્રાપ્ત કરાવવા માટે રચાયેલ વર્તન સુધી મર્યાદિત નથી; કંપનીના કારોબાર તેના પરિણામે સમૃદ્ધ થાય તો પણ, તે સત્તાના ગેરકાયદેસર હડપ કરી લેવાના કિસ્સાને આવરી લે છે." (મહત્ત્વ આપવામાં આવ્યુ છે)

સર્વોચ્ચ અદાલતે અનુચ્છેદ ૧૯૬ થી ૧૯૯ માં નીચે મુજબ વધુ નિરીક્ષણ કર્યું હતું:

"૧૯૬. ધારા ૩૯૭ અને ૩૯૮ હેઠળની અરજીમાં અદાલત પક્ષકારોના વર્તન પર પણ નજર કરી શકે છે. ઇંગ્લિશ કંપનીઝ અધિનિયમની કલમ ૪૫૯માં સમાયેલ હાનિ અને અયોગ્યતાના સિદ્ધાંતનું પ્રતિપાદન કરતાં અદાલતે લઘુમતીને થતી એવી હાનિના અસ્તિત્વ પર ભાર મૂક્યો હતો, જે અયોગ્ય હોય અને માત્ર હાનિ માત્ર ન હોય.

૧૯૭. અદાલત તેવા સંજોગોમાં પણ રાહત મંજૂર કરવાથી ઇનકાર કરી શકે છે, જ્યાં અરજદાર નિષ્કપટતા સાથે અદાલતમાં આવતો નથી, જેના પરથી એવો નિષ્કર્ષ નીકળી શકે કે તેના પર પહોંચાડવામાં આવેલ નુકસાન અન્યાયી ન હતું અને મંજૂર કરવામાં આવનાર રાહત મર્યાદિત રાખવી જોઈએ. (જુઓ રી લંડન સ્કૂલ ઑફ ઇલેક્ટ્રોનિક્સ)

૧૯૮. વધુમાં, જ્યારે અરજદારો એ કંપની એવી રીતે ચલાવવામાં આવે તે માટે સંમતિ આપી હોય અને તેથી લાભ પણ મેળવ્યો હોય, જે રીતને સામાન્ય રીતે તેમના હિતોને અન્યાયપૂર્વક હાનિકારક ગણવામાં આવતી હોય, અથવા તેમણે કંપનીમાં સંકળાયેલા રહી પોતાના કાયદેસર હિતનો અનુસરણ કરવામાં કોઈ રસ દર્શાવ્યો ન હોય. (જુઓ રી આર.એ. નોબલ એન્ડ સન્સ (ક્લોથિંગ) લિ.)

૧૯૯. કોઈ નિર્ધારિત કેસમાં, પક્ષો વચ્ચે સાર્થક ન્યાય થાય તે માટે, અદાલત દમનનો કોઈ કેસ સાબિત થયો નથી એવું ઠરાવ્યા છતાં પણ એવી રાહત આપી શકે છે." (મહત્ત્વ આપવામાં આવ્યો)

૩૧. ડેલ એન્ડ કેરિંગ્ટન ઇન્વ્ટ્. (પી) લિ. અને અન્ય વિ. પી.કે. પ્રથાપન અને અન્યના કેસમાં, જેનો અહેવાલ (૨૦૦૫) ૧ એસ.સી.સી. ૨૧૨ માં અહેવાલિત ટી બ્રોકર્સ (પી) લિ. વિ. હેમેન્દ્ર પ્રસાદ બરૂઆહના કેસમાં (૧૯૯૮) ૫ કંપની એલ.જે. ૪૬૩ માં લેવામાં આવેલ દષ્ટિકોણનું પુનરોચ્ચાર કરવામાં આવ્યું હતું અને સર્વોચ્ચ અદાલતે ન્યાયાધીશ એ.એન. સેન દ્વારા લેવામાં આવેલ દષ્ટિકોણ અવતૃત કર્યો હતો –

"તે સારી રીતે સ્થિર થયેલું છે કે નિર્દેશકો પોતાની સત્તાઓ સદ્‌ભાવે અને કંપનીના હિતમાં વાપરી શકે છે. જો નિર્દેશકો શેરોના ફાળવણી સંબંધિત પોતાની સત્તાઓનો ઉપયોગ સદ્‌ભાવે અને કંપનીના હિતમાં કરે, તો તેવા સત્તા પ્રયોગને યોગ્ય અને માન્ય ગણવો જ પડશે અને તેવા સત્તા પ્રયોગને માત્ર એટલા કારણે પ્રશ્નાસ્પદ ગણાવી શકાશે નહીં અને તે અમાન્ય ઠરશે નહીં કે તેમની પાસે કોઈ ગૌણ વધારાનો હેતુ પણ હતો, ભલે તે તેમના પોતાના લાભને પ્રોત્સાહન આપવાનો હોય. <u>શેરોની ફાળવણીના મામલે નિર્દેશકો દ્વારા કરાયેલ સત્તાનો ઉપયોગ, જો દુર્ભાવે અને તેમના પોતાના હિતમાં કરવામાં આવ્યો હોય અને કંપનીના હિતમાં ન હોય, તો ફાળવણીના પરિણામે કંપનીને આકસ્મિક રીતે કોઈ લાભ થતો હોય તો પણ તે અમાન્ય ગણાશે."</u> (ભારપૂર્વક ઉલ્લેખિત)

નીચે મુજબ વધુમાં પરિછેદ ૨૪ અને ૨૫ માં અવલોકન કરવામાં આવ્યું હતું:

૨૪. વધુમાં એવું ધરાવવામાં આવ્યું હતું કે <u>જો કંપનીમાં શેરોની બહુમતી ધરાવતા કોઈ સભ્યને કંપનીના કોઈ કૃત્યથી અથવા તેની બોર્ડ ઑફ ડિરેક્ટર્સ દ્વારા દુર્ભાવનાપૂર્વક કંપનીમાં અલ્પમતી શેરધારકની સ્થિતિએ ઉતારી દેવામાં આવે, તો ઉક્ત કૃત્યને સામાન્ય રીતે તે સભ્ય પ્રત્યેના દમનના કૃત્ય તરીકે ગણવું જોઈએ.</u> કંપનીમાં શેરોની બહુમતી ધરાવતો સભ્ય પોતાની બહુમતીના બળે

કંપનીના કારોબાર ઉપર નિયંત્રણ રાખવા, તેનું સંચાલન કરવા અને કંપનીના કાર્યો ચલાવવા હકદાર છે. આ એવો લાભ અથવા અધિક લાભ છે, જેનો તે સભ્ય ઉપભોગ કરે છે અને કંપનીના કારોબારના વહીવટ સંબંધિત બાબતોમાં કંપનીના બોર્ડ ઑફ ડિરેક્ટર્સમાં પોતાના પ્રતિનિધિઓને ચૂંટાવીને, કંપની કાયદાની જોગવાઈઓ અનુસાર, તેનો ઉપભોગ કરવા હકદાર છે.

૨૫. રાહતના પ્રશ્ન અંગે, અદાલતે નોંધ્યું હતું : "

બહુમતી શેરધારકને, સામાન્ય રીતે, અલ્પમતી શેરધારકોના જૂથને પોતાના શેર વેચવાનો આદેશ આપવો જોઈએ નહીં, જો સંયોગવશાત્ અનુકૂળ પરિસ્થિતિઓથી અથવા અન્ય રીતે, અલ્પમતી શેરધારકોનું જૂથ કંપનીની સત્તા અને વ્યવસ્થાપનમાં આવી જાય. બહુમતી શેરધારકો, તેમની બહુમતીના બળે, સામાન્ય રીતે કરાયેલ તમામ અન્યાયનું નિવારણ કરવા અને અલ્પમતી શેરધારકોના જૂથ દ્વારા કરાયેલ નુકસાનને પાછું ફેરવવા સક્ષમ સ્થિતિમાં હોય છે, કારણ કે, જ્યાં સુધી તેઓ કંપનીમાં બહુમતીના બળે બહુમતીમાં રહે છે ત્યાં સુધી, બહુમતી શેરધારકોના જૂથ માટે કંપની પરનો નિયંત્રણ ફરી પ્રાપ્ત કરવો હંમેશા શક્ય રહેશે. અસામાન્ય પરિસ્થિતિઓ સિવાય, મારા મત મુજબ, બહુમતી શેરધારકોના જૂથને તેમના શેર અલ્પમતી શેરધારકોના જૂથને વેચવાનો આદેશ ક્યારેય આપવો ન

<u>જોઈએ. બહુમતી શેરધારકોના જૂથને તેના શેર અલ્પમતી શેરધારકોના જૂથને વેચવાનો દિશાનિર્દેશ આપતો આદેશ, બહુમતી શેરધારકોના જૂથ સાથે થયેલ અન્યાયનું નિવારણ કરશે નહીં અને તેની દ્વારા રજૂ કરવામાં આવેલ દમનના કૃત્ય સામે તેને પૂરતું વળતર અથવા રાહત આપશે નહીં, અને બીજી તરફ, તે તેના દુઃખ અને વ્યથામાં વધારો કરી શકે છે તથા તેને વધુ કઠિનતા પહોંચાડી શકે છે. એવો આદેશ ન્યાયના હેતુઓને આગળ વધારશે નહીં અને ખરેખર ન્યાયનો હિત જ નિષ્ફળ થઈ શકે.</u>" *(*મહત્ત્વ આપેલ*)*

૩૨. વી.એસ. કૃષ્ણન વિ. વેસ્ટફોર્ટ હાઇ–ટેકના મામલે હૉસ્પિટલ લિ., જેનો અહેવાલ ૨૦૦૮ (૩) એસ.સી.સી. ૩૬૩ માં પ્રકાશિત થયો છે, તે સર્વોચ્ચ અદાલતે તેના અગાઉના નિર્ણયનો, જેમાં કયા સંજોગોમાં દમનનો સ્પષ્ટ કેસ સ્થાપિત ગણાય તે અંગે વિચારણા કરવામાં આવી હતી, વિચાર કર્યા બાદ, પરિચ્છેદ ૧૪ માં અવલોકન કર્યું કે–

"(એ) જ્યાં વર્તન કઠોર, બોજારૂપ અને ખોટું હોય.

(બી) <u>જ્યાં વર્તન દુર્ભાવનાપૂર્ણ હોય અને અનુસંગિક હેતુ માટે કરવામાં આવ્યું હોય, જ્યાં અંતિમ ઉદ્દેશ ભલે કંપનીના હિતમાં હોય, છતાં તાત્કાલિક હેતુથી કેટલાક શેરધારકોને અન્યની સરખામણીએ લાભ પ્રાપ્ત થાય.</u>

(સી) આ વર્તન પ્રામાણિકતા અને સારા આચરણના વિરુદ્ધ છે.

(ડી) જે દમનકારી કૃત્ય વિશે ફરિયાદ કરવામાં આવી છે તે કાયદા હેઠળ સંપૂર્ણપણે અનુમત્ય હોઈ શકે, છતાં પણ તે દમનકારી હોઈ શકે છે અને તેથી, કોઈ કાર્યવાહી દમનકારી છે કે નહીં તેની કસોટી એ આધાર પર નથી કે તે કાયદેસર રીતે અનુમત્ય છે કે નહીં, કારણ કે કાયદેસર રીતે અનુમત્ય હોવા છતાં, જો તે કાર્યવાહી અન્યથા પ્રામાણિકતા, સારા વર્તનના વિરોધમાં હોય અથવા ભારરૂપ, કઠોર અથવા અયોગ્ય હોય અથવા દુર્ભાવનાપૂર્ણ હોય અથવા ગૌણ હેતુ માટે કરવામાં આવી હોય, તો તે કલમો ૩૯૭ અને ૩૯૮ હેઠળ દમન ગણાશે.

(ઈ) એકવાર કલમો ૩૯૭ અને ૩૯૮ હેઠળ વર્તન દમનકારી હોવાનું નિર્ધારિત થાય, ત્યારે આવી દમનકારી સ્થિતિને સુધારવા, ઉપચાર કરવા અથવા તેનો અંત લાવવા માટે કલમ ૪૦૨ હેઠળ કંપની કાનૂન બોર્ડને આપવામાં આવેલી વિવેકાધીન સત્તા અત્યંત વ્યાપક છે.

(એફ) કયા તથ્યો એવા છે કે જેઓ દમનને જન્મ આપે છે અથવા દમન રચે છે, તે મૂળભૂત રીતે તથ્યનો પ્રશ્ન છે અને, તેથી, કોઈ કૃત્ય દમનકારી છે કે નહીં, તે પણ મૂળતઃ/મૂળભૂત રીતે તથ્યનો પ્રશ્ન છે." (મહત્ત્વ આપવામાં આવ્યો છે)

કંપની કાયદા બોર્ડના નિર્ણય વિરુદ્ધ આ અદાલતમાં અપીલના વ્યાપ અંગે, સર્વોચ્ચ અદાલતે પરિછેદ ૧૬ માં નીચે મુજબ નોંધ્યું હતું:

"એ સ્પષ્ટ છે કે કલમ ૧૦એફ માત્ર કાયદાના પ્રશ્ન પર કંપની કાનૂન બોર્ડના આદેશ સામે વડી અદાલતમાં અપીલની મંજૂરી આપે છે; એટલે કે, કં<u>પની કાનૂન બોર્ડ તથ્યો અંગેની અંતિમ સત્તા છે, સિવાય કે આવા નિષ્કર્ષો કોઈ પુરાવા વિના આધારિત તર્કવિરુદ્ધ હોય અથવા અન્યથા મનસ્વી હોય. તેથી, કલમ ૧૦એફ હેઠળ અપીલી અદાલતનો અધિકારક્ષેત્ર આ પ્રશ્ન સુધી મર્યાદિત છે કે કંપની કાનૂન બોર્ડે નોંધેલા તથા તેના સમક્ષ રજૂ થયેલા તથ્યોના આધારે એવો તારણ વાજબી રીતે કાઢી શકાય કે આવું વર્તન પ્રામાણિકતા અને સારા વર્તનના વિરુદ્ધ હતું અથવા દુર્ભાવનાપૂર્ણ હતું અથવા પરોક્ષ હેતુ માટે હતું અથવા કષ્ટકારક, કઠોર અથવા અન્યાયી હતું</u>. અન્ય એકમાત્ર આધાર જેના આધારે અપીલી અદાલત કલમ ૧૦એફ હેઠળ દખલ કરશે તે એવો હતો કે આવો નિષ્કર્ષ (એ)<u> કાયદા વિરુદ્ધ હતો અથવા (બી) અસંગત સામગ્રીના વિચારમાંથી ઉદ્‌ભવ્યો હતો અથવા (સી) સંબંધિત સામગ્રીનું અર્થઘટન કરવામાં થયેલી ચૂકમાંથી ઉદ્‌ભવ્યો હતો.</u>

(મહત્ત્વ આપવામાં આવ્યો)

૩૩. ઉપરોક્ત કાનૂની સ્થિતિનો વિચાર કર્યા પછી, તે આપણને વર્તમાન કેસના તથ્યોનું પરીક્ષણ કરવા તરફ દોરી જાય છે, જેને પ્રતિસ્પર્ધી પક્ષકારો દ્વારા બંને પક્ષોની તરફથી ઉઠાવવામાં આવેલી દલીલો સાથે વિચારવાના છે.

૩૪. સમક્ષ કરવામાં આવેલી અરજીનો આધાર કંપની કાયદા બોર્ડ ("સી.એલ.બી." સંક્ષેપમાં), સમક્ષ સત્તાના દુરુપયોગ અને દમનના વિવિધ પ્રસંગો રજૂ કરવામાં આવ્યા હતા, એટલા અર્થમાં કે પ્રતિવાદીના જણાવ્યા મુજબ, (ઉષાકાંત પક્ષ/સમૂહ) કંપનીમાં બહુમતી હિસ્સેદારી ધરાવતો સમૂહ હોવા છતાં, નિયામક પદ પરથી દૂર કરીને અને ત્યારબાદ અપીલકર્તા દ્વારા અધિકૃત શેર મૂડીમાં વધારો કરી તથા શેરોની ફાળવણી કરીને સત્તા ગેરરીતે હડપ કરવામાં આવી, જેના પરિણામે બહુમતી ધરાવતો સમૂહ લઘુમતીમાં પરિવર્તિત થઈ ગયો અને પરિણામે દમન તથા કુપ્રણાલીના કૃત્યો થયા; તેથી યોગ્ય રાહત માટે સી.એલ.બી.નો આશરો લેવાયો. બંને સમૂહોની હિસ્સેદારીની વિગતોનું અહીં પુનરાવર્તન કરવાની જરૂર નથી, કારણ કે તે અગાઉના પરિછેદોમાં પહેલેથી જ આપવામાં આવી છે. જોકે, અહીંના મૂળ અરજદાર–પ્રતિવાદીએ સી.એલ.બી. સમક્ષ રજૂ કરેલા મામલાનો સાર અને તાત્પર્ય ઉપર જણાવ્યા મુજબ હતું.

૩૫. જ્યારે અહીંના મૂળ પ્રતિવાદી–અપીલકર્તાએ સી.એલ.બી. સમક્ષ દલીલ કરી હતી કે સી.એલ.બી. સમક્ષ અરજદારના જૂથના કેટલાક નિયામકો દ્વારા કુવ્યવસ્થા કરવામાં આવી હતી અને તેથી બોર્ડની બેઠકમાં અન્ય નિયામકોની નિમણૂક કરવાનો નિર્ણય લેવામાં આવ્યો હતો. એ પણ રજૂ કરવામાં આવ્યું હતું કે કરવામાં આવેલી કાર્યવાહી કાયદા અનુસાર કંપનીના હિતમાં કરવામાં આવી છે અને તેથી આ કુવ્યવસ્થાનો કેસ નથી, પરંતુ તેના વિપરીત, સમગ્ર કંપનીના હિતમાં સત્તાનો યોગ્ય ઉપયોગ કરાયેલો કેસ છે.

૩૬. સી.એલ.બી.એ કારણો નોંધ્યા હતા, જે સગવડભર્યા સંદર્ભ માટે નીચે મુજબ પુનઃઉત્પાદિત કરી શકાય છે:

> *"૧૨. અરજીઓ અને તે સાથે જોડાયેલા અનુબંધો, પક્ષકારો દ્વારા આધારરૂપ બતાવવામાં આવેલા દલીલો અને નિષ્ણાતિઓ તથા કેસના તથ્યો અને પરિસ્થિતિઓને ધ્યાનમાં લેતાં હું આ નિષ્કર્ષે પહોંચું છું કે સી.પી.નં.૭૯/૦૭ માં અરજદારો પાસે અધિનિયમની કલમ ૩૯૯ હેઠળ આવશ્યક લાયકાત છે; પ્રતિવાદીઓનો આ કેસ કે સી.પી. દાખલ કરવાની તારીખે અરજદારોની શેરહિસ્સેદારી માત્ર ૨.૭૯% હતી, તે કેસની જાળવણીક્ષમતા પર કોઈ અસર કરતો નથી, કારણ કે અરજદારોનો આક્ષેપ એ છે કે તેમની શેરહિસ્સેદારીમાં*

દમનાત્મક રીતે ઘટાડો કરવામાં આવ્યો, જે ગેરકાયદેસર રીતે અધિકૃત શેર મૂડી રૂપિયા ૧૦ લાખથી રૂપિયા ૫૦ લાખ સુધી વધારવામાં આવે તે પહેલાં ૩૭.૮૩% હતી અને ત્યારબાદ પ્રતિવાદીઓને ૪૦,૦૦૦ ઈક્વિટી શેરો ફાળવવામાં આવ્યા; કારણ કે અધિનિયમની કલમ ૩૯૭ અને ૩૯૮ હેઠળ અરજી કરવાનો અધિકાર નિર્ધારિત કરવા ગેરકાયદેસર ઘટાડા પહેલાંની શેરહિસ્સેદારી ધ્યાનમાં લેવાની હોય છે, અને અન્યથા પણ અરજદારો પાસે સી.પી. જાળવી રાખવા માટે જરૂરી સંખ્યા ઉપલબ્ધ છે. કંપનીઝ અધિનિયમ, ૧૯૫૬ ની કલમ ૩૯૭/૩૯૮ હેઠળ અરજી જાળવી રાખવા માટે અરજદારો પાસે સબ્સ્ક્રાઈબ્ડ મૂડીના દસ ટકા અથવા તેથી વધુ હિસ્સો હોવો જોઈએ અથવા તેઓ કંપનીના કુલ સભ્યોના દસ ટકા અથવા તેથી વધુ ગણાતા હોવા જોઈએ. જો શેરોના વધુ ઈશ્યૂના પરિણામે અરજદારોની શેરહિસ્સેદારી દસ ટકાથી નીચે ઉતરી જાય અને વધુ શેરોના આ ઈશ્યૂને પણ અરજીમાં પડકારવામાં આવ્યો હોય, તો કલમ ૩૯૯ના અર્થમાં અરજીને અજાળવક્ષમ કહીને ફગાવી શકાય નહીં. પ્રતિવાદીઓનો વધુ આક્ષેપ કે અરજદારોએ પોતાના મિત્રઓ અને સગાઓની કોઈ સંમતિ મેળવી નથી જેથી તેમના ૫૩.૮૮% શેરહિસ્સેદારી અંગેના નિવેદનને સમર્થન મળે, તે પણ આ કેસમાં સી.પી.ની જાળવણીક્ષમતા પર કોઈ અસર કરતો નથી. ગુણદોષના આધારે વિચાર કરતાં નોંધાય છે કે પ્રતિવાદીઓ અરજદારોના આક્ષેપોને ખંડિત કરવામાં નિષ્ફળ ગયા છે કે અધિકૃત શેર મૂડીનો વધારો ગેરકાયદેસર

હતો અને પ્રતિવાદીઓને ૪૦,૦૦૦ શેરોની ફાળવણી પણ ગેરકાયદેસર હતી, જે અધિનિયમ તથા એસોસિએશનના લેખોની જોગવાઈઓનું પાલન કર્યા વગર કરવામાં આવી હતી; બોર્ડ મિટિંગો યોજવા માટે જરૂરી ગણપૂર્તિ હાજર નહોતી; યોગ્ય પ્રક્રિયાનું પાલન કરવામાં આવ્યું નહોતું; અરજદારોને બોર્ડ મિટિંગો તથા સામાન્ય સભાઓની નોટિસો પ્રાપ્ત થઈ નહોતી; બેઠક બોલાવવા માટેની માંગણીઓ પ્રતિવાદીઓની તે કંપનીઓ પાસેથી મેળવી હતી જેઓ પ્રતિવાદી કંપનીમાં શેર ધરાવતા હતા, અને તે પણ અરજદારોને સંચાલનમાંથી દૂર કરવા તથા તેમની અને તેમના સગાઓની ૫૩.૮૮% શેરહિસ્સેદારી ઘટાડીને તેમને નિરાશાજનક અલ્પમતમાં ધકેલી દેવાના દુર્ભાવનાપૂર્ણ હેતુથી, જેથી તેઓ ૮.૯૮% શેરહિસ્સેદારી સાથે રહી જાય (અને જો તેમના સગાઓની શેરહિસ્સેદારી કાઢી નાંખીએ તો માત્ર ૨.૭૯% જ રહે); જે વાર્ષિક સામાન્ય સભાની નોટિસો સર્વ થયેલ બતાવવામાં આવી છે તે પછીના સમયગાળાની જ છે; આ સી.પી. જે ૬.૬.૦૭ ના રોજ દાખલ કરવામાં આવી હતી તેનો ઉલ્લેખ ૧૯/૬/૦૭ ના રોજ થયો હતો, જ્યારે જેમની બાબતમાં નોટિસો સર્વ થયેલી બતાવવામાં આવે છે તે સભાઓ ૨૬.૯.૦૭ અને ૨૯.૧૨.૦૭ ના રોજ યોજાયેલી સામાન્ય સભાઓ સંબંધિત છે. કંપની લો બોર્ડના ૧૯.૬.૦૭ ના આદેશ દ્વારા પ્રતિવાદીઓને ભવિષ્યની તમામ બોર્ડ મિટિંગોના એજન્ડાની નકલો આપવા દિશાનિર્દેશ આપવામાં આવ્યા હોવા છતાં, ૨૮/૩/૦૮ ના રોજ યોજાયેલી બોર્ડ મિટિંગનો એજન્ડા

અરજદારોને ૧૧/૪/૦૮ ના રોજ, અર્થાત્ ૨૮/3/૦૮ ની બેઠક પસાર થયા પછી મળ્યો હતો. પ્રતિવાદીઓ અરજદારોને ડિરેક્ટરપદ પરથી વારંવાર દૂર કરાયેલા દર્શાવતા કૃત્યોનું કોઈ યુક્તિપૂર્ણ સમર્થન આપી શક્યા નથી. પ્રથમ, પી-૧ ને અન્ય ડિરેક્ટરે માત્ર એક પત્ર જારી કરીને, જેમાં તે ડિરેક્ટરપદ પરથી દૂર કરવામાં આવ્યો હોવાનું જણાવાયું હતું, દૂર કર્યો હતો. પી-૨ ને અધિનિયમની કલમ ૨૮૪ હેઠળ નોટિસ આપીને દૂર કરવાનો પ્રયત્ન થયો હતો, પરંતુ પસાર કરાયેલા ઠરાવોમાં પી-૧ નું નામ પણ ડિરેક્ટરપદ પરથી દૂર કરવા માટે સમાવવામાં આવ્યું હતું, જ્યારે પી-૧ ને દૂર કરવા માટે કોઈ એજન્ડા કે નોટિસ જ નહોતી. આર-૧ ના રેકોર્ડમાં અરજદારોને વારંવાર દૂર કરાયેલા બતાવવાનો પ્રયાસ, આર-૧ ના રેકોર્ડમાં બનાવટ અને હેરફેર થયાના અરજદારોના આક્ષેપને વધુ મજબૂત બનાવે છે અને પ્રતિવાદીઓની દુર્ભાવના તથા ગુપ્ત હેતુઓને ઉજાગર કરે છે. પ્રતિવાદીઓ યોગ્ય રીતે બોલાવવામાં આવેલી બેઠકોમાં અરજદારોને દૂર કરવામાં આવ્યા હતા એવો કેસ સ્થાપિત કરવામાં નિષ્ફળ ગયા છે. સ્વીકાર્ય રીતે, અરજદારો આર-૧ ના સંચાલનમાં માત્ર ૧૧/૧૨/૨૦૦૬ સુધી જ હતા. ત્યારપછીની તારીખથી પ્રતિવાદી કંપનીના કારોબારનું સંચાલન આર-૨ અને આર-3 દ્વારા કરવામાં આવ્યું હતું, જેમાં ૫૩.૮૮% શેરહોલ્ડરોને સંચાલનમાં કોઈ ભાગીદારી આપવામાં આવી નહોતી અને અરજદારોને કંપનીના હિસાબો તથા કાયદેસરના રેકોર્ડ સુધી પણ કોઈ પહોંચ

આપવામાં આવી નહોતી. કંપની લો બોર્ડના દિશાનિર્દેશ મુજબ અરજદારોને આપવામાં આવવાના પખવાડિયેના બેંક સ્ટેટમેન્ટ્સ પણ, આદેશોમાં ફેરફાર કરાવ્યા વગર, પ્રતિવાદીઓએ બંધ કરી દીધા હતા. નવા બેંક ખાતાઓ ખોલવામાં આવ્યા. સી.પી. પેન્ડિંગ હોવા દરમિયાન પ્રતિવાદીઓએ ગેરકાયદેસર રીતે ફાળવાયેલા શેરો પર ડિવિડન્ડ જાહેર કરવાની કાર્યવાહી આગળ ધપાવી, જેના કારણે અરજદારોને વધુ નુકસાન થયું. નોંધાય છે કે પ્રતિવાદીઓને ૪૦,૦૦૦ ઈક્વિટી શેરોની ગેરકાયદેસર ફાળવણીના પરિણામે પ્રતિવાદીઓની શેરહિસ્સેદારી ૪૬.૧૨% થી વધીને ૯૧.૧૨% સુધી ગેરકાયદેસર રીતે પહોંચી છે, જેનાથી અરજદારો પર સતત દમન થયું છે. ફાળવણીનો રિટર્ન પણ કંપનીઓના રજિસ્ટ્રાર સમક્ષ સી.પી.નં.૭૯/૦૭ ના દાખલ થવા અને ઉલ્લેખ થવાની તારીખ પછી જ દાખલ કરવામાં આવ્યો હતો. સી.પી. અંગે પ્રતિસોગંદનામું દાખલ થાય તે પહેલાં જ પ્રતિવાદીઓએ દમન અને કુવ્યવસ્થાપનના પોતાના કૃત્યોને કાયદેસર દેખાડવાની ખાતરી કરી લીધી હતી. આ સ્થિર કાનૂન છે કે કંપનીના ડિરેક્ટરો માટે એવો રીતે શેરો ઈશ્યૂ અને ફાળવવા ખુલ્લું નથી કે જેના દ્વારા હાલનું બહુમતી ધરાવતું શેરહોલ્ડરોનું જૂથ અલ્પમતમાં ફેરવાઈ જાય. પ્રતિવાદીઓ એવો કેસ સ્થાપિત કરવામાં નિષ્ફળ ગયા છે કે એવો ઈશ્યૂ અને ફાળવણી અનિવાર્ય હતી અને તે કોઈ સ્પષ્ટ તથા તાત્કાલિક ઉપાય તરીકે, મૂળભૂત મહત્વના હેતુ માટે, ઉદાહરણરૂપ કંપનીના અસ્તિત્વને બચાવવા માટે કરવામાં

આવી હતી. કંપનીની શક્તિનું અસ્તિત્વમાન સંતુલન ગેરકાયદેસર રીતે ભંગ થવા દેવામાં આવી શકતું નથી. ડિરેક્ટરો વિશ્વાસપાત્ર પદ પર હોય છે. તેઓએ સચ્ચાઈના ધોરણોને અનુસરવા જોઈએ અને તેમનું વર્તન શંકાથી પર હોવું જોઈએ. કંપનીના ડિરેક્ટરોને માત્ર નિયંત્રણ જાળવી રાખવાના હેતુસર શેરો ઈશ્યૂ કરવાની પોતાની સત્તાનો ઉપયોગ કરવાનો અધિકાર નથી. વર્તમાન કેસમાં પ્રતિવાદીઓએ શેરો કંપનીના સર્વસાધારણ હિત માટે નહિ, પરંતુ વધુ સંખ્યામાં શેરો ધરાવતા હોલ્ડરોને મતાધિકારનું બહુમત પ્રાપ્ત કરીને નિયંત્રિત કરવા માટે ઈશ્યૂ કર્યા છે. નવા બહુમતની રચના દમનનું કૃત્ય છે. કંપનીના કારોબાર ઉપર નિયંત્રણ જાળવી રાખવા અથવા મેળવવા જેવા બાહ્ય હેતુઓ માટે વધારાના શેરોનો ઈશ્યૂ યથાવત્ રાખી શકાય નહીં.

ત્યારબાદ, પ્રથમ પરિછેદમાં પુનઃઉત્પાદિત મુજબ, સીએલબી દ્વારા આદેશો પસાર કરવામાં આવ્યા છે.

૩૭. ઉપરોક્તથી સ્પષ્ટ થાય છે કે સી.એલ.બી. એ એવું નિર્ધારિત કર્યું હતું કે પ્રતિવાદી કંપનીએ અરજદારોને સંચાલનમાંથી દૂર કરવા અને તેમની તેમજ તેમના સગાસંબંધીઓની ૫૩.૮૮% હિસ્સેદારીને ઘટાડીને નિરાશાજનક અલ્પમતમાં ફેરવી દેવા માટે, તેમને માત્ર ૮.૯૮% હિસ્સેદારી સાથે છોડી દેવાના ગૂઢ હેતુથી કાર્યવાહી કરી હતી

(અને જો તેમના સગાસંબંધીઓની હિસ્સેદારી અલગ કાઢી લેવાય, તો તે માત્ર ૨.૭૯% જ રહે છે). એવું પણ નિષ્કર્ષ કરવામાં આવ્યું હતું કે પ્રતિવાદીઓ અરજદારોને ડિરેક્ટરપદમાંથી દૂર કરવામાં આવ્યા હોવાનું દર્શાવવાના પોતાના મામલાને ન્યાયસંગત ઠેરવી શક્યા નહોતા. વધુમાં એવું પણ નિષ્કર્ષ કરવામાં આવ્યું હતું કે પ્રતિવાદી નં. ૧ ના દસ્તાવેજોમાં અરજદારોને વારંવાર દૂર કરવામાં આવ્યા હોવાનું દર્શાવવાનો પ્રયત્ન, પ્રતિવાદી નં. ૧ ના દસ્તાવેજોની બનાવટ અને હેરફેર અંગે અરજદારોનો આક્ષેપ વધુ મજબૂત કરે છે અને પ્રતિવાદીઓની દુર્ભાવના તથા ગૂઢ હેતુઓને ઉજાગર કરે છે. સીએલબી એ વધુમાં એવું નિષ્કર્ષ કર્યું હતું કે ૧૧/૧૨/૨૦૦૬ સુધી અરજદારો સંચાલનમાં હતા અને સંચાલનમાં ૫૩.૮૮૫ શેરધારકોની ભાગીદારી વિના, પ્રતિવાદીઓએ કંપની અરજી બાકી હોવા દરમિયાન ગેરકાયદેસર રીતે ફાળવાયેલા શેરો પર લાભાંશ જાહેર કરવાની કાર્યવાહી કરી. એવું નિષ્કર્ષ કરવામાં આવ્યું હતું કે પ્રતિવાદીઓને ૪૦૦૦૦ ઈક્વિટી શેરોની ગેરકાયદેસર ફાળવણીના પરિણામે પ્રતિવાદીઓની શેરહિસ્સેદારી ૪૬.૧૨% થી વધીને ૯૧.૧૨% થઈ ગઈ, જેના કારણે અરજદારો પર સતત દમન થયું, અને ત્યારબાદ પ્રતિવાદીઓએ દમન તથા સંચાલન સંબંધિત કૃત્યોને કાનૂની સ્વરૂપ આપવાનું સુનિશ્ચિત કર્યું, જ્યારે કાનૂન મુજબ કંપનીના ડિરેક્ટરો માટે

તે રીતથી શેરો બહાર પાડવા અને ફાળવવા ખુલ્લું નહોતું કે જેના કારણે શેરધારકોની વર્તમાન બહુમતી લઘુમતમાં ફેરવાઈ જાય. સીએલબી એ એવું નિષ્કર્ષ કર્યું હતું કે પ્રતિવાદીઓ એ એવો મામલો સ્થાપિત કરવામાં નિષ્ફળ રહ્યા છે કે આવી જારીગીરી અને ફાળવણી અનિવાર્ય હતી અને કંપનીના અસ્તિત્વને બચાવવાના જેવા મૂળભૂત મહત્ત્વના હેતુ માટે અતિરિક્ત અને તાત્કાલિક પગલા તરીકે તેનો આશરો લેવાયો હતો.

૩૮. સી.એલ.બી.એ એવું નિષ્કર્ષ આપ્યું કે કંપનીની સત્તાનો ઉપયોગ ગેરકાયદેસર રીતે ભંગ થવા દેવામાં આવી શકતો નથી. તેણે એ પણ નિષ્કર્ષ આપ્યું કે કંપનીના ડિરેક્ટરોને માત્ર નિયંત્રણ જાળવી રાખવાના હેતુસર શેરો જારી કરવાની તેમની સત્તાનો ઉપયોગ કરવાનો અધિકાર નથી અને નવી બહુમતીનું સર્જન કરવું દમનનો કૃત્ય છે. તેણે વધુમાં એ પણ નિષ્કર્ષ આપ્યું કે કંપનીના કારોબાર પર નિયંત્રણ જાળવવા અથવા પ્રાપ્ત કરવા જેવા પરકીય હેતુ માટે વધારાના શેરોના જારીકરણને માન્ય રાખી શકાય નહીં.

૩૯. તેમ છતાં, દમનના આધાર પર અરજદારોની દલીલ સ્વીકારતાં સાથે સાથે, કારણ કે અરજદારો દ્વારા નાણાંની ગેરવહેચટ કરવામાં આવી હોવાનો આક્ષેપ કરવામાં આવ્યો હતો અને તે અખંડિત રહ્યો હતો,

સી.એલ.બી.એ ૦૧/૦૪/૨૦૦૬ થી ૧૩/૦૩/૨૦૦૭ દરમિયાન ગેરવહેચટ કરાયેલ રકમ નિર્ધારિત કરવા માટે સ્વતંત્ર હિસાબ તપાસકર્તાની નિમણૂક કરવાનો નિર્દેશ આપ્યો અને વધુમાં એવો નિર્દેશ આપ્યો કે આ રીતે નિર્ધારિત થયેલી રકમ અરજદારો દ્વારા પ્રતિવાદી કંપનીના ખાતામાં પરત જમા કરાવવામાં આવશે. એ પણ નોંધવામાં આવ્યું હતું કે જો અરજદારો નિર્ધારિત અવધિની અંદર નિર્ધારિત રકમ જમા કરવામાં નિષ્ફળ જશે, તો પ્રતિવાદીઓને પક્ષકારોની સંમતિથી આ હેતુ માટે નિયુક્ત કરાયેલા સ્વતંત્ર મૂલ્યાંકનકર્તા દ્વારા નિર્ધારિત મૂલ્યે અરજદારોના શેર ખરીદવાની મુક્તતા રહેશે.

૪૦. ત્યારબાદ, સી.એલ.બી. એ ૧૧/૧૨/૨૦૦૬ની સ્થિતિ યથાવત્ પુનઃસ્થાપિત કરીને શેર મૂડીમાં થયેલા ગેરકાયદેસર વધારાની ગેરકાયદેસર કાર્યવાહી રદ કરવાની દિશા આપી છે. ત્યારબાદ, તેણે તે હેતુસર દાખલ કરાયેલા અનુવર્તી ઠરાવ અને નિવેદનને પણ રદ કર્યા છે. સી.એલ.બી. એ વધુમાં એવું જાહેર કર્યું છે કે નિયામક પદેથી દૂર કરવા માટે કરાયેલી કાર્યવાહી રદબાતલ અને અમાન્ય હોવાનું જાહેર કરીને પી૧ અને પી૨ કંપનીના નિયામકો તરીકે યથાવત્ ચાલુ રહેશે. સી.એલ.બી. દ્વારા વધુમાં એવું પણ અવલોકિત કરવામાં આવ્યું છે કે પ્રતિવાદી નં. ૧ કંપનીનું ૧૧/૧૨/૨૦૦૬ પહેલાં

અસ્તિત્વમાં રહેલું બેંક ખાતું સંચાલન ચાલુ રાખવામાં આવે અને શેર મૂડીમાં વધારાને કારણે પ્રાપ્ત થયેલ વધારાના લાભાંશની પુનઃસ્થાપના માટે અનુસંગી દિશા પણ આપવામાં આવી છે. હકીકતમાં, સી.એલ.બી. એ ૧૧/૧૨/૨૦૦૬ના રોજ અસ્તિત્વમાં રહેલી કંપનીના સંચાલનની સ્થિતિની પુનઃસ્થાપના માટે તમામ અનુસંગી દિશાઓ આપી છે.

૪૧. શ્રી. જોશી, શ્રી. વકીલ સાથે હાજર થયેલા વિદ્ધાન વકીલે પ્રથમ દલીલ એવી રજૂ કરી કે નિયામકને દૂર કરવાની વ્યક્તિગત કાર્યવાહી માત્ર તેના સ્વરૂપે જ અધિનિયમની કલમ ૩૯૭ અને ૩૯૮ની જોગવાઈઓ મુજબ દમન અથવા કુપરીચાલનનું કૃત્ય કહી શકાય નહીં. પોતાની આ રજૂઆતને આગળ વધારતાં તેમણે દલીલ કરી કે સીએલબી દ્ધારા ફંડના અપહરણનો આક્ષેપ અનવિરોધિત રહ્યો હોવાનું નોંધાયું હોવા છતાં, કંપનીના નિયામકો તરીકે દૂર કરવાની કાર્યવાહી ગેરકાયદેસર હોવાનું જાહેર કરવું યોગ્ય ન હતું. તેમણે વધુમાં રજૂ કર્યું કે ત્યારબાદ, આ અદાલતમાં લંબિત અપીલ દરમિયાન, ઓડિટરની નિમણૂક કરવા અંગેના નિર્દેશને પ્રતિવાદી દ્ધારા આ અદાલતમાં અલગ અપીલ કરીને પડકારવામાં આવ્યો હતો અને આ અદાલતે તેમાં હસ્તક્ષેપ કર્યો નહોતો; પરિણામે, તે નિર્દેશ અમલમાં રહ્યો, ઓડિટરની નિમણૂક કરવામાં આવી અને બે અલગ અપીલો,

એટલે કે ઓજે અપીલ નં. ૫/૦૯, દાખલ કરવામાં આવી હોવા દરમ્યાન ભારે રકમ અપહરણ કરવામાં આવી હોવાનું બહાર આવ્યું, તેમજ ઓડિટરના અહેવાલ મુજબ પ્રતિવાદી નં. ૧ અને ૨ એ રૂપિયા ૮૮,૦૮,૪૯૪/- ની રકમ અપહરણ કરી હોવાનું જણાયું. જો કે, આ અદાલત દ્વારા અપીલ નં. ૫/૦૯ નામંજૂર કરવાના આદેશ વિરુદ્ધ એસએલપી દાખલ કરવામાં આવી અને તેમાં આંતરિમ સ્થગિતી આપવામાં આવી. તેથી, તેનો અમલ કરવામાં આવ્યો નથી અને આગળની કોઈ કાર્યવાહી કરવામાં આવી નથી. આથી, એવી રજૂઆત કરવામાં આવી કે સીએલબી દ્વારા મૂળ અરજદારોના હિતમાં કોઈ રાહત આપવામાં આવી શકતી ન હતી અથવા કોઈ પણ પરિસ્થિતિમાં વર્તમાન હકીકતની સ્થિતિને ધ્યાનમાં રાખીને આ અદાલત ઉપરોક્ત પાસાઓનો વિચાર કરી શકે અને પડકારાયેલા આદેશોમાં સીએલબી દ્વારા ઉપયોગમાં લેવાયેલ સત્તા રદ કરી શકે. તેમણે વધુમાં દલીલ કરી કે સંઘના નિયમપત્ર તથા સીએલબીની આવશ્યકતાઓ મુજબ કાયદેસરની પ્રક્રિયા અનુસરીને કરવામાં આવેલ શેર મૂડીમાં વધારો દમનકારી કહી શકાય નહીં, કારણ કે એવો નિષ્કર્ષ નોંધાયો હતો કે કંપનીને નાણાંની જરૂરિયાત હોવાથી મૂડીમાં વધારો કરવો આવશ્યક હતો.

૪૨. જ્યારે પ્રતિવાદીની તરફથી એવી રજૂઆત કરવામાં આવી હતી કે નાણાંની ગેરવહીવટનો આક્ષેપ નિરાધાર છે અને તેમાં કોઈ પણ તત્ત્વ નથી, તેમજ લેખાપરીક્ષકની નિમણૂક અપીલકર્તાએ કરી છે અને તેણે મામલાની યોગ્ય તપાસ કરી નથી. એવી પણ રજૂઆત કરવામાં આવી હતી કે સર્વોચ્ચ અદાલતના આદેશ મુજબ વસૂલાત સ્થગિત રાખવામાં આવી છે. વધુમાં એવી રજૂઆત કરવામાં આવી હતી કે તેની વિરુદ્ધમાં, સર્વોચ્ચ અદાલતના નિર્દેશો મુજબ એક અંતરિમ વ્યવસ્થા કરવામાં આવી હતી, છતાં હાલની અપીલ બાકી હોવાનો અયોગ્ય લાભ લઈ અપીલકર્તાઓ દ્વારા કરોડો રૂપિયાના વિશાળ નાણાં અન્યત્ર વાળવામાં આવ્યા છે અને ખોટી રીતે વપરાયા છે. એવી રજૂઆત કરવામાં આવી હતી કે ડિરેક્ટર તરીકે દૂર કરવા માટે આવશ્યક પ્રક્રિયાનું પાલન કરવામાં આવ્યું નથી. તેથી, આ કાર્યવાહી કાયદાની દૃષ્ટિએ દોષપૂર્ણ છે. એવી પણ રજૂઆત કરવામાં આવી હતી કે અપીલકર્તા દ્વારા શેર મૂડીમાં વધારો કરવા માટે પણ આવશ્યક પ્રક્રિયાનું પાલન કરવામાં આવ્યું નથી અને તેથી સીએલબી એ યોગ્ય રીતે નિષ્કર્ષ કાઢ્યો છે કે આ કાર્યવાહી ગેરકાયદેસર છે. વૈકલ્પિક રીતે એવી રજૂઆત કરવામાં આવી હતી કે જ્યારે કાર્યવાહી બહિર્હેતુથી કલંકિત હોય અને બહુમતીને અલ્પમતીમાં ફેરવી દેતી હોય ત્યારે માત્ર પ્રક્રિયાનું પાલન કરવું પૂરતું ગણાય નહીં. વધારવામાં

આવેલી શેર મૂડીમાંથી કોઈપણ શેર પ્રતિવાદી તથા તેમના સગાઓને પ્રસ્તુત કરવામાં આવ્યા નથી. આ પરિસ્થિતિઓમાં, કંપનીની સત્તા એક રીતે કે બીજા રીતે હડપ કરવાની આ સ્પષ્ટ ઘટના હતી અને તેથી સીએલબી એ તેની સત્તાનો યોગ્ય ઉપયોગ કર્યો છે. એવી પણ રજૂઆત કરવામાં આવી હતી કે આ અદાલતે આપેલા નિર્દેશો તથા સર્વોચ્ચ અદાલતના આદેશોનું ઉલ્લંઘન કરવામાં આવ્યું હોવાથી, હાલની અપીલનો નિકાલ કરતી વખતે આ અદાલત આ બાબતમાં યોગ્ય કાર્યવાહી અને ઉપાયો હાથ ધરવા માટે પણ નિર્દેશ આપી શકે.

૪૩. પ્રથમ પાસું હટાવવા અંગેનો પ્રશ્ન છે અને બીજું પાસું શેર મૂડીમાં વધારો કરવા અંગેનું છે. તેથી, કેસના તથ્યો અને પરિસ્થિતિઓ પરથી એવું જણાય છે કે આ એક તબક્કાવાર કરવામાં આવતી પ્રક્રિયા છે અને થોડા અંશે તેને પરસ્પર સંકળાયેલી પણ કહી શકાય; તેથી તેમની એકસાથે ચર્ચા કરવામાં આવે છે.

૪૪. એવું જણાય છે કે બન્ને જૂથો વચ્ચેનો વિવાદ ૧૧/૧૨/૨૦૦૬ પછી શરૂ થયો. તેમ છતાં, નિયામક તરીકે દૂર કરવાની કાર્યવાહીમેં મૂળભૂત ખામીઓ રહેલી છે અને તે જને વ્યાપક રીતે નીચે મુજબ વર્ગીકૃત કરી શકાય છે:

૧) તા. ૦૮/૦૩/૨૦૦૭ના રોજ, પોતાને અધ્યક્ષ તરીકે દર્શાવતા ભાઈલાલભાઈ પટેલ દ્વારા શ્રી ડી.યુ. પટેલને એક નોટિસ આપવામાં આવી છે, જેમાં ભાષા એવી છે કે “તમને ડિરેક્ટરપદ પરથી દૂર કરતાં મને ખેદ થાય છે”. આથી એવું દર્શાય છે કે જાણે ડિરેક્ટર તરીકે દૂર કરવાની કાર્યવાહી પહેલેથી જ કરવામાં આવી હોય, જ્યારે તે પહેલાં કોઈ કાનૂની પ્રક્રિયા અનુસરવામાં આવી હતી તે દર્શાવતું કોઈ દસ્તાવેજી સામગ્રી ઉપલબ્ધ નથી; તેના વિપરીત, અપીલકર્તાના પોતાના કેસ મુજબ પણ, કહેવાતી બોર્ડ ઓફ ડિરેક્ટર્સની બેઠક તા. ૧૫/૦૩/૨૦૦૭માં તથા કહેવાતી અસાધારણ સામાન્ય સભા તા. ૧૦/૦૪/૨૦૦૭માં ઠરાવ પસાર કરવામાં આવ્યો હતો.

૨) બોર્ડની બેઠકમાં કાર્યસૂચિ ડિરેક્ટરોને તે ૧૦/૦૩/૨૦૦૭ના રોજ જારી કરવામાં આવ્યું હોવાનું જણાવવામાં આવે છે, જ્યારે ઉષાકાંત પટેલ, શ્રી સૃંગારપુરે, શ્રી દીપેન પટેલ અને શ્રી અરુણ પટેલના જણાવ્યા મુજબ, તેઓને બેઠક માટે કોઈ કાર્યસૂચિ પ્રાપ્ત થઈ નહોતી. આવું હોવાને કારણે ભાઈલાલભાઈ પટેલ અને તેમના જૂથ દ્વારા

કાર્યસૂચિ જારી કરવાની કાર્યવાહી ની અસલિયત અંગે શંકા ઊભી થાય છે.

૩) નિકોલિયન ઈન્ડિયા પ્રા. લિ.ની કથિત માંગણી તારીખ ૧૧/૦૩/૨૦૦૭ની છે અને તે પોતે ભાઈલાલભાઈ પટેલ દ્વારા, પરંતુ ઉક્ત કંપનીના ડિરેક્ટર તરીકે, સંબોધિત કરવામાં આવી છે. આ દર્શાવે છે કે ભાઈલાલભાઈ પટેલે બીજી કંપની નિકોલિયન ઈન્ડિયા પ્રા. લિ.ના ડિરેક્ટર તરીકેની હેસિયતમાં, જે કંપની પાસે શેર મૂડીના ૧૦% હિસ્સો હોવાનું જણાવાયું હતું, દીપેન પટેલ અને ઉષાકાંત પટેલને દૂર કરવાની ઠરાવ આગળ ધપાવવા માટે અસાધારણ સામાન્ય સભા બોલાવવાની ઈચ્છા વ્યક્ત કરી હતી. માંગણી થયાનો તથ્ય ૧૫/૦૩/૨૦૦૭ના રોજ યોજાનારી ડિરેક્ટર મંડળની બેઠક માટે તારીખ ૧૧/૦૩/૨૦૦૭ના કાર્યક્રમપત્રક જારી કરવામાં આવેલા દિવસ પછીનો છે.

૪) બંને પક્ષો દ્વારા નિયુક્ત કરવામાં આવેલ મધ્યસ્થકારે તા. ૧૩/૦૩/૨૦૦૭ના રોજ એક સંદેશ પાઠવી જણાવ્યું હતું કે ભાઈલાલભાઈ પટેલ કંપનીના કારોબારનું સંચાલન પોતાના એકહથ્થા વિવેકાધિકારે કરવા માટે સંપૂર્ણ સત્તાઓ મેળવવાનો પ્રયાસ કરી રહ્યા છે, જે સંપૂર્ણપણે અન્યાયી છે અને દુભાવનાપૂર્ણ ઈરાદાથી કંપનીના કારોબારમાં સ્પષ્ટ હસ્તક્ષેપ સમાન છે. તેમણે વધુમાં આવા કૃત્યો અને વર્તન બંધ કરવા તથા કંપનીના શ્રેષ્ઠ હિતમાં પરસ્પર સમજુતી દ્વારા મામલો ઉકેલવા અંગે જાણ કરી હતી.

૫) તેમની હટાવવાની દરખાસ્ત સામે કોઈપણ પ્રતિનિધિત્વ કરવાની તક આપતી તેમની હટાવવાની દરખાસ્ત દિપેન પટેલ અને ઉષાકાંત પટેલને કંપની દ્વારા જારી કરવામાં આવી નથી, તેમજ નિકોલિચન ઈન્ડિયા પ્રા. લિ. ની માંગણી ક્યારેય દૂર કરવામાં આવનારા બંને નિર્દેશકોને જાણ કરવામાં આવી હતી એવો અપીલકર્તાનો કેસ પણ નથી. તા. ૧૦/૦૩/૨૦૦૭ના રોજની કાર્યસૂચિની નકલ

,જે ભાઈલાલભાઈ પટેલ દ્વારા બોર્ડ ઓફ ડિરેક્ટર્સની બેઠક બોલાવવા માટે જારી કરવામાં આવી હોવાનું કહેવાય છે, તેવી સૂચનામાં માત્ર ક્રમાંક ૩નો મુદ્દો જ સમાવાયેલો છે, એટલે કે શ્રી દીપેન પટેલને કંપનીના ડિરેક્ટર પદ પરથી નિવૃત્તિની સૂચના મંજૂર કરવાનો. તેમાં ઉષાકાંત પટેલને ડિરેક્ટર પદ પરથી દૂર કરવાની કોઈ નોંધ નથી, તેમજ નિકોલિચન ઈન્ડિયા પ્રા. લિ.ની કથિત માંગણી અંગે પણ કોઈ ઉલ્લેખ નથી; અને અપીલકર્તાના જણાવ્યા મુજબ પણ એવો ઉલ્લેખ હોઈ શક્યો હોત નહીં, કારણ કે તે ૧૧/૦૩/૨૦૦૭ના રોજની છે. જ્યારે ૧૫/૦૩/૨૦૦૭ની બેઠકની કાર્યવાહીમાંથી સ્પષ્ટ થાય છે કે ડિરેક્ટરને દૂર કરવાની બાબત નિકોલિચન ઈન્ડિયા પ્રા. લિ.ની માંગણીના આધારે હતી, અને ભાઈલાલભાઈ દ્વારા ૦૮/૦૩/૨૦૦૭ના રોજ જારી કરાયેલી કોઈ સૂચના પર આધારિત નહોતી, જેના આધારે ઉક્ત મુદ્દો ૧૦/૦૩/૨૦૦૭ના એજન્ડામાં સામેલ કરવામાં આવ્યો હોવાનું કહેવાય છે. તેથી, અપીલકર્તાનો એવો મામલો છે કે દીપેન પટેલ અને ઉષાકાંત પટેલને દૂર કરવાની બાબત નિકોલિચન ઈન્ડિયા પ્રા. લિ.ની માંગણીના આધારે

વિચારણા હેઠળ લેવામાં આવી અને તેની ચર્ચા કરવામાં આવી, અને તે ભાઈલાલભાઈ પટેલનો સમાવેશ કરનાર સમૂહના ડિરેક્ટર દ્વારા ત્યારે વિચારવામાં આવી, જ્યારે એજન્ડામાં એવો કોઈ મુદ્દો જ ન હતો.

૬) વિચારણા હેતુસર કાર્યવાહીને વાસ્તવિક માન્ય માનવામાં આવે તો પણ, બોર્ડ ઑફ ડાયરેક્ટર્સે નિકોલિયન ઈન્ડિયા પ્રા. લિ. ના પ્રસ્તાવિત વિસર્જન અથવા કહીએ તો તેની માંગણી વિરુદ્ધ કોઈ વિશિષ્ટ તક આપી નથી.

૭) ઉષાકાંત પટેલ તેમજ દિપેન પટેલને શેરધારકોની અસાધારણ સામાન્ય સભામાં તેમના હટાવા વિરુદ્ધ રજૂઆત કરવાનો અવસર મળ્યાથી વંચિત રાખવામાં આવ્યા હોવાનું કહી શકાય.

૮) ઉપરોક્ત રીતે ડિરેક્ટર તરીકે હટાવવાની કાર્યવાહીનો પરિણામ માત્ર બહુમતી હિસ્સેદારોના સમૂહના ડિરેક્ટરની હટાવટમાં જ થતો નથી, પરંતુ પરિણામે તે સમૂહના ડિરેક્ટરોના ભાઈલાલભાઈ પટેલ પોતે અને તેમનો પુત્ર.

૪૫. અધિકૃત મૂડીમાં વધારો કરવા માટે કહેવાતી કાર્યવાહી માં મૂળભૂત ખામીઓ છે અને તે નીચે મુજબ છે:

૧) અધિકૃત મૂડીમાં વધારો કરવો એ અધિનિયમની કલમ ૯૪(૧)(૯) ની જોગવાઈઓ મુજબ બોર્ડ ઑફ ડિરેક્ટર્સ દ્વારા વિચારવામાં લેવાપાત્ર મહત્વપૂર્ણ મુદ્દાઓ પૈકીનો એક છે અને તે છતાં, પોતાને ચેરમેન તરીકે દર્શાવતાં ભાઈલાલભાઈ દ્વારા જારી કરાયેલ તા. ૧૦/૦૩/૨૦૦૭ ના કથિત કાર્યસૂચીમાં એવો મુદ્દો સમાવેશ કરવામાં આવ્યો નથી.

૨) પ્રતિવાદીના મુજબ, ઉષાકાંત પટેલ અને દીપેન પટેલને એવો મુદ્દો ન હોવા છતાં પણ કાર્યસૂચિ પ્રાપ્ત થઈ નથી. તા. ૧૫/૦૩/૨૦૦૭ની બેઠકની કહેવાતી કાર્યવાહી મુજબ, અધિકૃત મૂડીમાં વધારો કરવાનો એવો મુદ્દો ભાઈલાલભાઈ દ્વારા અધ્યક્ષસ્થાન પરથી રજૂ કરવામાં આવ્યો હતો અને ઉષાકાંત પટેલ તથા તેમના સમૂહના અન્ય બહુમતી જૂથના અભિપ્રાયને ધ્યાનમાં લીધા વિના, એકતરફી રીતે, શેરહિસ્સેદારીને ૮૦૦૦ શેરમાંથી ૪૮૦૦૦ શેર સુધી મંજૂર કરવાનો નિર્ણય લેવામાં આવ્યો.

૩) દિનાંક ૧૦/૦૩/૨૦૦૭ ના એજન્ડામાં અસાધારણ સામાન્ય સભા બોલાવવાનો નિર્ણય કરવા માટે, ભલે તે ડિરેક્ટરોને હટાવવાના મુદ્દા અંગે હોય કે અધિકૃત શેર મૂડીમાં વધારો કરવાના મુદ્દા અંગે હોય, કોઈ મુદ્દો સમાવાયેલો ન હતો.

૪) ઉષાકાંત પટેલ અને દીપેન પટેલના જણાવ્યા મુજબ, તેઓને ૧૦/૦૪/૨૦૦૭ના રોજ બોલાવવામાં આવેલી અસાધારણ સામાન્ય સભા બોલાવવા માટેની કોઈ કાર્યસૂચના નોટિસ પ્રાપ્ત થઈ નથી.

૫) તા. ૧૦/૦૪/૨૦૦૭ની અસાધારણ સામાન્ય સભા બોલાવવાની નોટિસ, ઉષાકાંત પટેલ અને દીપેન પટેલ તથા તેના જૂથ દ્વારા જણાવ્યા મુજબ, તેમને ડિરેક્ટર તરીકેની તેમની હેસિયતમાં અથવા તેમના જૂથના કોઈપણ શેરધારક તરીકે પ્રાપ્ત થઈ નહોતી. નોટિસો રજિસ્ટર્ડ પોસ્ટ દ્વારા અથવા વ્યાપક પ્રસાર ધરાવતા અખબારમાં પ્રકાશન દ્વારા જારી કરવામાં આવી

નહોતી, પરંતુ યુ.પી.સી. મારફતે જારી કરવામાં આવી હોવાનું જણાવાયું છે, જે સંદેશાવ્યવહાર મોકલવામાં આવ્યો હોવાનો પુરાવો છે અને તેની પ્રાપ્તિનો પુરાવો નથી. ઉષાકાંત અને તેના જૂથ, જેઓ ૮૦૦૦ શેરમાંથી ૩૬૭૦ શેર ધરાવતા બહુમતી શેરહિસ્સેદાર છે, તેમના દ્વારા કાર્યસૂચિ પ્રાપ્ત ન થયાની કરાયેલ સ્પષ્ટ રજૂઆતને ધ્યાનમાં લેતા, ઉષાકાંત પટેલના જૂથના શેરધારકોને પોસ્ટ પ્રાપ્ત થઈ હતી એવી કોઈ ઉપધારણા દોરવી યોગ્ય ગણાશે નહીં, અને આ પાસું તે પરિસ્થિતિ સાથે સંકળાયેલું છે કે તેમનામાંથી કોઈપણ સભામાં હાજર રહ્યું નહોતું.

૬) અપીલકર્તાઓ દ્વારા હાલની શેર મૂડી કરતાં આશરે ૬ ગણો વધારેલો શેર મૂડીભાગ કરવા માટેની અનિવાર્ય પરિસ્થિતિઓ દર્શાવતાં તથ્યો અને આંકડાઓના આધારે કોઈ યુક્તિસંગત કારણ દર્શાવવામાં આવ્યું નથી.

૭) કથિત અસાધારણ સામાન્ય સભાના ઠરાવ મુજબ વધારો કરવામાં આવ્યા પછી શેર મૂડીનું ઇશ્યૂઅન્સ હાલના શેરહોલ્ડરોની વર્તમાન હિસ્સેદારીના પ્રમાણમાં નથી. પરંતુ તમામ શેરો ફક્ત ભાઈલાલભાઈ પટેલના એક જ જૂથને જ ફાળવવામાં આવ્યા છે, જ્યારે અન્ય બહુમતી જૂથ, જેમાં ઉષાકાંત પટેલ અને તેમનો જૂથ તેમજ શ્રી અરુણ પટેલ અને તેમના જૂથને વધારવામાં આવેલી શેર મૂડીમાંથી કોઈપણ શેર મૂડી ઓફર કરવામાં આવી નથી.

૮) કથિત અસાધારણ સામાન્ય સભાની કાર્યવાહી પરથી માત્ર ત્રણ વ્યક્તિઓ, અર્થે ભાઈલાલભાઈ પટેલ, પ્રદીપ શ્રીંગારપુરે અને ધનજીભાઈ પટેલ, તથા નિકોલિયન ઇન્ડિયા પ્રા. લિ.ના એક પ્રતિનિધિ (જે પણ ભાઈલાલભાઈ પટેલના સમૂહનો છે અને પ્રતિનિધિ મારફતે) ની હાજરી દર્શાય છે.

૯) યુ.પી.સી. મારફતે થયેલ કથિત મોકલણી અને બે ડિરેક્ટરો, અર્થાત્, ઉષાકાંત પટેલ અને દીપેન પટેલ, તેમજ તેના જૂથના અન્ય શેરહોલ્ડરોને કોઈ પણ કાર્યસૂચિ પ્રાપ્ત ન થયાની હકીકતના પ્રકાશમાં આ બાબતનું મૂલવવું જરૂરી છે.

૧૦) પરિણામે ભાઈલાલભાઈ પટેલ અને તેમના જૂથનો શેરહિસ્સો ૪૬.૧૨% માંથી વધીને ૯૧.૧૨% થાય છે.

૪૭. ઉપરોક્ત બંને કૃત્યો, જે ભાઈલાલભાઈ પટેલ અને તેમના જૂથે, જે અગાઉ શ્રી ઉષાકાંત પટેલ અને શ્રી દીપેન યુ. પટેલના બહુમતી જૂથ સામે અલ્પમતી જૂથમાં હતા, તેમના તરફથી કરવામાં આવ્યા હતા, તે માત્ર કઠોર અને ગેરકાયદેસર જ નથી, પરંતુ તે અલ્પમતી જૂથ દ્વારા બહુમતી જૂથ પર દમન કરીને સત્તા અથવા અધિકાર હડપ કરવાનો એક ક્લાસિક કિસ્સો છે. આ તબક્કે, અમે ડેલ એન્ડ કેરિંગ્ટન ઇન્વ્ટ. (પી) લિ. (ઉપરોક્ત) ના મામલામાં સર્વોચ્ચ અદાલતે કરેલા અવલોકનોને યાદ કરી શકીએ, ખાસ કરીને અનુચ્છેદ ૨૪ માં કરેલા અવલોકનોને, જે હાલના ચુકાદાના અનુચ્છેદ ૩૧ માં અગાઉથી જ પુનરુત્પન્ન કરવામાં આવ્યા છે, જેમાં સર્વોચ્ચ અદાલતે એવો અભિપ્રાય વ્યક્ત કર્યો છે કે જો કોઈ કંપનીમાં બહુમતી હિસ્સા ધરાવતા સભ્યને કંપનીના કૃત્યથી અથવા તેના નિયામક મંડળ દ્વારા દ્વેષપૂર્વક કંપનીમાં અલ્પમતી હિસ્સેદારની સ્થિતિએ ઉતારી દેવામાં આવે, તો આવા કૃત્યને સામાન્ય રીતે તે સભ્ય સામે દમનનું કૃત્ય માનવું જોઈએ. વધુમાં, એવું જણાય છે કે જો બહુમતી હિસ્સા ધરાવતા સભ્યોના કોઈ જૂથને અલ્પમતીમાં ઉતારી દેવામાં આવે, તો તે વધુ પ્રમાણની “કઠોરતા” સાથેનું દમન ગણાશે.

૪૮. એવી દલીલ ઉઠાવવામાં આવી હતી કે કોઈ કંપની દ્વારા નાણાંકીય જરૂરિયાતો અથવા મૂડીની આવશ્યકતા ને કારણે મૂડીમાં વધારો કરવામાં આવે ત્યારે હિસ્સેદારીમાં ફેરફાર થવાની એવી પરિસ્થિતિ ઊભી થઈ શકે છે અને તેનાથી અલ્પમત બહુમતમાં પણ પરિવર્તિત થઈ શકે છે અને તેથી, માત્ર એટલા માટે કે તેના પરિણામે બહુમત અલ્પમતમાં ઘટી જાય, તેને દમનનું કૃત્ય કહી શકાય નહીં.

૪૯. કરવામાં આવેલો તકરાર પ્રથમ દ્રષ્ટિએ આકર્ષક જણાય છે, પરંતુ તેનું પરીક્ષણ સર્વોચ્ચ અદાલતે ડેલ એન્ડ કેરિંગ્ટન ઇન્વ્ટ. (પી) લિ. (ઉપરોક્ત) ના કેસમાં વ્યક્ત કરેલા અભિપ્રાયને ધ્યાને લઈને કરવાનું રહે છે, જે હાલના ચુકાદાના પરિછેદ ૩૧ માં અગાઉથી પુનઃઉદ્ધૃત કરવામાં આવ્યો છે, જેમાં સર્વોચ્ચ અદાલતે એ મત ઉદ્ધૃત કર્યો છે કે શેરોના ફાળવણીના મુદ્દામાં ડિરેક્ટરો દ્વારા સત્તાનો ઉપયોગ દુર્ભાવના, પોતાના હિતમાં અથવા કંપનીના હિતમાં કરવામાં આવ્યો હતો કે કેમ, તેની કસોટી કરી શકાય. હાલના ચુકાદાના પરા ૩૦ માં પુનઃઉદ્ધૃત થયેલા સંગ્રામસિંહ પી. ગાયકવાડ (ઉપરોક્ત) ના કેસમાં સર્વોચ્ચ અદાલતે નોંધ્યું છે તેમ, આ લાભની કસોટી ત્રણ દષ્ટિકોણથી થવાની રહે છે, જેમાં એક એ કે ડિરેક્ટરોએ કંપનીના હિતમાં કાર્ય કર્યું હતું કે નહીં, બીજું એ કે તેમણે ખોટા સિદ્ધાંત પર કાર્ય કર્યું હતું કે નહીં અને ત્રીજું એ કે તેમણે વાંકાચૂકા હેતુથી અથવા

ગૌણ હેતુ માટે કાર્ય કર્યું હતું કે નહીં. વધુ શેર મૂડી વધારવાની અનિવાર્ય પરિસ્થિતિ ઉભી થઈ હતી તે દર્શાવતા હકીકતો અને આંકડાઓ રજૂ કરીને આ અદાલત સમક્ષ કોઈ સામગ્રી નોંધપાત્ર અને સંતોષકારક રીતે દર્શાવવામાં આવી નથી. વધુમાં, જો આ કાર્યવાહીનું પરીક્ષણ વાંકાચૂકા હેતુ અથવા ગૌણ હેતુના પાસાઓ પર કરવામાં આવે, તો તે અપીલકર્તાઓનો એવો કેસ પણ નથી, ન તો બોર્ડ ઑફ ડિરેક્ટર્સના કોઈ ઠરાવમાંથી કે સામાન્ય સભાના કોઈ ઠરાવમાંથી તે પ્રતિબિંબિત થાય છે, અને ન તો અપીલકર્તાઓનો એવો કેસ છે કે શેર મૂડીમાં વધારો હાલના શેરધારકોને તે જ પ્રમાણમાં ફાળવવામાં આવ્યો હતો અથવા હાલના શેરધારકોને વધારેલી શેર મૂડીમાં ન્યાયસંગત રીતે સભ્યપદ લેવા માટે કોઈ વિકલ્પ આપવામાં આવ્યો હતો. તેના વિપરીત, નોંધ પર આવેલ હકીકત એ છે કે વધારેલી સમગ્ર શેર મૂડી ભાઈલાલભાઈના જૂથને ફાળવવામાં આવી છે અને એક પણ શેર બહાર પાડવામાં આવ્યો નથી તથા શેર મૂડીમાં સભ્યપદ લેવા અંગે કોઈ તક ઉષાકાંત પટેલના જૂથને આપવામાં આવી નથી, જેમનો સમૂહ બહુમતીમાં હતો, તથા અન્ય કોઈ શેરહોલ્ડરો પણ નહીં. ઉપરોક્ત શેર મૂડીમાં વધારો જાહેર કરવાની કાર્યવાહીમાંથી રહેલી મૂળભૂત ખામીઓને, અને તેની સાથે જ ઉષાકાંત પટેલ તથા અન્યના બહુમતી સમૂહનું પ્રતિનિધિત્વ કરતા

નિયામકોને દૂર કરવાની સમકાલીન કાર્યવાહી સાથે જોવામાં આવે, તો અમારી દૃષ્ટિએ આ કાર્યવાહી પોતે જ તિર્યક હેતુ દર્શાવે છે, અને ઉષાકાંત પટેલના સમૂહના નિયામકોને દૂર કરવાનો ગૌણ હેતુ તેમજ સત્તા કબજે કરવાનો ગૌણ હેતુ ધરાવે છે; જે પોતે માત્ર અન્યાયી જ નથી, પરંતુ દુરાશયપૂર્ણ પણ કહેવાય તેવી છે, અને તેથી અમે માનીએ છીએ કે ભાઈલાલભાઈ પટેલ અને તેમના સમૂહની કાર્યવાહી પ્રામાણિકતા અને સદાચારના વિરુદ્ધ છે.

૫૦. આ તબક્કે, અમે વી.એસ. કૃષ્ણન (ઉપરોક્ત) ના મામલામાં સર્વોચ્ચ અદાલત દ્વારા કરવામાં આવેલી નોંધોને યાદ કરી શકીએ, જે વર્તમાન ચુકાદાના પરિચ્છેદ ૩૨ માં અગાઉથી પુનઃઉદ્ધૃત કરવામાં આવી ચૂકી છે, જેમાં એવો અભિપ્રાય વ્યક્ત કરવામાં આવ્યો છે કે કાનૂનમાં કોઈ કાર્યવાહી સંપૂર્ણપણે અનુમત્ય હોવા છતાં પણ, એવી કાર્યવાહી દમનકારી હોઈ શકે છે. સર્વોચ્ચ અદાલતે પરિચ્છેદ ૧૪ (ખંડ ડી) માં વધુમાં નોંધ્યું હતું કે કાયદેસર રીતે અનુમત્ય હોવા છતાં, જો કાર્યવાહી અન્યથા પ્રામાણિકતા, સદાચાર વિરુદ્ધ હોય અથવા કંટાળાજનક, કઠોર અથવા અન્યાયી હોય અથવા દુર્ભાવનાપૂર્ણ હોય અથવા ગૌણ હેતુ માટે કરવામાં આવી હોય, તો તે અધિનિયમની કલમો ૩૯૭ અને ૩૯૮ હેઠળ દમન સમાન ગણાશે. વધુમાં એવું પણ નોંધાયું હતું કે એકવાર વર્તન દમનકારી હોવાનું

જણાય, ત્યારબાદ એવી દમનકારી સ્થિતિને યોગ્ય કરવા, ઉપચાર આપવા અથવા તેનો અંત લાવવા માટે કલમ ૪૦૨ હેઠળ કંપની લો બોર્ડને આપવામાં આવેલી વિવેકાધીન સત્તા અત્યંત વ્યાપક છે. તેથી, વર્તમાન મામલાના તથ્યોને ધ્યાનમાં લેતા, ૧૧/૧૨/૨૦૦૬ ના રોજ અગાઉ લઘુમતીમાં રહેલા ભાઈલાલભાઈ અને તેમના જૂથ દ્વારા, તેમના જૂથના નિર્દેશકો તરીકે ઉષાકાંત પટેલ અને દીપેન યુ. પટેલને દૂર કરવાની કાર્યવાહી અને શેર મૂડી વધારવાની તેમજ વધારેલી શેર મૂડીનું ફાળવણી પોતાના જ જૂથને, એટલે કે ભાઈલાલભાઈના જૂથને, કરવાની કાર્યવાહી, સ્પષ્ટપણે દમનકારી, પ્રામાણિકતા અને સદાચાર વિરુદ્ધ, કઠોર અને દુર્ભાવના તથા ગૌણ હેતુસર સત્તા ખોટા સિદ્ધાંતો પર કબજે કરવાની કાર્યવાહિ કહી શકાય. તેથી, અપીલકર્તાઓના વિદ્વાન વકીલ દ્વારા જે કાર્યવાહીનું સમર્થન કરવાનો પ્રયત્ન કરવામાં આવ્યો છે, તે નિર્દેશકોને દૂર કરવાની વ્યક્તિગત કાર્યવાહિનો મામલો નથી, પરંતુ ભાઈલાલભાઈ અને તેમના જૂથ દ્વારા નિર્દેશકોને દૂર કરવા, બહુમતી ઊભી કરવા અને તે દ્વારા કંપનીમાં સત્તા કબજે કરવા માટે રચાયેલ કાર્યવાહી છે, જ્યારે અગાઉ આક્ષેપિત કાર્યવાહી પહેલાં તે જૂથ લઘુમતીમાં હતું. તેથી, અમે અપીલકર્તાઓના વિદ્વાન વકીલની આ દલીલ સ્વીકારી શકતા

નથી કે આ મામલો અધિનિયમની કલમો ૩૯૭ અને ૩૯૮ ની જોગવાઈઓ હેઠળ આવતું દમનનું પ્રકરણ નહોતું.

૫૧. અપીલકર્તાઓના વિદ્વાન વકીલ દ્વારા એ દલીલ કરતાં ઘણો આક્ષેપ ઉઠાવવામાં આવ્યો હતો કે સી.એલ.બી. ની કલમ ૪૮૨ હેઠળની સત્તા વિવેકાધીન સત્તા છે અને તેનો ઉપયોગ ન્યાયસંગત વિચારણાના આધારે થવો જોઈએ. સી.એલ.બી. એ એવો નિષ્કર્ષ નોંધ્યો હોવા છતાં કે નાણાંના દુરુપયોગનો આક્ષેપ અખંડિત રહ્યો હતો, તેને ઉષાકાંત પટેલ અને તેમના જૂથના પક્ષમાં સત્તાનો ઉપયોગ કરવો જોઈએ નહોતો અને તેથી સી.એલ.બી. ની કાર્યવાહી માં હસ્તક્ષેપ થવો યોગ્ય છે.

૫૨. પ્રથમ દ્રષ્ટ્યાએ આ દલીલ આકર્ષક જણાઈ શકે. તેમ છતાં, સંબંધિત પાસું એ છે કે સીએલબી એ હકીકતોના આધારે નાણાંના અપહરણની કાર્યવાહી થયેલી હોવાનું શોધી કાઢ્યું હતું અને તેથી હિસાબ તપાસનારની નિમણૂક કરવાનો નિર્દેશ કર્યો હતો, એવું નથી; પરંતુ આક્ષેપોનો પ્રતિવાદ કરવામાં આવ્યો ન હોવાથી, સીએલબી એ હિસાબ તપાસનારની નિમણૂક અને તપાસ માટે નિર્દેશ આપ્યો હતો. જો કોઈ નિયામકે કંપનીની મૂળ મૂડીને કોઈ નુકસાન પહોંચાડ્યું હોય, તો તે શેરહોલ્ડરો પ્રત્યે જવાબદાર બને છે. તેથી, ઉક્ત નિયામક તરફથી કોઈ નકાર ન હોવા પર સીએલબી દ્વારા આપવામાં આવેલ

એવો નિર્દેશ સ્વયંમાં દોષારોપણપાત્ર ગણાવી શકાય તેમ ન હતો. જોકે, અપીલકર્તાઓ તરફથી વિદ્ધાન વકીલે વધુમાં એવી દલીલ કરવાનો અને આગ્રહ કરવાનો પ્રયત્ન કર્યો કે આ અદાલતે અપીલ ફગાવી દીધી છે અને હિસાબ તપાસનારે રૂપિયા ૮૮,૦૮,૮૯૪/- ની રકમના નાણાંના અપહરણ થયેલું હોવાનું શોધ્યું છે, તેથી આ અદાલત આ આધારે આગળ વધી શકે કે પ્રતિવાદી નં. ૧ અને ૨ દ્ધારા હકીકતમાં આ રકમ અપહરણ કરી લેવામાં આવી હતી અને તેથી પ્રતિવાદી નં. ૧ અને ૨ ના પક્ષે સીએલબી દ્ધારા કે આ અદાલતે આ હકીકતને ધ્યાનમાં લેવી યોગ્ય છે કે ઑડિટરની નિમણૂક બંને જૂથોની સંમતિથી કરવામાં આવેલી નથી, પરંતુ ઉપરોક્ત દમનકારી નટપટિના અનુસંધાને સત્તા ગેરરીતે કબજે કર્યા પછી ભાઈલાલભાઈ પટેલ અને તેમના જૂથ દ્ધારા કરવામાં આવેલી છે. પ્રતિવાદી નં ૧ અને ૨ એ માત્ર ઑડિટરની નિમણૂક સામે જ નહીં, પરંતુ ઑડિટરની કાર્યપદ્ધતિ સામે પણ ગંભીર આક્ષેપો ઉઠાવ્યા છે. વધુમાં, જે સમયે સીએલબી એ પોતાની સત્તાનો ઉપયોગ કર્યો હતો, તે સમયે પ્રતિવાદી નં ૧ અને ૨ દ્ધારા નાણાંની હેરાફેરી કરવામાં આવી હોવાનું કોઈ નિષ્કર્ષ દર્શાવતો ઑડિટરનો અહેવાલ ઉપલબ્ધ નહોતો. તે તબક્કે માત્ર આક્ષેપો હતા, જેનો પ્રતિવાદ કરવામાં આવ્યો નહોતો. ઑડિટર મારફતે કરવામાં આવનાર તપાસ વિરુદ્ધની અપીલ આ

અદાલતે નામંજૂર કરી હતી, તેમાંથી એવો અર્થ કાઢી શકાય નહીં કે નાણાં હેરફેર કરીને દૂર કરવામાં આવ્યા હોવાનું દલીલ સ્વીકારવામાં આવી છે. પરંતુ સાથે સાથે, જો સીએલબી દ્વારા ૧૧/૧૨/૨૦૦૬ ના રોજ યથાવત સ્થિતિ જાળવવાનો નિર્દેશ આપવામાં આવ્યો હોય, તો બંને વ્યક્તિઓના જૂથો દ્વારા આગળ શું કાર્યવાહી કરવી તે અંગે નિર્ણય લેવાશે અને તે તબક્કે ઑડિટરના અહેવાલ પર આધાર રાખવાનો મુદ્દો, અથવા અન્ય ઑડિટર મારફતે વધુ તપાસ, અથવા કાયદેસરપણે અનુમત્ય હોય તેવી અન્ય કોઈ કાર્યવાહી હાથ ધરવાની જરૂર રહેશે. પરંતુ અમારા મતે, તેનો પરિણામ એવું ન આવવું જોઈએ કે અલ્પમતી જૂથ દ્વારા દમનનો ભોગ બનેલા બહુમતી જૂથને સીએલબીની સત્તા આહ્વાન કરવાનો અધિકાર નકારી દેવામાં આવે, જ્યારે અલ્પમતી જૂથે કંપનીમાં ગેરરીતે સત્તા કબજે કરી હોય. અમે આ મુદ્દાને આ જ તબક્કે વધુ કોઈ નિરીક્ષણ કર્યા વિના છોડીએ છીએ અને આ પાસાઓ અંગેનો નિર્ણય ડિરેક્ટરોની વિવેકબુદ્ધિ પર છોડીએ છીએ, જે કંપનીના શેરધારકો પ્રત્યે જવાબદાર છે. તેથી, અપીલકર્તા તરફથી રજૂ કરવામાં આવેલ દલીલ સ્વીકાર્ય થઈ શકતી નથી.

૫૩. ત્યારબાદ અપીલકર્તાઓના વિદ્વાન વકીલ દ્વારા એવી દલીલ કરવામાં આવી હતી કે સીએલબી દ્વારા ૧૧/૧૨/૨૦૦૬ ની સ્થિતિ મુજબ પૂર્વવત્ સ્થિતિની પુનઃસ્થાપના કરવાનો નિર્દેશ આપવો

જોઈતો ન હતો અને તેથી અપીલકર્તાઓની તરફથી એવી દલીલ રજૂ કરવાનો પ્રયાસ કરવામાં આવ્યો હતો કે સત્તાનો એવો ઉપયોગ અધિકારક્ષેત્રની મર્યાદાથી બહાર છે અને કોઈપણ સ્થિતિમાં ૧૧/૧૨/૨૦૦૬ પછી કરવામાં આવેલી કાર્યવાહી નિષ્ફળ બનાવી દેવી, વર્તમાન કેસના તથ્યોમાં આવશ્યક નહોતી.

૫૪. ઉક્ત પાસાના પરીક્ષણથી એવું દર્શાય છે કે સીએલબીના આદેશનો ભાવ અને આત્મા સ્પષ્ટ કરે છે કે માત્ર ૧૧/૧૨/૨૦૦૬ પછી જ બંને જૂથો વચ્ચેનો વિવાદ શરૂ થયો હતો અને ત્યારબાદ ઉપરોક્ત રીતે ઉલ્લેખિત વિવિધ દમનકારી કાર્યવાહી થઈ હતી. તેથી, સીએલબીએ ૧૧/૧૨/૨૦૦૬ની સ્થિતિ જેમની તેમ જાળવી રાખવા માટે નિર્દેશ આપ્યો હતો. આ તબક્કે, અમે સંગ્રામસિંહ પી. ગાયકવાડ (ઉપરોક્ત) ના કેસમાં સર્વોચ્ચ અદાલતે પરિચ્છેદ ૧૮૧ માં કરેલ અવલોકનોનો ઉલ્લેખ કરી શકીએ, જેના સંબંધિત ભાગનો પુનરુત્પાદન હાલના ચુકાદાના પરિચ્છેદ ૩૦ માં અગાઉથી જ કરવામાં આવ્યો છે, જે સ્પષ્ટપણે દર્શાવે છે કે અદાલત સત્તાનો ઉપયોગ કરતી વખતે, જો કોઈ વિશિષ્ટ હકીકતી પરિસ્થિતિમાં અદાલતને યોગ્ય અને વાજબી લાગે તેવી વધુ રાહત અથવા રાહતો જરૂરી જણાતી હોય, તો કંપનીઓ અધિનિયમની કલમ ૪૦૨ માં સમાવિષ્ટ શરતોથી બંધાયેલ નથી.

૫૫. અમે સર્વોચ્ચ અદાલતે વી.એસ. કૃષ્ણા (ઉપરોક્ત) ના મામલામાં પરિછેદ ૧૪ (કલમ ૨) માં કરેલ નોંધોનું સ્મરણ કરી શકીએ છીએ, જેના સંબંધિત અંશનું આ ચુકાદાના પરિછેદ ૩૨ માં પહેલેથી જ પુનરોત્પાદન કરવામાં આવ્યું છે, જેમાં સર્વોચ્ચ અદાલતે એવો અભિપ્રાય વ્યક્ત કર્યો છે કે એકવાર અધિનિયમની કલમો ૩૯૭ અને ૩૯૮ હેઠળ વર્તન દમનકારી હોવાનું જણાય, ત્યારે આવા દમનને યોગ્ય સ્થિતિમાં લાવવા, ઉપચાર કરવા અથવા તેનો અંત લાવવા માટે કલમ ૪૦૨ હેઠળ સી.એલ.બી. ને અપાયેલી વિવેકાધીન સત્તા અત્યંત વ્યાપક છે. સી.એલ.બી. એ એવું નિષ્કર્ષ આપ્યા પછી અને જેમ અમે નિરીક્ષણ કર્યું છે તેમ, દમનકારી કૃત્યો થયા હતા અને તેથી, જો સી.એલ.બી. એ ફરિયાદ કરાયેલ દમનકારી કૃત્ય પૂર્વવર્તી સ્થિતિ યથાવત રાખવા માટે, અર્થાત્ ૧૧/૧૨/૨૦૦૬ પૂર્વેની સ્થિતિ પુનઃસ્થાપિત કરવા માટે, વિવેકાધીન સત્તાનો ઉપયોગ કર્યો હોય, તો તેને સત્તાનો તર્કવિરુદ્ધ રીતે ઉપયોગ ગણાવી શકાય નહીં અને ન તો તેને સત્તાની મર્યાદાથી પર હોવાનું કહી શકાય, કારણ કે એવો નિર્દેશ ભાઈલાલભાઈ પટેલના જૂથના દમનકારી કૃત્યોના પ્રભાવને નષ્ટ કરવા તરફ દોરી જાય. તેથી, ઉક્ત દલીલ નિરાધાર છે.

૫૬. અપીલકર્તાઓ તરફથી વિદ્વાન વકીલે અંતમાં દલીલ કરી હતી કે અરૂણ પટેલના જૂથના શેરહિસ્સેદારી અંગે, અંતરિમ આદેશ પસાર

કરવામાં આવ્યો છે; વર્તમાન અપીલ લંબિત હોવા દરમિયાન તેમણે કંપનીની સંમતિ વિના શેરોનું હસ્તાંતરણ કર્યું હતું અને તેથી, કંપનીની સંમતિ વિના તૃતીય પક્ષને શેરો હસ્તાંતરિત કર્યા બાદ અપીલકર્તાઓએ ધારા ૩૯૭ હેઠળ અરજી દાખલ કરી છે અને તેથી, અપીલકર્તાઓએ સીએલબી સમક્ષ ધારા ૩૯૭–૩૯૮ હેઠળ અરજી દાખલ કરી છે અને ઉક્ત મામલામાં ૦૩/૦૯/૨૦૦૯ના રોજ, સીએલબીએ અરૂણ પટેલ અને તેના જૂથ તેમજ તેના શેરોના હસ્તાંતરગ્રાહકને સત્તાઓનો ઉપયોગ કરતાં રોકતો અંતરિમ આદેશ કર્યો હતો. તેથી એવો રજૂઆત કરવામાં આવી કે જો આ અદાલત દ્વારા અત્યારે ઉક્ત પાસાનો વિચાર કરવામાં આવે, તો સ્થિતિ એવી ઊભી થશે કે ભાઈલાલભાઈ પટેલના જૂથ પાસે બહુમતી હોઈ શકે અને પરિણામે, આ કાર્યવાહી ને દમનકારી કાર્યવાહી તરીકે ઓળખી શકાય નહીં.

૫૭. જે તારીખે સી.એલ.બી. એ સત્તાનો ઉપયોગ કર્યો તે તારીખે આવી પરિસ્થિતિઓ અસ્તિત્વમાં નહોતી, તે સ્વીકારેલી સ્થિતિ છે. તેના વિરુદ્ધ, તે તારીખે, શેરો અરુણ પટેલ અને તેમના જૂથ પાસે હતા, જે ઉષાકાંત પટેલના જૂથ અને તેમના જૂથને સમર્થન આપતા હતા. આ કાર્યવાહીનું પરીક્ષણ તે તારીખના સંદર્ભે કરવાનું છે, જ્યારે ભાઈલાલભાઈ પટેલ અને તેમના જૂથ દ્વારા દમન શરૂ થયું. સંબંધિત

તારીખે, જ્યારે ભાઈલાલભાઈ દ્વારા આવી દમનાત્મક કાર્યવાહી શરૂ થઈ પટેલ અને તેમનો જૂથ, તેઓ ઉષાકાંત પટેલ અને તેમના જૂથની સરખામણીએ અલ્પમતમાં હતા. તેથી, અનુસર્તી કાર્યવાહી, તે પણ કામચલાઉ વચગાળાના આદેશ દ્વારા, જેના માટે મુખ્ય અરજી સી.એલ.બી. સમક્ષ વ્યાપકરૂપે બાકી છે, તે સંબંધિત સમયબિંદુએ અલ્પમતમાં રહેલા ભાઈલાલભાઈ પટેલ અને તેમના જૂથ દ્વારા કરવામાં આવેલી દમનકારી કાર્યવાહીની પ્રકૃતિ અને સ્વભાવને બદલશે નહીં. વધુમાં, ઉક્ત અરજીમાંનો મુદ્દો કંપનીની સંમતિ વિના કેટલીક શેરોના હસ્તાંતરણનો છે. તેથી, ભાગ્યેજ સ્વીકારી શકાય કે ભાઈલાલભાઈ પટેલ અને તેમનો જૂથ આવી વિવાદિત કાર્યવાહી, જે સી.એલ.બી. સમક્ષ બાકી છે અને અનુસરે આ અદાલત સમક્ષ અપીલમાં બાકી છે, તેના આધારે કોઈપણ પ્રીમિયમ મેળવવા હકદાર બનશે. અમે ઉક્ત પાસાનું પરીક્ષણ કર્યું હોત. તેમ છતાં, અરજી સી.એલ.બી. સમક્ષ બાકી હોવાથી, અમે એ તબક્કે તેને એમ જ મૂકી દઈએ છીએ, આ નોંધ સાથે કે કાર્યવાહીનું પરીક્ષણ કરવા માટેની સંબંધિત તારીખ ઉષાકાંત પટેલ અને દીપેન પટેલને દૂર કરવામાં આવે તે પહેલાંની અને શેર મૂડીમાં વધારો કરવામાં આવે તે પહેલાંની છે, જે સી.એલ.બી. સમક્ષની અરજીનો વિષયવસ્તુ હતો. આથી, અમે નિષ્કર્ષે આવીએ છીએ કે ભાઈલાલભાઈ પટેલ અને તેમના

જૂથના નિયંત્રણ હેઠળની કંપની દ્વારા રજૂ કરાયેલી અરજીમાં સી.એલ.બી. દ્વારા પારિત કરાયેલા વચગાળાના આદેશમાંથી અપીલકર્તાઓ કોઈપણ લાભ મેળવી શકતા નથી. તેથી, ઉક્ત દલીલ સ્વીકારી શકાય તેમ નથી.

૫૮. ત્યારબાદ અપીલકર્તા તરફથી વિદ્વાન વકીલે દલીલ કરી હતી કે લગભગ ચાર વર્ષના સમયગાળાના કારણે કંપની એવી સ્થિતિએ પહોંચી ગઈ છે જ્યાં ન તો સમાધાન થવાની કોઈ શક્યતા રહી છે અને ન તો બન્ને જૂથો દ્વારા સાથે મળીને કાર્ય કરવાની કોઈ અવકાશ રહ્યો છે. તેથી, સી.એલ.બી.એ ઉષાકાંત પટેલના જૂથ દ્વારા ભાઈલાલભાઈ પટેલના જૂથને શેરોના વેચાણ માટે એવો નિર્દેશ આપવો જોઈએ હતો કે તેની કિંમત કોઈ સ્વતંત્ર એજન્સી દ્વારા નક્કી કરવામાં આવે, અથવા હાલની આ અપીલમાં આ અદાલત એવો નિર્દેશ આપે, કારણ કે આ અપીલ સી.એલ.બી. સમક્ષ થયેલી કાર્યવાહીનું સતત ચાલુ રહેલું પ્રકરણ છે.

૫૯. જો આ એવો કેસ હોત કે જેમાં આ અદાલતે એવો નિષ્કર્ષ કર્યો હોત કે ભાઈલાલભાઈ પટેલ અને તેમના જૂથ તરફથી કોઈ દમનકારી કૃત્ય થયું નહોતું, અને તે છતાં બંને જૂથો વચ્ચેનો વિવાદ જીવંત રહેવાનો હતો, તો સ્થિતિ ભિન્ન આધાર પર ઊભી રહી શકી હોત. વધુમાં, જો

અગાઉ નિરીક્ષણ કરવામાં આવ્યું તેમ ભાઈલાલભાઈ પટેલ અને તેમના જૂથ દ્વારા કરાયેલ કાર્યવાહી દમનકારી હોવાનું જણાય, અને ત્યારબાદ ઉષાકાંત પટેલ અને તેમના જૂથને ભાઈલાલભાઈ પટેલ અને તેમના જૂથને શેર વેચવા માટે નિર્દેશ આપવાની સત્તાનો ઉપયોગ કરવામાં આવે, તો તે માત્ર ગેરકાયદેસરતાને જ કાયમી બનાવે એવું નહીં, પરંતુ પ્રામાણિકતા અને સદાચારના વિરોધમાં દમનકારી ઠરેલી પોતાની જ કાર્યવાહી પરથી અપીલકર્તા ગેરકૃત્યકારોને પ્રીમિયમ મેળવવાની મંજૂરી આપવાના પરિણામે પણ પરિણમે. અમારા મત મુજબ, જો સત્તાનો એવો ઉપયોગ ભાઈલાલભાઈ પટેલ અને તેમના જૂથના હિતમાં કરવામાં આવે, તો તે અધિનિયમના મૂળ હેતુને નિષ્ફળ બનાવી દેશે. સીએલબીમાં અને ત્યારબાદ અપીલમાં આ અદાલતમાં નિહિત આવી સત્તા એ આવા દમનને યોગ્ય સ્થિતિમાં લાવવા, ઉપચાર આપવા અને તેનો અંત લાવવા માટે છે, પરંતુ જે ગેરકૃત્યકારની કાર્યવાહી દમનકારી હોવાનું જણાય છે તેને તેમાંથી વધુ લાભ અપાવવા માટે આવી સત્તાનો ઉપયોગ થવાનો નથી. એ સાચું છે કે સીએલબી પાસે લઘુમતી જૂથને કંપનીને શેર વેચવા માટે નિર્દેશ આપવાના પ્રશ્ન પર વિચાર કરવાની સત્તા હતી, પરંતુ એવું જણાય છે કે કારણ કે સુનાવણીના સમયે એવો ન તો દાવો કરવામાં આવ્યો હતો અને ન તો ભારપૂર્વક રજુ કરવામાં

આવ્યો હતો, તેથી તે અંગે કોઈ ઉલ્લેખ નથી અને તે પાસા પર કોઈ વિચાર પણ કરવામાં આવ્યો નથી. સર્વોચ્ચ અદાલતે સંગ્રામસિંહ પી. ગાયકવાડ (ઉપરોક્ત) ના કેસમાં પરિછેદ ૧૮૧ માં, જે હાલના ચુકાદાના પરિછેદ ૩૦ માં અગાઉથી જ પુનઃઉતારવામાં આવ્યો છે, એમ નિરીક્ષણ કર્યું છે કે અદાલત જ્યારે પોતાના વિવેકાધિકારનો ઉપયોગ કરે છે ત્યારે તે અધિનિયમની કલમ ૪૦૨ માં સમાયેલ શરતો દ્વારા બંધાયેલ નથી અને જો કોઈ વિશિષ્ટ હકીકતી પરિસ્થિતિમાં અદાલતને યોગ્ય અને ઉચિત લાગે એવી વધુ રાહત અથવા રાહતો આપવાની હોય, તો તે આપી શકાય. અમે ડેલ એન્ડ કેરિંગ્ટન ઇન્વ્ટ. (પી) લિ. (ઉપરોક્ત) ના કેસના નિર્ણયમાં સર્વોચ્ચ અદાલતે પરિછેદ ૨૫ માં કરેલા નિરીક્ષણોને પણ યાદ કરી શકીએ, જેનો સંબંધિત અંશ હાલના ચુકાદાના ઉપરોક્ત પરિછેદ ૩૧ માં અગાઉથી જ પુનઃઉતારવામાં આવ્યો છે, જેમાં સર્વોચ્ચ અદાલતે એવો અભિપ્રાય વ્યક્ત કર્યો છે કે જો સંયોગવશાત્ અનુકૂળ પરિસ્થિતિઓ કે અન્યથા લઘુમતી શેરહોલ્ડરોનું જૂથ કંપનીની સત્તા અને સંચાલનમાં આવી જાય, તો સામાન્ય રીતે બહુમતી શેરહોલ્ડરને પોતાના શેર લઘુમતી શેરહોલ્ડરોના જૂથને વેચવા માટે નિર્દેશ આપવો જોઈએ નહીં. વધુમાં એમ પણ નિરીક્ષણ કરવામાં આવ્યું હતું કે એવો આદેશ ન્યાયના હેતુઓને આગળ વધારશે નહીં, પરંતુ ખરેખર

ન્યાયના હેતુને પરાજિત કરી શકે છે. તેથી, અમને એવું જણાય છે કે જો સત્તાધિકારીને શેરહિસ્સેદારી કંપનીને વેચવા માટે નિર્દેશ આપવા અંગેની આવી પ્રાર્થના વિચારવા જેવી હોય, તો વધુમાં વધુ એટલી જ હદે વિચારણા થઈ શકે કે દમન પહેલાંની સ્થિતિમાં રહેલા ભાઈલાલભાઈ અને તેમના જૂથને કંપનીને પોતાના શેર એવી કિંમતે વેચવાનો વિકલ્પ આપવામાં આવે જે કોઈ સ્વતંત્ર સંસ્થા દ્વારા નિર્ધારિત કરવામાં આવે. આવી વિકલ્પ સ્વીકારવામાં ન આવે તે સ્થિતિમાં, ભાઈલાલભાઈ અને તેમના જૂથે દમનકારી કાર્યવાહી પહેલાં રહેલા વર્તમાન શેરો સાથે જ યથાવત્ ચાલુ રાખવાનું રહેશે. આને કંપની તેમજ સામાન્ય રીતે તેના શેરહોલ્ડરોના હિતમાં હોવાનું કહી શકાય.

૬૦. પ્રતિવાદીની તરફેથી હાજર થયેલ વિદ્વાન વકીલે આ ફરિયાદ રજૂ કરી કે ભાઈલાલભાઈ અને તેમના જૂથ દ્વારા કરોડો રૂપિયાની રકમ ઉપાડી લેવામાં આવી છે અને તેમની માલિકીની અન્ય કંપનીઓના હિતમાં હસ્તાંતરિત કરવામાં આવી છે, અને તેના પરિણામે કંપનીને પણ ભારે આર્થિક નુકસાન થયું છે તથા સર્વોચ્ચ અદાલતના નિર્દેશોનું ઉલ્લંઘન થવાની પરિસ્થિતિ ઊભી થઈ છે અને તેથી, આ અદાલત ઉક્ત પાસાનો યોગ્ય રીતે વિચાર કરે.

૬૧. અમારા મત મુજબ, સર્વોચ્ચ અદાલતના આદેશો પહેલેથી જ અમલમાં હતા. વધુમાં, દરેક અને દરેક વ્યવહારની પ્રામાણિકતા શોધી કાઢીને કથિત ભંગનો મુદ્દો આ અદાલત દ્વારા વિચારણા હેઠળ લઈ શકાય તેમ નથી અને એવો મુદ્દો તે વિષયના કોઈ નિષ્ણાતને, અર્થાત્ સ્વતંત્ર ચાર્ટર્ડ અકાઉન્ટન્ટને, સોંપી શકાય અને ત્યારબાદ, જો કોઈ ભંગ મળીને આવે, તો પ્રતિવાદીઓ યોગ્ય કાર્યવાહી માટે રજૂઆત કરી શકે, પરંતુ જ્યાં સુધી એવો અહેવાલ નોંધપોથી પર ઉપલબ્ધ ન થાય, ત્યાં સુધી આ બાબતમાં કોઈ આદેશ આપવો શક્ય નથી. તેથી, અમે ઉક્ત મુદ્દો ખુલ્લો રાખીએ છીએ, માત્ર આ નિરીક્ષણ સાથે કે અપીલ બાકી હોય તે દરમિયાન કાર્યવાહીનો કોઈપણ પક્ષકાર જો કોઈ આદેશનો ભંગ કર્યો હોય, તો તેને નિષ્કલંક રીતે છૂટી જવા દેવું નહીં અને તે હેતુ માટે તેને જવાબદાર ઠેરવવો જ જોઈએ તથા આદેશોના અવમાન અથવા ભંગ બદલ કાયદા અનુસાર પરિણામોનો સામનો પણ કરવો જોઈએ.

૬૨. ઉપરોક્ત અવલોકનો અને ચર્ચાઓને ધ્યાને લેતા, જો સી.એલ.બી.ના આદેશનું વધુ પરીક્ષણ કરવામાં આવે, સર્વોચ્ચ અદાલતે વી.એસ. કૃષ્ણા (ઉપરોક્ત)ના કેસમાં કરેલા અવલોકનોના પ્રકાશમાં, જેમાંથી સંબંધિત ભાગ પરિચ્છેદ ૧૬માં છે અને જેનો પુનરુત્પાદન વર્તમાન ચુકાદાના ઉપરોક્ત પરિચ્છેદ ૩૨માં કરવામાં

આવ્યો છે, તો એવું કહી શકાય તેમ નથી કે સી.એલ.બી.એ વાજબી રીતે આ નિષ્કર્ષે પહોંચવામાં કોઈ ભૂલ કરી હતી કે ભાઈલાલભાઈ અને તેમના જૂથનું વર્તન પ્રામાણિકતા અને સદાચરણના વિરોધમાં હતું અને તે દુરાશયપૂર્ણ હતું અથવા આડહેતુથી પ્રેરિત હતું તથા કઠોર અને અયોગ્ય હતું અને તેથી આ અદાલતની સત્તાનો ઉપયોગ કરવાનું આવશ્યક બને. તેવું પણ કહી શકાય તેમ નથી કે આ નિષ્કર્ષ કાનૂનવિરુદ્ધ હતો અથવા કોઈ અસંગત સામગ્રીમાંથી ઉત્પન્ન થયો હતો અથવા કોઈ સંબંધિત સામગ્રીનું અર્થઘટન કરવામાં કોઈ ચૂક રહી હતી. ઉપરોક્ત પાસાને સહાનુભૂતિપૂર્વક જોવામાં આવે તો પણ, અમે નોંધ પરની સામગ્રી તેમજ વધારામાં બંને પક્ષો દ્વારા રજૂ કરવામાં આવેલી સામગ્રીનું પહેલાથી જ વિચારણ કર્યું છે અને અમને એવું જણાય છે કે સી.એલ.બી. દ્વારા નોંધાયેલો નિષ્કર્ષ કાનૂનમાં અનાવશ્યક કહેવાય તેવો નહોતો, પરંતુ દમનકારી કાર્યવાહીનો અંત લાવવા માટે કાનૂનમાં તથા વર્તમાન કેસના તથ્યોમાં તે ઉલટું સમર્થિત હતો.

૬૩. અતએવ, પરા ૧૪ માં આપવામાં આવેલ જે દિશાનિર્દેશ વિરુદ્ધ અપીલકર્તાઓ દ્વારા આ અપીલ પ્રાધાન્ય આપવામાં આવી છે, તેમાં કોઈ હસ્તક્ષેપ કરવાની આવશ્યકતા ઉભી થતી નથી. પરંતુ, વધુમાં, જેમ અગાઉ નોંધાયું છે તેમ, હકીકતો અને પરિસ્થિતિઓને ધ્યાનમાં

લેતા, ભાઈલાલભાઈ પટેલ અને તેમના સમૂહને ૧૧/૧૨/૨૦૦૬ પહેલાં તેમની પાસે ધરાવતો હિસ્સો કંપનીને અથવા ઉષાકાંત પટેલ અને તેમના સમૂહને વેચવાનો વિકલ્પ રહેશે.

૬૪. વધુમાં, એવું પણ અવલોકિત કરવામાં આવે છે અને દિશાનિર્દેશ આપવામાં આવે છે કે અપીલ બાકી રહેલી અવસ્થામાં, કારણ કે ઉષાકાંત પટેલ અને તેમના જૂથને બહાર રાખીને ભાઈલાલભાઈ અને તેમના જૂથ દ્વારા કંપનીનું સંચાલન કરવામાં આવતું હતું, તેથી કંપનીના બોર્ડ ઓફ ડાયરેક્ટર્સ માટે, અને જો ભાઈલાલભાઈ પટેલ અને તેમના જૂથ દ્વારા તેમની કંપનીના શેર વેચવાનો વિકલ્પ અમલમાં મૂકવામાં ન આવે, તો બંને જૂથોનો સમાવેશ કરતો કંપનીનો બોર્ડ ઓફ ડાયરેક્ટર્સ આવી કાર્યવાહી અંગે પુનર્વિચાર કરવા અને ત્યારબાદ કાયદા અનુસાર યોગ્ય નિર્ણય લેવા માટે મુક્ત રહેશે; આ સ્પષ્ટીકરણ સાથે કે હાલના દિશાનિર્દેશોથી કોઈપણ તૃતીય પક્ષના હકો અસંવેદિત રહેશે અને આવા તૃતીય પક્ષના હકોની સરખામણીએ કંપનીનો કાયદા અનુસારનો હક ખુલ્લો રહેશે.

૬૫. ઓ.જે. અપીલ નં. ૧૬૫/૦૮ તદનુસાર નિકાલ પામેલ ગણાશે. આંતરિક રાહત રદ કરવામાં આવે છે.

ઓ.જે. સી.એ. ૫૦૪/૦૯ માં આદેશ

મુખ્ય ઓ.જે. અપીલમાં ઉપરોક્ત આદેશને ધ્યાનમાં લેતા, અંતરિમ રાહત ખાલી કરાવવા માટે અરજીમાં કરવામાં આવેલી પ્રાર્થના હવે જીવંત રહેતી નથી. ઓ.જે. અપીલ નં. ૧૬૫/૦૮માં પ્રતિવાદી નં. ૨ અને ૩–અપીલકર્તાઓ વિરુદ્ધ કાર્યવાહી શરૂ કરવા માટે કરવામાં આવેલી બીજી પ્રાર્થના પણ, ઉપરોક્ત રીતે વર્તમાન ચુકાદામાં કરવામાં આવેલા અવલોકનો દ્વારા આવરી લેવાયેલી ગણાશે.

ઉપરોક્ત અવલોકનો અને વર્તમાન ચુકાદામાં આપવામાં આવેલા નિર્દેશો, જેમાં નિર્દેશના કથિત ભંગ બાબતનો પણ સમાવેશ થાય છે,ને ધ્યાનમાં રાખીને, આ તબક્કે વર્તમાન અરજીનો નિકાલ થયેલ ગણાશે.

ઓ.જે. સી.એ. નં.૧૪૩/૧૦ માં આદેશ

ઉપરોક્ત મુખ્ય ઓ.જે. અપીલમાં આપવામાં આવેલ ચુકાદો અને આદેશને ધ્યાનમાં લેતા, પક્ષકારોના હકો તેનું અનુસરણ કરીને નિયંત્રિત ગણાશે. તેથી, ઓ.જે. અપીલ નં. ૧૬૫/૦૮ માં હાલની વચગાળાની અરજી ટકાઉ રહેશે નહીં અને તે અનુરૂપ નિકાલ પામેલ ગણાશે.

ઓ.જે. એમ.સી.એ. નં. ૭૫/૧૧ સાથે સ્ટેમ્પ નં. ૪૦૯/૧૦ માં આદેશ

ઉપરોક્ત મુખ્ય ઓજે અપીલમાં આપવામાં આવેલ ચુકાદા અને આદેશને ધ્યાનમાં લેતાં, પક્ષકારોના અધિકારો તે અનુસાર નિયંત્રિત ગણાશે.

આથી, અરજીઓનો તે મુજબ નિકાલ થયેલ માનવામાં આવશે.

(ન્યાયમૂર્તિશ્રી જયંત પટેલ)

(ન્યાયમૂર્તિશ્રી એચ.બી. અંતાણી)

<u>ઓ.જે. અપીલ નં ૧૬૫/૦૮ માં આગળનો આદેશ</u>

ચુકાદો જાહેર થયા પછી, અપીલકર્તાઓ તરફથી શ્રી વકીલ સાથે હાજર રહેલા વિદ્યાવાન વકીલ શ્રી મિહિર જોશીએ તેમના અસીલને ઉચ્ચ મંચ સમક્ષ જવાની સગવડ થાય તે માટે આદેશના અમલને સ્થગિત રાખવા અથવા થોડો સમય માટે આદેશને અમલબહાર રાખવાની પ્રાર્થના કરી.

હરીફાઈ કરતા પ્રતિવાદીઓ તરફથી હાજર રહેલા શ્રી પહવા દ્વારા ઉક્ત પ્રાર્થનાનો વિરોધ કરવામાં આવે છે અને તેઓ જણાવે છે કે કોઈપણ નાણાકીય વ્યવહાર બંને જૂથોના પ્રતિનિધિઓની સંયુક્ત સહીથી કરવામાં આવી શકે અને એક વખત આ અદાલતે તે કાર્યવાહી દમનકારી હોવાનું નિષ્કર્ષ આપ્યું હોય તથા

દિશાનિર્દેશોના ભંગના આક્ષેપો રહેલા હોય, એવી સ્થિતિમાં આવી પ્રાર્થના મંજૂર કરવી જોઈએ નહીં.

હકીકતો અને પરિસ્થિતિઓને ધ્યાનમાં લેતાં અને વિશેષ કરીને નોંધાયેલ કારણો તથા હકીકત અંગેના નિષ્કર્ષને જોતા, અમને એવું જણાય છે કે લઘુમતી જૂથનું પ્રતિનિધિત્વ કરતા અપીલકર્તાઓને પ્રતિવાદી નં ૧ અને તેમના બહુમતી ધરાવતા જૂથની ભાગીદારી વિના કંપનીના કારભારને આગળ ચાલુ રાખવાની મંજૂરી આપવી જોઈએ નહીં. વધુમાં, તે જ સમયે, કંપનીના કાર્યનિર્વહમાં ગતિરોધ ટાળવા માટે કંપનીનું દૈનિક સંચાલન ચાલુ રહેવું આવશ્યક છે. તેથી, એવો નિર્દેશ કરવામાં આવે છે કે ચાર અઠવાડિયાની અવધિ માટે, ભાઇલાલભાઈ પટેલ (અપીલકર્તાના જૂથનું પ્રતિનિધિત્વ કરતા) અને ઉષાકાંત પટેલ (પ્રતિવાદીઓના સમૂહનું પ્રતિનિધિત્વ કરતા) સંયુક્ત રીતે કંપનીનો બેંક ખાતો, એટલે કે સુગમ કન્સ્ટ્રક્શન પ્રા. લિ. નો સંચાલન કરશે. પરંતુ બેંક ખાતાનું આવું સંચાલન કંપનીના દૈનિક નિયમિત વ્યવહારો સુધી મર્યાદિત રહેશે અને કોઈપણ અચલ મિલકતની ખરીદી અથવા હસ્તાતરણ અંગેના કોઈ નીતિગત નિર્ણય માટે નહીં.

(ન્યાયમૂર્તિશ્રી જયંત પટેલ)

(ન્યાયમૂર્તિશ્રી એચ.બી. અંતાણી)

The translation of this judgment has been provided by

M/s Hyperlink E-Solutions Pvt. Ltd.

===

<u>અસ્વીકરણ</u>: સ્થાનિક ભાષામાં અનુવાદિત આ ચુકાદા/હુકમનો હેતુ પક્ષકારોને તેમની ભાષામાં જાણકારી ઉપલબ્ધ કરાવવા માત્રનો છે અને તેનો અન્યથા ઉપયોગ થઈ શકશે નહિ. અન્ય તમામ વ્યવહારિક તેમજ સરકારી ઉદ્દેશો માટે મૂળ અંગ્રેજી ચુકાદો/હુકમ જ પ્રમાણિત અને માન્ય રહેશે.

<u>DISCLAIMER</u>: The translated judgement in vernacular language is meant for the restricted use of the litigant to understand it in his/her language and may not be used for any other purpose. For all practical and official purposes, the English version of the judgement shall be authentic and shall hold the field for the purpose of execution and implementation.